બનામે ખુદા.

કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફે

જહરી સાંપ.

નાટક તીન બાબકા.

જો

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ "બેતાબ"

કી કલમસે લિખા ગયા.

પબ્લિસર્શ.

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે

તીનદરવાઝા—**અહમદાવાદ.**

આવૃત્તિ ૪ થી   પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી "નટવર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

ભોગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩.   સને ૧૯૧૬

કિંમત છે આના.

બનામે ખુદા.

કટોરા ભર ખુન

ઉર્ફે

જહરી સાંપ.

નાટક તીન બાબકા.

જો

મશહુર પન્ડીત નરાયનપ્રશાદ "બેતાબ"

કી કલમસે લિખા ગયા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર

તીનદરવાજા—**અહમદાવાદ.**

આવૃત્તિ ૪ થી   પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ.

ખમાસાના ચકલે ધી નટવર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

ગીલાલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૩.   સને ૧૯૧૬

કિંમત છ આના.

૬૯૪૭

અમદાવાદ

ઉર્દુ ડ્રામા ઝબાનકી-અમેત.

ઉર્દુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હુરફોમે.

અમૃત.	૦—૬
અલ્લાઉદ્દીન	૦—૬
અલીબાબા ચાલીસ ચોર.	૦ ૬
અસીરે હિર્સ-શેરીડનકે પીજારો પરસે.	૦—૬
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત	૦ ૪
ઇંદ્રસભા-તરસબારવાલી.	૦—૩
ઇન્તેકામ.	૦—૬
કતલેનઝીર	૦—૬
કસોટી ઉર્ફે દોરંગી દુન્યા.	૦—૬
કાલીનાગન ઉર્ફે જમમુરીદ.	૦—૬
ખ્વાબેહસ્તી-ફ્રેઝ્રેસોહબ્બત.	૦—૬
ખુબસુરતબલા સાદી.	૦—૬
ખુબસુરતબલા તસાબીરવાલી.	૦—૬
ખુશરૂ હસીનાં.	૦—૬
ખુનેનાહક શેકસપીયરકે હેમલેટ પરસે	૦—૬
ખુનેજીગર-	૦—૬
ગુલરૂ ઝરીના ઉર્ફે ઉલફતકા નગીનાં	૦—૬
ગુલશને ફકૃત.	૦—૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન.	૦—૬
ગુલેબકાવલી.	૦—૬
ચતરે બકાવલી	૦—૬
જહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાભર ખુન.	૦—૬
દાગેહસરત-જાનીસાર ઉર્ફે શીરીં ફરહાદ.	૦—૬
દીલ આરામ.	૦—૬
દીલ ફરોશ-મરચન્ટ ઓફ વેનીસ પરસે.	૦—૬
દુશમને ઇમાન.	૦—૬
ધુપ-છાંવ.	૦—૬
નેક નીયત યાને ચન્દ્રાવલી.	૦—૬
બજમેફાની-રોમ્યો જુલીયટ પરસે.	૦—૬
ભુલભુલયાં.	૦—૬
મીઠા ઝહર.	૦—૬
શહીદે નાજ.	૦—૬
સયદે હવસ-કીંગ રીચર્ડ ધી થર્ડ ડ્રામા.	૦—૬
સુનેરી ખંજર.	૦—૬
સુનેરી ફરેબ.	૦—૬
સુફેદ ખુન-શેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે.	૦—૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

બનામે .ખુદા.

ત.ખ્તએ નાટક.

મેલ.

સુલતાને અવધ... ...અવધકા બાદશાહ.

બા.કર ... ...માલીક બા.કરકા .ખુન કરકે સલતનત છીન
લેનેવાલા પટનાકા ફરેબી નવાબ.

શરીફ, .કૈયુમઆરીશ ફરેબી નવાબકે સાથી.

સલીમ... ... ...અસલી નવ્વાબકે છોટાસા હે,જાદા. ફરેબી
નવાબકા ખજાન્ચી.

નારસિંગ ... ...અસલી નવાબકા બ.ડા લ.ડકા યાસીન બિન
બા.કર.

અકબર ... ...પટનાકે મર.હુમ નવાબકા નમક.હલાલ નોકર

અ.ઝી.જ ... ...અકબરકા લ.ડકા ચમેલીકા આશિ.ક

બહેરામખાં ... ...પટનાકા મા.ઝી વઝીર ફરેબી નવાબકા સુસર

હમીદ... ... ... બહેરામ.ખાનના લ.ડકા, અકબરીકા આશિ.ક

દુલ્હામીયાં—કબુતરબા.જકલકતેકા મુફલીસ ચર્ઝ. જવાન કુલસુમકે
પુરાના આ.શીક.

બદ્દુ ... ...બહેરામખ.ાનકા ડરપોક નૌકર;

ડા. .ગુલામજેલાની ...રઈસ બાંકીપુરર સિવિલ સર્જન બર્દવાન

.કમર ... ...પટનાકે ફરેબી નવાબકા લ.ડકા.

નાસિર ... ...બાંકીપુરકા કમ.હયસીયત રઈસ ખુરશીદકા
શૌહર. વ.ઝીર, દરબારી, નૌકર, સિપાહી,
પોસ્ટમેન, ડાકુ, વ.ગયરા વ.ગયરા.

ફીમેલ.

બેગમ ... ...બહેરામ.ખાનકી લ.ડકી ફરેબી, નવાબકી મહોરદાર.

ખુરશીદલ.કા પટનાકે અસલી નવાબકી શાહ.જાદી, નાસિરકી .જવજા.

મામુના ... ...શરીફકી લ.ડકી, સલીમકી ઔરત.

ચમેલી ... ...અ.ઝી.જકી મા.શુક.

ડાલી ... ...એક અશરાફ .ખવાસ.

કુલસુમ ... ...બહેરામ.ખાનકી બેવા બહેન, બા. અહમેં દુલ્હામી-
યાંકી મહોરદાર.

અરબન... ...ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકી બીબી અકબરીકી માં.

અકબરી... ...ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકી લડકી હમીદકી મા.શુક
સહેલીયેં, બાંદીએ, રામીશગર વ.ગયરા વ.ગયરા.

બનામે ખુદા.

જ઼હરી સાંપ.

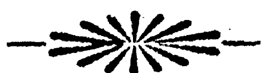
નાટક તીન બાબકા.

મહેલ.

હેલીયોંકા .હમ્દે.ખાલકે દો જહાનમેં મશ.ગુલ દિખાઈ દેના.

ગાના.

બારી બેચું એ ઇસમાસ જુળજલાલ લા.જલાલ
ન.જર પડા હરજા તુહી તુહી સબમેં મૌલા—બારી.
તુ આલમકા સરજનહાર તુ હય કિર્દીગાર સત્તાર
પરદા કરનહાર .ગ.ફ્ફાર માલીક પરવર સબકા
સબ કુચ્છ તુઝકો ઇખ્તેયાર હય, મૌત જીસ્ત
જીન્નોબસર અર.જો .ફલક મલક તસકયા અફ.મર તુ—
દારે સુબ્હોશામ તુહી .આ.ગા.જ તુહી અંજામ તુહી
રૅ.માન રૅ.માન દાયમ .કાયમ રૅ.હમાન
તુહી લા.ફાની હય તુહી મા.અબુદ હય
આંખોંમે બિનહાં પર હરજા મૌજુદ હય
તેરે .કુરબાન તેરે .કુરબાન તેરે .કુરબાન
તુ કરીમ તુ ર.હીમ .કાદિર કદીમ બા.કી—બારી.

બનામે .ખુદા.

ઝહરી-સાંપ.

બાબ પહેલા   પરદા પહેલા

ગાર.

(નાહરસિંગ ડાકુકા .ખુદકે બાપકા સર હાથમે લીએ હુવે દિખાઇ દેના.)

.કત્આ.

નાહરસિંગ—સરસબ્જ ગુલ રહેથા કભી હસ્તીકે બાગકા,

ડંકા બજાથા મુલ્કમેં ઇસકે દિમાગકા.
ઇસ રૌશનીયે તબ્અને અંધેર કરદિયા,
ફુંકા સદરસે પહેલેહી રૌગન ચિરાગકા.

અય હસ્તીએ .ખામોશ તેરા ગોશએ .કબ્રમેં આરામ કરનેકા .જમાના, ઔર બેટેકે હાથોંમે પહાડી હવાઓંકે થપેડે ગાના.

શેઅર.

યેહ માનાકે .અજીયત હય .અજીયતપર,
મગર ઇસકા .અજાબ હય મેરે સર પર.

મુસદ્દસ.

.આલમે બર.ઝખમેં રૂહે પાક થરરાતી રહે
લાયકી શાયસ્તગી સબ હાથસે જાતી રહે
તુ મગર યેક જોશકી તા.અલીમ ફરમાતી રહે
આગ કીનેકી મેરે સીનેમેં ભડકાતી રહે
દન ગઇ બસ ગોર દુનયામેં કહીં તેરી નહો
તેરે મદફનકે બીગે જબતક .જમાં તેરી નહો.
કાશ મેરી આંખે અયસી હોજાએં, યા તેરી આંખેં.

અયસી હોજાએં કે સીતમ મયંભી ન દેખું. અ.ય આલીશાન બાપકે નશાન તેરે બેટે યા મેરે ભાઇ સલીમ પર ફરેબકા જાલ ડાલા જા રહા હય, તેરી બેટી યા મેરી બહન .ખુરશીદકા .કયદકે કોલ્હુમેં તેલ નીકાલા જા રહા હય.

બયત

છુરી ચલ રહી હય જીગરકે જીગર પર,
સીતમ હો રહા હય તેરે ઘરકે ઘરપર.

ગઝલ અબ છુરકે .ખુન પીના હરામ હય, જોશે કીનેસે ચ.ટખ્તે હુવે .જખ્મોંકા સીના .હરામ હય.

મુ.રબ્બા.

છાઇ હય આસમાંપે ઘટા ઇન્તે.કામકી,
હય .ખ્વાબમેંભી ન.કશ નુમા ઇન્તે.કામકી,
અયસી ભરી હય સરમે હવા ઇન્તે.કામકી,
મૌજે સબા મુઝે હય સદા ઇન્તે.કામકી.

મેરે કાનોંમે ઇન્તે.કામકી આવા.જ ન પહોંચે તો મેરા હોના ન હોના એક હય, મેરી આંખોંકે દિલમેં તેરી .હ.ક તલ્વારીકા સીન ન ખીંચા રહે તો બીસ્તરે રાહત યા ત.ખ્તેતાબુતપર સોના એક હય.

શ.એર.

જો તેરા બદલા ન લું તો તુજસે પયદા હી નહીં,
બાપ તું મેરા નહીં ઔર મૈં ય તેરા બેટા નહીં.
બસ અબ વોહ નહીં યા મય નહીં.

મુસદસ.

અય વાલિદે મર.હુમ તેરે કાસએ સરકી .કસમ,
નસ્લે તુર્કે.કી .કસમ હય શીર માદરકી .કસમ,
તે.ગ બુર્રાંકી .કસમ .ખુંખાર .ખંજરકી .કસમ,
ઉસકે પાનીકી .કસમ હય ઉસકે જોહરકી .કસમ,
જીસ્તરહ પામાલ હય રહે ખાક યેક .હયવાનકી.
લાશ રોંદુંગા યુંહી નવ્વાબ બે ઇમાનકી. (ગુસ્સેમે જાના).

....

બાબ પેહેલા. પરદા દુસરા.

નવાબકા બાગ.

સહેલીઓં— ગાના.

મેરે વારકો રોકોરે હર તરફ ઝોકો
સીરોહી રહી હીલાલી સીનોહી રહે હીલાલી
હાં મુમકીન નહીં પડે .ખાલી.
ઇન .હરફોંકી જરબોંસે યહાં બહે લહુકી નદીયાં
નદીયાં હાં બહીયાં છુરીયાં ડુબેગી .ખુની મૌજમે
ઓ બનુટી પકડે કટતા હય તેરા પન્તરા ભુલ જાના તનના.

નવાબ— શ.એર.

બે.કરારીસે બદલતા હય .કરાર આયા હુવા
હાથસે નીકલાહી જાતા હય શિકાર આયા હુવા.

જબ ઉસે તનહા પાતા હું અપના ઇ.શ્ક જતાતા હું મગર હમ દુન્દ, ખુકી દુન્દ. ખુબસે અપનાસા મુંહ લેકર વાપસ આતાહું.

આરીસ—મગર યહે આપકો ના.હકકા મલાલ હય જબ આપકો

અરમાને વિલાસ હય .તો ફીર ફીકકી કયા .ફીલે.ફાલ
હય યેહે તો એક વાજીબ સવાલ હય.

નવાબ—બસ યહી મ.હાલ હય .અજીબ .હાલ હય અકસર અયસેહી ૫.કરે સુનાતી હય, કોરીહીબાતોંમેં ઉડાતી હય દેખોતો સહી યેહે કઇ રોજકી લ.ડકી કલ તકતો મેરે હાથેંહીમેં પલી હય મગર .ગજબ .ખુદાકા મન્તી.કકે સાંચેમેં ઢલી હય. જીસ પહેલુ મંય છેડતા હું કમ્અ.ખ્ત વોહ દન્દાને શિકન જવાબ દેતી હય કે તોબાહી ભલી હય.

ગાના.

હમને છેડા કીસ નાગનકો, છુવતહી મારે ફુંકાર
બાતોંકી સબ ફુસુગરી બાતિલ કરતી હય .જરી .જરી.
શીશેમેં ઉતરતી નહીં પરી સબ જન્તર હય બેકાર.

કૈયુમ—જનાબ જબ આપને ઇસકે બાપ ઔર બ.ડે ભાઇકો મારા, અપને કરતબોંકે બલસે ઇસ તખ્તએ .હુકુમતપર .કબ.જા પાયા, તો ઇસ લ.ડકીકા .કબ્જેમે. લાના કયા બ.ડી બાત હય, જીસ જમાનેમેં હમને ઇસકે બાપ ઔર ભાઇકો જંગલમેં જહન્નમ વાસીલ કીયાથા તો યેહેથી કીતની.

મુસદસ.

.હુસ્ન કયા ચી.જ હય મા.અલુમ યેહે .જિનહાર નથા,
.જુલ્ફ પર પયચકા કુચ્છ બલસે સરોકાર નથા.
ઇસતરફ પ્યાર નથા, ઉસતરફ ઇન્કાર નથા,
માલ બે.કદરથા જબ કોઈ ખરીદાર નથા.
જો નયે આતાથા હુસ્ન અબ વોહ જનાબ આયા હય,
ના.જકો સાથ લિયે .ઓહદે શબાબ આયા હય.

મગર યેહે શબાબ આપકી પરવરિશકા મઆલ હય, તો ફીર હર સુરત આપકા માલ હય. ઇસે ઇસ્તે અમાલમે લાના આપ પર .હલાલ હય.

આરીસ—

શ.એર.

આજ કલ સીધી તર.હસે કામ ચલતા હય કહીં,
યાર સીધી ઉગલીયોસે ઘી નીકલતા હય કહીં.

જાકે સાફ તબ.અ બન જાઇએ અપને હાથોં સમઝાઇએ કાબુમેં લાઇએ.

નવાબ—કયા .કાબુમેં લાઇએ.

શ.એર.

હોશહી .કાબુમેં અપને અબ નહીં પાતાહું મય,
મુશ્કીલોંકા સામના હય જીસતરફ જાતાહું મય.

ઇધર .ખુરશીદ લક.ાકા. ઇ.શ્ક સતાતા હય, ઉધર "નાહરસિંગ ડાકુકા ખાક ખાએ જાતા હય.

નાહર—(છુપા હુવા હય .ખુદસે)

શ.એર.

જિન્દગિકે સાથ હય જીસ્તર.હ રિસ્તા મૌતકા.
સાથ હય તેરે હમેશા યેક ફરિસ્તા મૌતકા.

કેયુમ—એક આદમીકા .બાપ દિલમે' ઔરભી ખટકતા હય.

આરીસ—વોહ કૌન ?

.કેયુમ—વોહ બુ.ઢા અકબર ! અપને.આકા.કા .ખયર .ખ્વાહ જીસકો રાતકે વક્ત .કત્લ કરના ચાહાથા જાગ ગયા ઔર અપને છોટે બેટે .અજી.જકો લેકર ભાગ ગયા.

આરીસ—.ખુદા જાને અબ વોહ .જિન્દા હય યા મર ગયા.

નવાબ—બેગમભી તો .ખુરશિદલક.ાકી .હીમાયતી હો રહી હય ઔર રિ.આયાકી સરગોશીયાં ઔરભી મેરે હોશ ખો રહી હય મગર રિ.આયાકે ઇ.નહેરાફકા સબબ ઇનકે દામાદ સલીમકી કાર ગુ.જારી હય.

શરીફ—.હુજુર ઇસમે' મેરી કયા .ખતા ય્હેતો .ખુદ .હુ.જુરને અપને પયારમે' કુલહા.ડી મારી હય, અગર ઉસકો સાથ ન લાતે ય્હે મેહેરબાનીયાં ન ફરમાતે, તો ય્હે દીન સામને આતે, ઔર હમભી આપકા ઇશારા ન પાતે, તો સલીમકો દામાદ ન બનાતે.

.કેયુમ—હમને પહલેહી કહાથા કે જહાં ઇન્કે બ.ડે ભાઇકો ઠીકાને લગાયા વહાં ઇન દોનોકો ભી માર ડાલો, સપોલીયોંકો આસ્તિનમેં ન પાલો. મગર .હુ.જુરને ન માના.

નાહર—(.ખુદસે) બ.ડે ભાઇકો ઠીકાને લગાયા ય્હે નહીં કહેતેકે કુ.જાકો મહેમાન બુલાયા.

આરીસ—મગર અબતો જબતક કાંટા તલવોંસે ન નિકલેગા ખલિસ ન જાયગી તબી.અત ચયન ન પાયગી.

સરીફ—બેશક થો.ડેકે પાઉંકા જો નાલ ખ.ડ ખ.ડાએ ઉસમે' કીલ લગાદો.

કેયુમ—મેરી રાએમેંતો સલીમહીકો..............................

આરીસ—મગર ભાઈ શરીફકીભી તો રાય.

નવાબ—હાં ઇસ્મ શરીફકો બેટી મામુનાકા .ખયાલ હય.

શરીફ— **અશ.આર.**

કહાંકા ખ્યાલ ? કયા બેવા નહીં રહેતી જ.માનેમેં,
બ.ઢેગે .જ.ખ્મ દુને એકહી ના.ખુન બ.ઢાનેમેં.

નાહર—તુમ્હીં મીટ જાવગે જા.લિમ .ગરીબોંકે મીટાનેમેં,
ન .પડ જાએ નમક દેખો કહીં મર.હમ બનાનેમેં.

નવાબ—અચ્છા .ખુરશીદલ.કાકે મ.આમીલે પર .ગૌર કરો,
ઔર નાહરસિંગકી ફીક કુચ્છ ઔર કરો.

(નવાબકે સાથ સબકા જાના. દુસરી તરફસે .ખુરશીદલ.કા ગાતે આના).

ગાના.

મેં વારીયાં .ખ્વાહી ન .ખ્વાહી અશ્ક બારીયાં
ફુલન હાર ગલે મેં ડાલતી સકાહે ન ડાલતી કાહે,
ન કંધી ચોટીસે બે.જારીયાં, નાગન અભાગનકી .ખવારીયાં.
પ્યારી આંખેંમેં સ્યાહી સુરમા બનકે બયરાગન બિસારીયા,
કારી કટારીયાં, આબરૂકી થારીયાં, ખોટી કરો નયન કીધારીયાં.

મુસદસ.

સહેલી—મંય હંસતીહું બહન તેરી યેહ .જિદે નાગહાની પર,
કમર બાંધી હય તુને કીસલિરે ના કદ્રદાથી પર,
તુઝે કયા ર.હમ કુચ્છ આતા નહીં અપની જવાની પર?
.જમીં પર બયઠના અચ્છા યા ત.ખતે હુકમરાનીપર
અગર તેરી તર.હ મય શહકે મન્જુરે ન.જર હોતી
હુકુમતકે મ.જે લેતી સબોંકે તાજે સર હોતી.

ખુરશીદ—.હુકુમતકે મ.જે લેના મુ.કદરમેં અગર હોતા,
.ફલક આમાદએ બરગસ્તગી કયું ઈસ.કદર હોતા
સરોમેં સર અગર હોતા તો ઉમ્ર પર તાજે .જરહોતા
સરાંસીમાના હોતી નયું સરવર મેરે સર હોતા
મુઝે એક આંખભી ભાતે નહીં યેહ ઠાઠ શાહીકે,
કે હય ઈસ ઠાઠમેં સામાન મેરી રૂસિયાહીકે.

હાલી—મેરી જાં તુને યેહ કયા દિલમેં ઠાના,
ભલા ઈસ.કદર સાદગીકા ઠીકાના
યેહ ઉઠતી જવાની યેહ ચઢતા જ.માના
ન કંધી ન ચોટી ન જુલ્ફેં બનાના
મયસ્સર જીસે મોતીગોંકી લ.ડી હો
વોહ જુલ્ફેં દોતા ઉલઝનોંમેં પ.ડી હો

મુખમ્મસ.

ખુરશીદ—બતાવું કયા તુમ્હેં ઉઝલ પડી રહેતી હય કયું કાકુલ,
મયં .ખુદ ઉલઝનમેં હું ફીર ખાક સુલઝાતી રહું કાકુલ,
બલાએ જાં કહું ઈસ કલમુહેકો યા કહું કાકુલ,
ચેપુરસી અ.જ મને બેકસ મરા ઉમરીસ્ત સુંકાકુલ,
સિવાહ બ.ખ્તમ પરીશાં રોજગારમ બાના બરદોશમ,

સહેલી—આ.ખીર ઇસ મલાલકા સબબ ?

.ખુરશીદ—સબબ ? હાએ .ગ.જબ ! અરે જો બચપનમેં બેટી ક- રકે પાલે, હર તર.હ સમાલે, વહી ના જા.એજ અરમાન નીકાલે ! ગુના હોકે .ગારમેં ડાલે ! બચાલે ખુદાયા બચાલે.

શ.એર.

નાં.ખુને દસ્તે જ.ફા દામનમેં મેરે ગા.ડકર,
બે.હયા પીછે પ.ા હય કયાહી પન્જે ઝા.ડકર.

ડાલી—અય ગૌહરે બહેરે દિલરૂબાઇ.

મુસદ્દસ.

.ખુરશીદ—ન છે.ડો કીસલિયે બે.જારકો બે.જાર કરતી હો,
જબાકી બરછીયાં હરદમ જીગરકે પાર કરતી હો.
જહાં મંય બયઠતી હું બયઠના દુશ્વાર કરતી હો,
યહી બાતેં યહી હુજ્જત યહી .તકરાર કરતી હો.
રહો .ખામોશ મંય .કદમોંપે સબકે સર ઝુકાતી હું,
યહાંસે તુમ નહીં જાતા તો લો મંય આપ જાતી હું.

(જાના ખુરશીદકા.)

સહેલી—ચલો વહીં ચલકર સમઝાએંગે.

ડાલી—વહાંતો બેગમ મૌજુદ હોંગી જો હરવ.ક્ત ઇસકે સરકા છ- તર બની રહેતી હંય હમ સબસે તની રહેતી હંય.

સહેલી—તો ક્યા હમ બેગમસે ડરતે હંય, હમતો નવાબકે હુક- મકી તા.અમીલ કરતે હય. ચલો કીસી ન કીસી તર.હ સમઝાએ.ગે, જીસ્તર.હ હોગા ધરરેપર લાએંગે.

(ખુરશીદ બેગમકા આના.)

બેગમ—ન ધબરા જાને માદર ન ધબરા.

શ.એર.

લાજિ.મ નહીં કે કીજિયે હીમ્મતકો અપને પસ્ત,
દુસ્મન અગર .ફીરત તો નીગેહમાં .ફી તુરાસ્ત.

.ખુરશીદ—શાયદ યહે લુત્ફો કરમકી મીલે ચાદર ગુજકો,
અપને દામનમેં છુપાલે મેરી માદર મુજકો.

આપ મેરી .હીમાયત કરતી હંય. મેરી પાસબાની કરતી હંય, તો હુજુરે વાલા આપસે નારા.જ હોતે હંય.

બેગમ—હોનેદો ! વોહ આંખોવાલા અન્ધા બદશ.આરી પર આમાદા હય, તો મુજકો ઉસકે ખૌફસે ખુદાકા ખૌફ જિયાદા હય. મંય અભી અપને એક મોતબર સિપાહીકો બુલાતીહું, તુઝે અપને મય કે પહોંચાતી હું.

રૂબાઇ.

તુભી ઇસ .કયદસે ભરી હોગી;
મેરે .હ.કમેં બી બહતરી હોગી.
રંગ લાએલા .ખાક ફીર નવ્વાબ,
બાંસ હોગા ન બનસરી હોગી.

(જાના બેગમકા.)

.ખુરશીદ— મુસદશ.

બહેન હય કોઇ ન કોઇ ભાઇ ન બાપ સરપર ન ગોદ માંકી,
મેરીહી .તકદીરમેં હય તારી વ્હે બેકસી બબસી જહાંકી.
પ.ડે જવાની પે કયું ન પથ્થર ગલે પ.ડી વ્હે બલા કહાંકી,
.ખુદાહી .હાફી.જજ હય ઇસ ચમનકા .ખરાબ નીયત હય બા.ગબાંકી,
લર.જ રહી હય વ્હે જીરસે .કસમત ઉસીકે હથ્થે ચ.ઢે હુવે હંય.
ગ.જબકી મુશકીલ ગીરહ પ.ડી હય સીનમકે ના.ખુન બ.ઢે હુવે હંય.
વ્હેસો ફીર આ ગયા બેઇમાન! ઇન્સાનકે લિબાસમેં શયતાન.

(આના નવાબકા.)

નવાબ—કયું .ખુરશીદલ.કા અબતો તબી.અત અચ્છી હય.

.ખુરશીદ—શુક્ર હય અભી તક જીતી હું.

નવાબ—દેખ મંય આજ કીતને દીનો બા.આદ આયા ?

.ખુરશીદ—બ.ડી મહેરબાની કી જો મુંહ ન દીખાયા.

નવાબ—મગર ઇસ મહેરબાનીકા સીલા કુછ ન મીલા.

ખુરશીદ—મીલ જાયગા.

નવાબ—કબ ?

.ખુરશીદ—વ.ક્ત આયગા જબ.

નવાબ—આ.ખીર કબ તક ઇસતરહ .ખાક ચાટેગે ?

.ખુરશીદ—દુનીયા આ.ખીરતકી ખેતી હય જો બો રહે હય વહી કાટેંગે.

નવાબ— રૂબાઇ.—

લબે ના.જુકસે વ્હે ક.ડી બાતેં
વા.અ.જાના હંસ હર ઘડી બાતેં
યાદ કર અપને બાપકી નાદાં
છોટા મુંહ ઔર બ.ડી બ.ડી બાતેં

.ખુરશીદ—હાય મંય .કીસમતકી કયસી હેટી હું કે નામ લેકર
રોનેકા ઇતનાભી મા.અલૂમ નહીં કે મંય કીસીકી બેટી
હું અબ મેરે .કીબલએ: કા.અબા અય મેરે આ.કા
મુઝકો તો આપકી નમક ખ્.વારીસે ઇન્કાર નહીં હય
મગર આપકા .હાલ .ખુદા જાને.

નવાબ—ખુદા! .ખુદા ક્યા જાને? જીસ જીમાનેમેં મંય અવધકી ફોજકા સિપેહસાલારથા તો તેરા બાપ મેરા .ખીદમતગાર થા જિસ વ.ક્ત ઉસને દુનીયાસે મુંહ મો.ડા દ.ફ્તા એકહી નાગનકો અપની યાદગાર છો.ડા અબ વોહ દુધ પી પી કર જીતના .જહર ઉગલે ઉતના થો.ડા.

.ખુરશીદ—ઉસ મરનેવાલેકા નામ?

નવાબ—બા.કર .ગુલામ.

.ખુરશીદ—ભલા આપને ઇતને રો.જ બારહા પૂછને પરભી યેહ ભેદ ક્યૂં છીપયા.

નવાબ—ઇસલીયે કે તૂ અપની કમ.જર્ફીપર અ.ફસોસ ન કરે.

.ખુરશીદ—મંય કમ .જર્ફ સહી મગર અય .આલી .જર્ફ કમ.જર્ફીકી દલીલ .ખીદમતગારી હય યા બદકારી.

નવાબ—ન .ખીદમતગારી ન બદકારી. કમ .જર્ફીકી દલીલ હય એ.હસાન ફરામોશી.

.ખુરશીદ—સાથહી બિલન્દ મરતબા હોકર દીનસે બેહોશી.

નવાબ—અય બદ અંગે.જ અવરત યેહે જવાબ દીલ.ખરાશ.

.ખુરશીદ—નહીં યું કહીયે કે એ નેક અંદેશ બેટી શાબાશ.

નવાબ—બેટી? બેટી જબથી તબથી.

.ખુરશીદ—.ઔરત .ઔરત જબ દુનીયામેં ન હોઉગી તબ હોઉગી.

નવાબ—કયા મેરે સબ એ.હસન ભુલાદિયે.

.ખુરશીદ—આહ.

શ.એર.

.જીક્ર એ.હસાનકા કીયા તુમને,
શહદકો .જહર કરદીયા તુમને.

મુઝે આપકે બહોતસે એ.હસાન યાદ હંય, દો દીનકી બાત હય, આપ મુ.હબ્બતે પીદરી દિખાતેથે, બ.ડે પ્યારસે આ.ગોશમેં બીઠાતેથે.

નવાબ—મંય અબભી ઉસી આ.ગોશમે લેનેકો તૈયારહું.

.ખુરશીદ—કયા ઉસી નીયતસે?

નવાબ—નીયત? નીયત .જમાનેકે સાથ બદલ ગઇ.

.ખુરશીદ—તો .જમાના નીયતકે સાથ બદલ ગયા!

શ.એર.

ન વોહ જીસ્મ રહા ન વોહ ગાત રહી,
ન વોહ .જાત બિલન્દ સીફાત રહી.
ન વોહ આંખ રહી ન વોહ બાત રહી,
ન વોહ દિનહી રહે ન વોહ રાત રહી.

નવાબ—તું એક સાંપન હય મેરે ઘરમેં.
ખુરશીદ—બેશક આપ નહીં મગર ચીઝકી નઝ મેં.
નવાબ—નાદાન લિબાસ અગ્ગ્રબી હો પર જબ વોહ પહેનનેમે
નહીં આતા હય તો સડ જાતા હય યા કીડા ખાજાતા હય.
ખુરશીદ—મગર ચોરીકે કપડોંસે જો શખ્સ પોશાક બનાતે હય
વોહ કપડે તો નહીં પર હતકડી એક દિન પહેનતે પાતે હંય.
નવાબ—ખુરશીદ ! કાશ તુઝે મુઝસે મુહબ્બત હોતી તો બેગમ
નામ હોતા.
ખુરશીદ—અગર આપકો તુજસે નફરત હોતી તો જન્નત મુકામ
હોતા.
નવાબ—જન્નત છટ.

રૂબાઇ.

જાન ખોએ નજાતકે ગમમે, અયસી જન્નત ગઇ જહન્નમમેં !
જીતેજી ખુલ્દકા મજા હય યહાં, ફાસલા કયા હય ફરમેં હમમેં.
ખુરશીદ—આપ બજા સમઝકર બેજા ફરમાતે હંય.
નવાબ—નહીં ખુરશીદ હમ તેરા મરતબા બઢાતે હય.
ખુરશીદ—બેશક આપ મટ્ટીકે પ્યલેકો ચાન્દીકા પ્યાલા બનાતે હંય.
મગર પાનીકી લજ્જતપર પાની ફીરાતે હંય.

શએર.

મજા દોનોરા હોગા ફીર ફીરા ઇસે ખયર ખ્વાબીમેં,
કે હય કુછ આબરૂ પાંનીકી મટ્ટીકી સુરાહીમેં.
નવાબ—વો બુતે મગરૂર યહે હુસ્ન કાબિલે નાઝ નહીં હય.
ખુરસીદ—આપકોબી યાદ રહે કે ઉનકી લાઠીમે અવાજ નહીં.
નવાબ—તો કયા તુઝે મેરે જોરો જફાકાબી ખોફ નહીં !
ખુરશીદ—કયા આપકો ખુદાકાબી ખોફ નહીં ?
નવાબ—ખુદા ?
ખુરશીદ—હા, ખુદા !!!
નવાબ—ખુદા ! બે-હાલ-અલેફકે મજમુ એકા નામ ખુદા હય, વર્ને
ઓર કયા મયં અબી મઆફ કરદું ગર તું ખુદા દિખાદે.
ખુરશીદ—ખુદ !

રૂબાઇ.

ખુદા સબમેં હય ઓર સબસે જુદા હય !
ખુદા જરરેમેં જલવા નુમા હય !
ઉઠા દીજે આંખોસે પરદા ખુદીકા !
ઇધર દેખીયે ફીર ખુદાહી ખુદા હય !

નવાબ—ઓ બદકાર ! જબાનકી તકરાર તુ યું ન સમઝી તો યું સમઝેગી ના બદકાર.

(નવાબકા જબ્બમેં .ખુરશીદપર દસ્ત દરાજી કરને જાના બેગમકા આના).

બેગમ—.ખબરદાર આસમાન બે સ્તુન ખડા હય કહીં ગીર ન પડે ઔર મંય બેવાહ હો જાઉં.

અ.શઆર.

ન રહમ આપકો આયા મેરી જવાની પર,
હુવે નીકાહકે સબ .ઓહદ .નકશ પાની પર,
યહે હાથ ડાલના પીછે કીસી કલાઇ પર,
કફનતો ડાલ ચુકો પહેલે અપની રાની પર.

નવાબ—ગુનાહ હોગયા દુનિયામેં બાત તક કરના,
હજાર હયફ હય ઇસ તેરી બદ ગુમાની પર,
તુમ્હારી વ.જ.અમેં કુછ બેગમોંકી શાન નહીં,
કમર કસી હય કની.જોંકી પાસબાની પર.

બેગમ—કહો કતી.જસે કીજેગા .હરામ .ખોરીભી.
વહી મસલ હય કે ચોરીભી સીના .જોરીભી.
બેટા .ખુરશીદ જા તુ મેરે કમરેમેં જા. (ખુરશીદકા ચલે જાના).

નવાબ—મુઝે ઉસકે ચલે જાનેકા તો કોઇ .ખયાલ નહીં મગર તુમ્હારી ગુસ્તા. ખીયાં આદાબે. જવ જીયતકે .ખીલાફ હય.

બેગમ—ઔર ઉસ મુ.હબ્બતકો જીસકી .હ.કદાર મંય હું કીસી દુસરી જગહ સર્ફ કરના કયા ઇન્સાફ હય.

નવાબ—બસ તુમ્હારી જન્નત ઇસીમેં હય કે મેરી .ખુશીકો મુકદમ જાનો.

બેગમ—ઔર આપકી બહિસ્ત ઉસીમેં હય કે જીસકો બેટી કહે દિયા બેટી જાનો.

નવાબ—પ્યારી બીબી અદબસે દૂર હોના મુનાસિબ નહીં હય.

બેગમ—પ્યારે શૌહર નશએ .ગફલતમેં ચુર હોના મુનાસીબ નહીં હય, આપ સુનતે તો હંય ના?

નવાબ—હાં બરછીયાં ઝોંકે જાઇયે.

બેગમ—આપકો મેરે સુહાગકી .કસમ અગર આપકે .રુબરૂ મંય કીસી .ગયર મર્દકો પ્યાર કરૂં તો આપકે મી.જાજકા કયા હાલ હો.

નવાબ—.ખુદાકી .કસમ વહીં તુમ્હારે યા મેરે .ખુનસે .જમીન લાલ હો.

બેગમ— મુ.ખમ્મા.

ભ.ડકા જો દિલ .હુ.જુરકા .ગયરાંકે નામસે,
.ખન્જર અબરકે આગએ બાહિર નયામસે.
કરને લગે હલાલહી .જીકે હરામસે,
શરમાએ દિલમેં કુછ ન મગર અપને કામસે.

નવાબ— ગાના.

જાનેદે જાનેદે હય યેહ ક્યા
એકાર હય સારી તેહારી યે ધુમ, કયસા પાપી હય જમાના
તુને જાના ક્યા પાની પાની હોરાની
યે કટસી નાદાની ઠાની હય તૂને
બદ ગુમાન હાય શૌહર પર હય કયસી નારી,
બાતેં .હુ.જુલહી બનાના, જીમેં કયા હય જો તુ પીછે
પ.ડી હય યું મેરે, રો.જકી રો.જ ચઢી બલા

બેગમ—હાં મર્દ ઇસ.કદર આ.જાદી પસંદ ઔર બેચારી .ઔરતેં યું દર્દમંદ.

બાબ પેહેલા. પરદા તીસરા.

ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકા ઘર.

....

(ડાકટર .ગુલામ જેલાનીકા આના).

.ગુલામ—કલન મીયાં કલન.
કલન—જી .હુ.જુર.
.ગુલામ - ક્યા સો રહેથે.
કલન—જી નહીં .જરા ઉંઘ રહાથા.
.ગુલામ—કયા ઘર પર નહીં સોતે હો.
કલન—જી લ.ડકા ઘરપર નહીં સોને દેતા.
.ગુલામ—તો લ.ડકેકો યહાંભી લે આયા કરો સોંને ન દીયા કરે, અચ્છા જાવ ઔર એક કુરસી લાકર સીધી રખો ઔર દેખો ઉસ મુસાફીર મરી.જકો અગર આરામ હે તો બુલાલાવ.
કલન—બહોત અચ્છા .હુ.જુર (કલનકા જાના ડાકીએકા આના).
પોરટમેન—ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવીલ સરજન બર્દવાન, યે .ખત આપકા હય.
.ગુલામ—અચ્છા લાવ.

પોસ્ટમેન—મંય આપકો હોસ્પીટલમેં દેખ આયા.
.ગુલામ—આજ .જરા જલદી ચલા આયા.
પોસ્ટમેન—પયસે લાઇયે.
.ગુલામ—કાહેકે પયસે.
પોસ્ટમેન—.ખત બયરંગ હય, (ડાકટરકા પયસે દેન ઔર પોસ્ટ-
મેનકા .ખત દેકર ચલે જાના).
ગુલામ—(.ખતકા પતા દેખતા હય) મુરસીલા બહેરામ.ખાન રઇસ
બાંકીપુર ર્‍હે બહેરામ.ખાન રઇસ બાંકીપુર કૌન સા.હબ
હંય (મ.જમુને .ખત) આશનાએ ના આશના ખો
આપ મુજકો નહીં જાનતે ઔર મંય આપકો નહીં પયચા-
નતા, મગર એક નએ તંલ્લુકી વજહસે આપકો લીખતા
હુંકે આપકી બીવી અકબરીકો યહાં છો.ડકર ઔર લતી-
ફકો સાથ લેકર અરબસ્તાનકો ગઇ હંય. ઇસસે આપકો
લીખતા હુંકે .ખત દેખતે હી યહાં આઇએ ઔર અકબરીકી
શાદી કર જાઇએ. ઉસકી વાલિદાકા ઇન્તે.જાર કરના બેકાર
હય. અબ અગલી બાતોંકો ભુલ જાઇએ, ઔર .ગુસ્સેકો
થુક ડાલીયે; અગર આપ ન માનેંગે તો હમ આપના
ફ.ર્જ સમઝકર અકબરીકી શાદી કરડાલેંગે (ગુસ્સેસે)
હાં કરડાલેંગે? ર્‍હે તુફાને બે ત.મીજી લ.ડકીકો .ગયરોંકે
યહાં છો.ડકર .અરબસ્તાનકી સુઝી. .જરાસી રંજીશપર હ-
જારહા બારીશ પ.ડ ગઇ, મગર બીવીકે, ગુસ્સેપર ઓલે
ન પ.ડે. (દુલ્હામીયાંકા આના.)
દુલ્હામીયાં—સલામ .અલયક.
.ગુલામ—વ.અલય કુમુસ્સલામ, અબ આપકે સરમે દર્દ તો નહીં.
દુલ્હા—જી નહીં અબતો દર્દમેં સર નહીં.

અ.શઆર.

જીસ તૌર મેરે સરસે .જમાના ગુ.જર ગયા,
ઉસકાભી એક જૌસ થા આયા ઉતર ગયા.
.ગુલામ—.જમાનેને શાયદ સતાયા હય તુમકો,
ગીલામન્દ અપનાં બનાયા હય તુમકો.
દુલ્હા—.જમાનેને મુજકો હય અયસા લતા.ડા,
કે ચલતા હું સીધા તો પ.ડતાહું આ.ડા.
.ગુલામ—તો ક્યા આપકીભી જોરૂસે તકરાર હય.
દુલ્હા—જી નહીં સા.હબ યહાંતો જોરૂ ન જાતા, ફ.ક્ત અલ્લાહ
મીયાંસે નાતા.

.ગુલામ—કયા અભીતક તુમ્હારી શાદી નહીં હુઇ.

દુલ્હા—જી નહીં, કુલ્સુમ નામકી એક લ.ડકી બાંકીપુરસે મેરે હમ-
સાએમેં આકર ઠહેરીથી વોહ તો મુજસે શાદી કરનેકે
રા.જીથા.

.ગુલામ—તો ફીર કયું ન કી ?

દુલ્હા—ઉસકે રીશ્તાદારોંકો વોહ શાદી પસન્દ ન આઇ.

.ગુલામ—તો બહોત અચ્છા હુવા.

દુલ્હા—કયા .ખાક અચ્છા હુવા.

શા.એર.

ન ઇબાદત ન ના.જ જોરૂવાકે,
દીનહીકે ર ન દુન્યાકે

.ગુલામ—દેખો યેહ યાદ રહે.

શા.એર.

મુજસે હય કરની આપકો ગુફતગુહી અગર,
નામ બીવીકા ન લેના મેરે આગે ભુલકર.

દુલ્હા—બહોત .ખુબ કભી ન લુંગા.

શા.એર.

દેખ લુંગા મંય અગર લીખા હુવા જોરૂ કહીં,
સાફ કહ દુંગા કે યેહ મુજસે પ.ઢા જાતા નહીં.

.ગુલામ—શાબાશ આફ્રીન.

દુલ્હા—ઉફ ! જોરૂસે ઇસ.કદર ઘબરાના, ડાકટર હય યા કોઇ દીવા-
ના તો કયા આપકા મકાન બાંકીપુર હય ?

.ગુલામ—જીહાં મેરા મકાન બાંકીપુર હય !

દુલ્હા—ઓર યહાં !

.ગુલામ—યહાં શીફા.ખાનેમેં મુસા.ફિરહું.

દુલ્હા—તો બાંકીપુરકા કયા .જીક્ર હય.

.ગુલામ—જીહાં બીબી લ.ડકીકો .ગયરોંકે ઘર છોડ.કર અરબસ્તાનકો
ગઇ હંય દુર ન જાઇએ યેહ .ખત મુલા.હિ.જા ફરમાઇએ.

દુલ્હા—યેહ .ખત કીસકા હય ?

.ગુલામ—મેરા ઓર કીસકા હય યેહ કોઇ બહેરામ.ખાન રઇસ બાંકી-
પુર હંય કહેતે હંયકે ગુસ્સા થુકડાલો. હમ ગુસ્સા થુકકર
કયા હમારી બાત .નીચી કરેં દસબરસ હુવે મગર આજ
તક બીબીકા ગુસ્સા કમ ન હુવા.

દુલ્હા—ઓર મીયાંકા ?

ગુલામ—મીયાંકા ક્યું ઉતરે હમ ઉસકી જોરૂ હંય યા ખસમ હય, હમ ઉસસે કીસ બાતમેં કમ હંય. અગર વોહ એક મીયાંકી બીબી હય તો હમભી એક બીબીકે મીયાં હંય અગર વોહ દો બચ્ચોંકે માં હંય તો હમ દો બચ્ચાંકે બાપ હંય ફીર કીસતરહ બને.

દુલ્હા—ઇસસે બઢ કર પાગલપન ઔર કયા હોગા.

ગુલામ—જીહાં!

શાએર.

ઉનકો ઉઠાથા ચ્હે જુતુ પહેલે,
નાક કટ જાય જો મનું પહલે.

દુલ્હા—ચ્હેભી અજબ ઇત્તેફાક હય, મંયભી બાંકીપુર જા રહા હું. અગર કોઇ કારે ખીદમત મેરે લાયક હો તો બસરો ચશ્મ હાજિર હું.

ગુલામ—તો કયા આપકા મકાનભી બાંકીપુર હય ?

દુલ્હા—જી નહીં મેરા મકાન તો કલકત્તે હય. બાંકીપુરમેં એક સાહબને એસીસટન્ટ હેડ માસ્ટરકી જગાહ પર બુલાયા હય દેખીએ જાતાતો હું મગર અંદેશાહી અન્દેશા હય.

શાએર.

અજબ નયરંગ ચ્હે તકદિરકા ગરદીશ દિખાતી હય,
જહાં જાતાહું ચ્યે કમબખ્ત પહેલે પહોંચ જાતી હય.

ગુલામ—તો કયા આપકી તકદિર આપસેભી તેજ રફતાર હય ?

દુલ્હા—જીહાં !

અશઆર.

બર્કકી રફતાર હય તકદિરકી રફતારમેં,
રેલમેં જાતાહું મંય ચ્હે પહોંચતી હય તારમેં.

ગુલામ—

મસનવી.

હય ગીલા તુમકો કમનસીબીકા,
મંય સતાયા હુવાહું બીબીકા.
તુમભી બેજાર મયભી હું બેજાર,
ઇસ લીચે બન સકેંગે દોનો યાર.

હાંમેં આપકા નામ પુછના તો ભુલહી ગયા.

દુલ્હા—મેરા નામ દુલ્હા મીયાં હય મહેરબાન.

ગુલામ—અગર લડકીકી મુહબ્બતને મજબુર કીયા તો મયભી બાંકીપુર જરૂર બીલ જરૂર આઉંગા લીજીચે ચ્હે મેરા કાર્ડ હય—

(મસનવી)

લીજીએ પતાઓ નશાં મેરા,
ઇસ્સે આતા રહેગા ધ્યાં મેરા.
જબ પહોંચ જાઓ આપ બાંકીપુર,
.ખત મુઝે ભેજના .જુરૂર .જુરૂર.

દુલ્હા—(કાર્ડ લેકર પ.ઢતા) ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવીલ સર-જન બર્દવાન.

.ગુલામ—યૉર હમ્બલ સરવન્ટ .જ.ઇ ફુલ બુનિયાન.

(આના કલનકા)

કલન—.હુજુર ખાના તેયાર

.ગુલામ—આઇએ દુલ્હામીયાં ખાના નોસજાન ફરમાઇએ.

દુલ્હા—જી નહીં ઇસવક.તતો ભુક નહીં હય.

.ગુલામ—નહીં કુછ થોડ.ાસા.

દુલ્હા—થેંક્યુ.

.ગુલામ—ડૉન્ટ મેન્શન પ્લી.જ.

બાબ પહેલા — પરદા ચોથા.

મકાને બેહરામ.ખાન.

બેહરામ—નહીં તુમ નહીં સમજતી હો.

કુલસુમ—તો ભાઇ જાન ઉસખ.તકા જવાબ તો આજાને દીજીયે!

બેહરામ—.ખેર

ગાના.

કયસે કર રાખેં કવાંરી કુમરીયા,
અબ નહીં વાકી બાલી ઉમરીયાં,
તા.અનેપર તા.અના મુખપર મારે
અપને પાયે સારી નગરીયા—કયસે.
બ્યાહ રચાયેં કાહુસે વાકો
તો ન રહેગી નીચી ન.જરિયા—કયસે.

કુલસુમ—હાં ભાઇ કહેવે તો સાચહો કહીનેકી બરબાદ ગુનાહ લા.જમ નહો. ઉસકે આબ્બાઇ આનકર કયા સીમ લગાએંગે આપહી કીથી શરીક. ખાન્દાનમેં બાત પક્કી કર દીજીયે.

બહેરામ—હાં અયસાહી કરૂંગા દેખો બનારસકે રૂપકે સર.ખાનેસ હાલ માલિકકે બ.ગયર આબરત સો રહા હય. .હમીદ આએંગે

કહેદેના કે બીસ્તરા વ.ગયરહ બાંધકર તયાર રખે ઔર કલહી
.હમીદકો રવાના કરદેના.

કુલસુમ--બહોત અચ્છા ભાઇ.

(જાના દોનોંકા અકબરીકા ગાતે ગાતે આના)

અકબરી— ગાના.

કહું કાસે શરમકી હય બાત,
મુશ્કિલસે કટતી હય રાત--નિગોડી
મોરી સુની હય બગિયા માલીસે ખાલી
ફુલે હય ફુલ ફુલ પાત—ઇધરે મોરે
ગયા પહલા જ.માના—અબતો નિભાના.
ગદરા ગયા ગોરા ગાત-મુઇચોલી ન અંગમેં સમાત.

(આના .હમીદકા)

.હમીદ— શ.એર

જુ.જબએ દિલ ઔર ઉસ્પર રૂપ જીસ્પ હમ નફસ,
દિલ યહે કહેતાહય કે બ.ઢ ઔર પાંઉ કહેતે હંય કે બસ.

(હમીદકા ચુપકેસે જાકર અકબરીકો ડરાના)

અકબરી--ઉઇ મંય તો ડર ગઇ! દેખો .હમીદ.

શ.એર

યું અચાનક આકે હમકો તુમ ચોંકાયા કરો,
જબ યહાં આયા કરો સીધી તર.ફ આયા કરો.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ--લો .હમીદ યહેતો કલીલમેં ગલીલ .ખુરી રહી. અકબરીસે
બિછ.ડનેકા વ.ક્ત આ ગયા.

.હમીદ—કયું કયું ? કુરી જાન કયા હુવા ?

કુલસુમ-- મસનવી.

હો ગઇ મ.હદુદ પ્યારકી રાતે,
અબ તો ઠંડી ભરાં કરો સાંસે,
ચાહનેવાલે લાખ અબ ચાહે,
અબ ન હોંગી ગલેમેં યહે બાહેં.
અબ ન હોગી યહે છે.ડ આપસકી,
કલ હવા ખાઓગે બનારસકી.

.હમીદ—તો કયા બનારસ જાનેકા હુકમ હો ગયા.

કુલસુમ—તુમ્હારે અબ્બા .હુકમ કર ગયે હંય, ઔર અન .કરીબ
અકબરીકી શાદી કહીં ઔર કરનેવાલે હય.

.હમીદ—તો મને દો મ્મા .ર્જ હય?

કુલસુમ—ક્યા હરજ હય? બનારસકી બસ્તી કયસે સોહાએગી વહાં અકબરી કયસે આએગી.

અકબરી—દેખો કુશી અમાં બાતોં બાતોંમે તકરાર હોજાએગી.

મસનવી.

આપકી અબ.જબાન બસમેં નહીં,
અબ પહોંચને લગી કહીંસે કહીં.

કુલસુમ—.જાહિરા .કહર ટુટતે હોંગે,
દિલમેં લડડુસે ફુટતે હોંગે.

બેટા તું ઇસકી હરીચકી બાતોંમેં ન આના, આંખેં મીલાનેકા ડર નહીં મગર દિલ ન મીલાનાદો બરસ પહેલે .જહરાસે પ્યારી કોઇ નથી, અબ જો હય સો અકબરી.

.હમીદ— **મસનવી.**

.ખુબ બદનામ મેરા .નામ કરો,
જાવ બસ જાવ આપના કામ કરો.

કુલસુમ—અચ્છા મંય અભી જાતી હું ઔર તેરા સામા નેસફ્લ દુરસ્ત કરતીહું (કુલસુમકા જાના)

.હમીદ—કીયા કરો! યહાં જાતા કૌન હય!

મસનવી.

ફીક્ર હય કીસકો કારખાનેકા,
મયતો હું સાંપ ઇસિ ખજાનેકા.

અકબરી—નહીં નહીં .હમીદ કહીં અયસા ન કરના ઇસમેં બદનામ હોજાએંગે.

.હમીદ-(**મસનવી**)-બદનામ હુવે તો મ.જા કયા?
સમઝા મુઝે કોઇ નાસ.જા કયા?

તુમ્હેં મા.અલુમ હય કે મંય અપને બાપકા એક લોતા બેટા કીતના પ્યારા હું બસ આજહી બીમાર બનકર શોરો .ફુ.ગાં કરતા હું, ફીર દેખું કૌન મુઝે બનારસ પહોંચાતા હય, ઔર કૌન તુમસે શાદી કરને આતા હય.

મસનવી.

તુમસે કોઇ અગર મીલાએ ન.જર,
.ખુન પી જાઉં ચઢકે છાતી પર.

અકબરી-હાં .હમીદ મંયતો પુચના ભૂલહી ગઇ કે વોહ .જહરા કૌનથા?

.હમીદ—વહીન હમામાએકી લ.ડકી બચપનમેં સાથ પ.ઢતીથી ઉસપર ઇનકો દિલ લગી સુઝી.

અકબરી—કહેનેદો.

મસનવી.

ઇસમે કયા કુછ બીગડતા હય આપકા,
લાલ મુંહ સુનકર કયું પડગયાજી આપકા,

હમીદ—કહેનેકા ડર નહીં

શાએર.

મગર ઇન્સાફ ઔરોં પર આવાજેં જબ કસે,
પહેલે વોહ અપની તરફ એક નજર દેખલે.

અકબરી—ઉન્હોંને અયસા કયા કીયા? જો તુમને બદલેકા તાઅના દીયા.

હમીદ—કરતીં કયા? જો મંયને, વહી વ્હેભી કરચુકી હંય શાદી હોનેસે પહેલે એક ઔર પર મરચુકી હંય.

અકબરી—વોહ કૌનથા?

હમીદ—દસ બદર હુવે જબ દાદા કલકત્તે ગએથે તો ઇન્કોભી સાથ લે ગયેથે જીસ ગલીમેં ઠહેરેથે ઉસ ગલીમેં કોઇ દુલ્હામીયાં કબુતર બાજ થા, વહી ઇન્કા મહરમો દમ સાજ થા.

અકબરી—તો ઉસસે શાદીકી ન ઠહેરી.

હમીદ—નહીં રીસ્તાદારી. દાદાકો પસંદ ન આઇ, તો મરહુમ ફુરી કાસિમ જાનકે સાથ શાદીકી ઠેહરાઇ. અબ જબસે ઉન્કા ઇન્તેકાલ હુવા હય, ઇસ્તરાહ ગુજરતી હય. કુચ્છ દિન યહાં કુછ દિન વહાં રહેતી હય. ખુદાકે ફજલસે જાયદાદ બહોત હય. ઔર નકદભી કયા ઉન્હોંને કુછ કમ છોડા હય, અબ વ્હે જીતના ઇતરાએં ઉતના થોડા હય.

અકબરી—(કુલસુમકો આતી દેખ) વ્હેલો ફીર આ રહી હય.

હમીદ—તો લો મીરગી જાનભી તશરીફ લા રહી હંય. લે ગુલ મચા.

અકબરી—અરે કોઇ જલ્દી આવ ઇન્કો કયા હો ગયા.

(કુલસુમકા આના)

કુલસુમ—કયા હય? કયા હય?

અકબરી—અભી બાત કરતે કરતે હાથ પાઉ અકડને લગે.

કુલસુમ—અરે બદલું ઇદર આ ઇનકો ઉઠા. ઔર જલદી જાકર કીસી હકીમકો બુલાલા.

બદલુ—બહોત ખુબ હુજુર (ઉઠાકર લેજાના)

બાબ પહેલા. પરદા પાંચમા.

મકાને નાસિર.

.ખુરશીદ—આપ જબ બાહિર જાતે હંય તો સૌ સૌ તર.હકે ખ્યાલ આતે હય.

નાસિર— રૂબાઇ.

નૌકરી પર મંય કભી જાતા ન મરનેકે લીયે,
રન્જ ફુર.કતસે તુઝે આજાદ કરનેકે લીયે.
કયા કરૂં મજબુર સા મજબુર હું અય રશ્કે .હુર,
છો.ડતાહું જન્નત ઇસ દોજ.ખકે ભરનેકે લીયે.

.ખુરશીદ—અગર આપ તલાશ કરેંગે તો યહાં હી કોઇ નૌકરી મીલ જાએગી.

નાસિર—મીલજાય તો કયા કોઈ .બખ્ત હય કે હફતેકે હફતે વાપસ આનકી તકલીફ ઉઠાઉં.

.ખુરશીદ—ઐાર વ્હે હફતાભી તો કઇ હફતોમેં આતા હય.

નાસિર—ઐાર પ્યારી મુઝેભી અ.જાર પક.ડના તવાબ હોજાતા હય,
વ્હે નન્ને નન્ને હાથ ચુમનેકો દિલ બેતા.બ હો જાતા હય.

.ખુરશીદ—હાં મંયતો કહેના ભુલહી ગઇ. .ખુદા ગારત કરે ઉસ મુએ નવાબકો, સાલભર હોગયા લેકીન અબભી જબ કભી તુમ્હારે પીછે ઉસકી મનહુસ સુરત યાદ આતી હય, મેરે તો પાઉં તલેકી જમીન નીકલ જાતી હય. અચ્છે જી અબ તો યહીં નૌકરી કરલો. તીસકી ન સહી પચ્ચીસકી. પચ્ચીસકી ન સહી, બીસકી ન સહી પન્દરાકી સહી.

મુસદ્દસ.

ગુ.જર થો.ડેસે થો.ડે મેં ભી કરલેંગે,
ન ભુલેસે કભી નામ તકલીફ ઉમ્ર ભરલેંગે;
નહો સાલન નમકકી કંકરી હોટોંપે ધરલેંગે,
ગ.જીગા.ઢા પહેનકર સાદગીસે બન સઁવરલેંગે.
તુમ્હારે લુઠકે બરતન પ.ડે ગર માંજને મુજકો,
તો બહેતર .ખ્વાને ન્યામતસે હય મુઠ્ઠીભરચને મુજકો.

નાસિર—જ.ના કલાહ આફરિન.

શે.અર.

દિલ મેરા તૂને બ.ઢાયા અપને દિલકો માર કર,
ફેંક તુજપરસે .કારૂકા .ખજાના વાર કર.

ગાના

નાર જાકી પતિવરતા વહી શાદ જગમેં
શાદ જગમે વહી આબાદ જગમેં—નાર.
નારી પતિવરતા જાકી વાકો સ્વર્ગ હય જીતેજી
લબપે હોગીના ફરીયાદ જગમેં—નાર.
પાપ જો કરકશાં નારી જીતેજી નરક હય ભારી
સમ્પતહો સારી બરબાદ જગમેં—નાર.

ખુરશીદ—તસલીમ !

શે.એર

એ.હસાન મન્દ ઇસ નિગહે .કદ્રદાંકી હું !
અયસા બનાયા મોલ ! મૈંય અસી કહાંકી હું ?

નાસિર—પ્યારી કયા કહું મંય તુજસે શરમીન્દા રહેતાહું.

ખુરશીદ—હંય ! યહે કયું ?

નાસિર— **મુસદ્દસાત**

હાં અય પ્યારી હય મેરી તન ખાહ ઇસ દરજા .કલીલ,
હો નહીં સકતી કીસી .જેવરકી કોઇભી શબીલ,
નાક તેરી હય દિલે .ગમનાક કે દીલકી દલીલ,
નીમકા તીનકા હય .જેબાથી જહાં સોનેકી કીલ,
મખ્ખીયાં તક મેરે દસ્તર.ખાન પર આતી નહીં;
ફીકી બાતેં કલ્બકી તસકીન ફરમાતી નહીં,

ખુરશીદ—પયરહન જરરીં નહીં ઇસકા હમેં કુછ ગમ નહીં,
યહે ચીથ.ડે શરમીન્દએ પશમીનએ રેશમ નહીં;
.જેવરો પોશાકકી પરવા કરેં વોહ હમ નહીં,
નીમકા તીનકા ખુલા.કે કુન્દનીસે કમ નહીં,
કુછ સુહાગનકો મુબારીક .જેવરોંકી જાંચકી,
.કીમતી હીરોંકે કન્ગનસે અચ્છી ચુ.ડી કાંચકી.

નાસિર—અચ્છા પ્યારી મંય રૂ.ખસત હોતાહું.

ખુરશીદ—.ખુદા .હાફિ.જ (નાસિરકા જાના. નવાબ, આરીશ, .કૈયુમ, બહેરામકા આના) ઇલાહી યહે કયા આફત આઇ, યહાંભી આગયા .કસાઇ.

નવાબ—રાજકે ચોરકો ઘરમેં લાકર છિપાના, ઔર ફીર ઇતરાના યહે કૌન હય અબ બતાના ?

બહેરામ—યહે ?

નવાબ—હાં યહે ?

બહેરામ— સુરઃહલસ.

યહે દાના આર નાદાંકી કસોટી !
.જાહિર બને હુવે શયતાંકી કસૌટી !
ઇન્સાનકી બુન્યાદકી ઇમાનકી કસૌટી !

નવાબ—કહાંસે આઇ ?

'બહેરામ— શએર.

આએ સબ જીસ ઘરમે વોહ ઘર એક હય.
ભેજનેવાલા મુ.કરર એક હય.

નવાબ—આખિર યહાં કૌન લાયા ?

બહેરામ—આ.કીબત અન્યદેશ હોશ, ઇસ્કે શરીફ .ખુનકા જોશ.
શરાફતકા રસ્તા, નેકીકા ફરિશ્તા.

નવાબ—તો મુઝે છિપાના કયા .જુરૂર થા, કયા ઇસે મેરે પન્જેસે છુ.ડાના મં.જુર થા ?

બહેરામ—ઇસે નહિ તુઝે બચાના મં.જુર થા.

નવાબ—મુઝે ?

બહેરામ—હાં તુઝે !

નવાબ—કીસસે ?

બહેરામ—ગુમરાહીસે, .કહેરે ઇલાહીસે .કહેરે ઇલાહીસે, રૂસિયાહીસે.

નવાબ—મ.આફ રખિયે ઇસ .ખયર ખ.વાહીસે, આપકો મેરી બલા ઇસે સરોકાર ?

બહેરામ—યહીકે તુ મેરા રીસ્તાદાર હય. રીતાદાર ખ.વાહ લાયક હો યા ના હિન્જાર ઉસ્કે સાથનેકી કરના મર.જીએ ઇન્સાન ઐાર .હુકમ પરવેર દિગાર અફસોસ અગર મંય અયસા જાનતા તો તુઝે દામાદ બનાનેસે દરગુ.જરતા અપની બેટીકા પેટ ભીક માંગદર ભરતા. મગર એક .ગરીબ બકરીકો ભે.ડીએકે હવાલે કભી ન કરતા. ન કરતા.

કે.યુમ—તુમે ઇસ્કે લડકેકો ઋટાલો.

શરીફ—ઐાર તુમ બુ.ઢેકી ગરદન દબાઓ. .ખુરશીદસે હુજુ.ર સમજ લેંગે.

નવાબ—મુઝે અયસા મા.અલુમ હોતા હય કે કીસી અજલ રસીદાકો ગોર બુલા રહી હય !

બહેરામ—હાં અવા.જતો મેરેભી કાનોંમે આ રહી હય. મગર કાશ .જાલીમોંકે કાનકે સુરા.ખ ખુલે હોતે. પરદે ખુલે હોતે, તો મ.જલુમોંકે સતાને પર યું ન તુલે હોતે.

નવાબ—બસ આપ ઔરોંકી બહેતરીકે પહેલું ન ઇરશાદ કરેં જીસ્ત-ર.હ હો જલ્દ .ખાનએ .કબ્રકો આબાદ કરેં.

બહેરામ—હમ .કબ્રમેં જાનેકો હરવ.ક્ત તૈયાર ઔર ર.જા મન્દ હુંય, મગર અફસોસકે મૌતકી આંખેં બન્દ હુંય.

શ.એર.

બદનકી ઝરરીયાં દેખેં ન દેખેં મુંહકે .ગા.જેકો,
વ્હે ઉઠવાતી હય બુ.ઢોસે જવાનોકે જના.જેકો.

નવાબ—કહીયે તો વ્હે વ.હમ અભી આપકા દુર હો.

બહેરામ—તો બન્દા ઔરભી .જીયાદા મસરૂર હો.

શ.એર.

ગમ નહીં ઇસકા જો મંય મરજાતું તેરે સામને,
હો કહીં બેટી મેરી બેવાહ ન મેરે સામને.

ખુરશીદ—અરે મેરા લાલ મેરા જીગર, અરે તુમ્હારા સત્યાનાશ જાએ.

નવાબ—ખબરદાર .ખામોશ (નવાબકા .ખુરશીદકો પકડના શરીફકા બચ્ચેકો ઉઠાના, કૈયુમકા બુઢેકો ગીરાના).

બાબ પેહેલા. પરદા છઠા.

રાસ્તા.

બદ્દલુ—અસ્ત, ગરીફુલ્લાહ આજતો બાંકીપુરસે .હકીક અયસે ઉ.ડ ગએ, જયસે કામસે વ.ફા ! નૌકરીસે વફા. માલિકોસે દયા, હરામ કારોંસે હયા, હકીમોંસે શફા, હિન્દુસ્તાનસે ઇત્તેફા.ક તખ્તેકી દીવારોંસે તા.ક અંગાલીયોંકે સરસે ટોપી ઇન્હેં દુઢા, ન વ્હે પાએ ન વોહ પાએ, અબ કયા હ.કીમકે લિએ જહન્નમમેં જાએં મગર છોટે .હજુરકે લિયે તો જહન્નમમે.ભી જાના પ.ડેગા, .હકીમ સત.હએ જમીનસેભી લાના પડેગા.

ડુલ્હા—બે મુરવ્વત .ગયરત બે .હયા.

શ.એર.

પાજી .જબાન રખતે હુંય નીચે .જમાનકે,
.ગારત હો યા ઇલાહી વ્હે ગુંઠે જહાનકે.

મસનવી.

.ખત ભેજકર કીયા .ખાના .ખરાબ,
અબ વહાં આયા તો દુહાસા જવાબ.
કહેતે હુંય તુમને દેર દો દિનકી,

તુમકો રખેં કહાં જગહકી નહીં.
સાથ ફીરતી હય ગરદીસે અય્યામ,
સેંકડોં કોસે પરભી હું નાકામ.
ઘરકા અસબાબ બેચ ખાય તમામ,
કલસરે વકસરેકે કરકે દામ.
યહાં આયાહું ગમપે ગમ ખાને,
અબ મેં હું આર પોને દો આને.

બદલુ—યા અલ્લાહ ! અગર તેરે કારખાનેમેં કોઇ હકીકત નહો તો
કીસી કુલી કોહી હકીમ બનાકે ઉતારદે.

દુલ્હા—યા અલ્લાહ ! ચાહે કુછસે કુછ બનાદે મગર રોજગારદે.

બદલુ—ભેજા અલ્લાહમીયાં કોઇ ડાકટર ભેજો.

દુલ્હા—લગાદે ! લગાદે ! યા અલ્લહા ! કહીં ઠીકાને લગાદે !

દોનોકા— ગાના.

હાય અલ્લાહ અબ કયા કરૂં તબીબ અબ તલક ન મિલા,
હાય અલ્લાહ અબ કયા કરૂં નસીબ અબ તલક ન ખુલા
કહાં મરગએ તમામ, ન બના યહાંભી કામ
હાયરે તબીબ, હાયરે નસીબ, હાયરે તમામ.
વો મર્દક વો મર્દક ઘર બુલાકે સર ફીરાએ,
ચલે બાબ કદમ કદમ કદમ અદમ વદમસે ઢુંઢ લાએ.
અબ તો દોજખકે સીવા જાઇએ ફીલફૌર કહાં,
કીજે પરદેસમેં જાકર ગિલઓ જોર કહાં.
વો ગુનેહગાર ગએ હોગે ભલા ઔર કહાં,
ઢુંઢીયે રયન બસેરે કે લિયે ઠૌર કહાં—વોમર્દક.

દુલ્હા—યા અલ્લાહ ન કહીં ઠોર ન ઠીકાના, ઉસપર દો વક્ત બે
આબોદાના. ઔર ફીર શૌકીન દુલ્હામીયાં જયસે, ઔર
જેબમેં ફકત સાત પયસે, અબ ગુજર હોગી તો કયસે.

બદલુ—અગર કીસી હકીમકા નસીબ અછા હોતા, તો ઇસ વક્ત
મીલતા. સોરૂપયા ફીસ જો કુછ દેતા વોહ અલ્લાહ મીયાં
દેતા, મગર છોટે મીયાંકી દેખનેકી ફીસ કમસે કમ પચ્ચીસ
રૂપય તો જુરૂર લેતા.

દુલ્હા—અરે મીયા કાયકે પચ્ચીસ ?

બદલુ—બીમારકે દેખનેકી ફીસ ! ઔર કાહેકે પચ્ચીસ ? હમારે
છોટેમીયાં અબ્દુલ્લા હમીદખાન મીરઝાકે હવરેમેં પડે હુવે
હંય, કુન્એ ભરકે અવસાન ઉડે હુવે હંય. અરે સામનેકી
ગલીમેં કોન ગયા, કહીં હકીમ શરફુદીન તો નહીં. (દેખ-
નેકો જાતા હય).

દુલ્હા—દુન્યાકે ધન્દે કરહારે, હાથ પાઉં હરફ્નમેં થારે, કભી ન નીકલે ચામ હમારે, પકડે દેખને દિનમેં તારે લાવ વ્હેલી કર દેખું. આજ ડાકટરભી બન દેખું.

(બદલુકા આના)

બદ્લુ—વ્હેતો ઔરહી નીકલા.

મસનવી.

અબ રહુંગા પીટે બગયર નહીં,
પતલી પતલી કમરકી ખબર નહીં.

(બદલુ રોતા હય, દુલ્હા સમજાતા હય)

દુલ્હા—અરે મીયાં ઇતની જરાસી બાતપર રોતે કયું હો. દેખો તુમ મેરે કમાલસે નવાકીફ હો મય એક પરદેસી મુસાફિર હું, યું તો ખુદાકે ફજલસે ચીની જવજા લોટનલકા હજારોં કીસમકી બીમારીયાં નીકલી હુઇ હંય.

બદ્લુ—તો કયા આપ મેરે છોટે મીયાં કે દેખનેકી તકલીફ ઉઠા શકેંગે.

દુલ્હા—સર આંખોંસે બિમાર કો નહીં તો ફીસ લેનેકી તકલિફ તો જરૂર ઉઠા સકેંગે-અજી હજારોં બિમારીયોં કો તો યું ચુટકીઓમેં ઉડા દીયા હય. હાં! યહાં કોઈ હોટલભી નજદિક મીલેગા.

બદ્લુ—હોટલ કયા કીજિયેગા. ?

દુલ્હા—અરે મીયાં ખાનેકા વકત હો ગયા, દો એક નવાલે ખાલું તો ઇતમીનાનસે ચલું.

બદ્લુ—ડાકટર સાહબ ગજબહી હોજાયગા, બીમાર તો હમેશાકી નીંદ સો જાએગા.

શેઅર.

જહર મોહરા આપ લેને જાતે હંય એરાકમેં,
મીલ ચુકેગા સાપકા કાટાતો જબ તક ખાકમેં.

દુલ્હા—કયા કરૂં ડાકટરોંકાતો વકતપર ખાનેકા દસ્તુર હય.

બદ્લુ—બિસમિલ્લાહ ચલીએ, ઇન્શાઅલ્લાહ પહેલે ખાનેકી બાત.

દુલ્હા—અચ્છા વોહ થયલા ઉઠાલો.

શેઅર.

નદરભી લેગે ઔર ખનાભી ઉડા લેંગે વહીં,
ઔર કયા ચાહિયે અન્ધેકો દો આખેંહી સહી

(જાના દોનોંકા).

....

બાબ પહેલા. પરદા સાતવા.

બહેરામકા મકાન

બહેરામ—હમીદ! બેટા હમીદ!

શ.એર

અબતક ઉતરા ગશીકા જોશ નહીં,
બાત તકતાભી ઇસકો હોશ નહીં.

(બદલુ મ.એ દુલ્હાકે આના)

બદલુ—હુજુર યહાંકે ડાકટરોમેંસે તો કોઇ નહીં મીલા કલકતે વાલે ડાકટરકો લાયા હું.

બેહરામ—શાબાશ! બહોત અછા કીયા. આઇયે ડાકટર સાહબ નબ.જ મુલાહિ.જા ફરમાઇયે

દુલ્હા—ઘબરાઇયે નહીં અલ્લાહ શાફી હય—(નબજ દેખના)

શ.એર.

નબ.જ દેખું મંય ખાક કયા ઇસકી,
નબ.જ છુટી હુઇ હય યાં .ખુદકી;

બહેરામ—નબ.જ તશ.ખીશ ફરમાયા, ક્યા મગજ પાયા?

દુલ્હા—વહ મ.જસે આપકો ક્યા કામ. ઇસ મનહુસ રોગકો તો હમહી .ખુબ જાનતે હંય.

શ.એર.

હમકો માઅલુમ હય જો ઇનમેં હય દુશવારીયાં,
આમીલો બા.અમુલકી ના.જુક હય .જમ્મા દારિયાં.

બહેરામ—આ.ખિર મ.ર્જ ક્યા હય?

દુલ્હા— **શ.એર.**

ઉ.ડચુકી દિલ્લગી કબુતરકી,
અબ ઉ.ડાની પડે.ગી બે પરકી.

જનાબે .આલિ! ઇશમ.ર્જકા નામ ઇંગરેજીમેં કટર,
ઓર સોલ ઓ .અરબીમેં .કાતિકર.રહ કહેતે હંય.

બહેરામ—યા અલ્લાહ નામભી કયસા ખૌફનાક હય!

દુલ્હા—વહ નામસે અંજામ જિયાદા .ખૌફનાક હય!

બહેરામ—ડાકટર સા.હબ ફિર કુછ .ઇલાજ કીજિયે.

દુલ્હા—મંય અભી ઇસકી ફસ્દ લેતા હું. દો ચાર કનસટર .ખુન નીકલનેસે અભી આરામ હો જાયગા અગર .ખુદા ન ખ્વા-સ્તા ઇસમે ફેલ રહા તો કનપટીપર સાઠ સિત્તર જોંકે લગાઇ જાયેંગી.

હમીદ—અરરર હકીમ હય વ્હેતો દુશ્મને જાનકા !

દુલ્હા—મંયભી ઇન્સાનકા ઇલાજ કરતાહું યા હયવાનકા.

હમીદ—દો ચાર કન્સટર ખુન ઓર સાઠ સિત્તર જોકે. ખુદા કરે વાલિદ ઇસે રોકે.

દુલ્હા—અચ્છા દવાત કલમ લાઇએ તુમ ખા લીખદુ.

શાએર.

ચલરહા હય અબતો ખાસા કામ,
દેખેં હોતા હય ઇસકા કયા અંજામ.
બેગલાવ વલ્દ થયલા, ઇસકા નામ કયા હય ?

બહેરામ—હમીદ બિન.

દુલ્હા—હમીદ બિન.

બહેરામ—હમીદ બિન બહેરામખાન પઠાન.

દુલ્હા—હમીદ બિન બહેરામખાંન પઠાન ઉમર કયા હય ?

બહેરામ—બીસ પર પાંચ.

દુલ્હા—પચ્ચીસ ?

બહેરામ—જીહાં ! દોચાર માહ જીયાદા યા કમ.

દુલ્હા—નેવર મ ઇન્ડ હમ જિયાદા બાત નહિ માગતા (દવાકે નામ લીખકર) લીજીયે વ્હે નુસખા મંગાઇએ.

બહેરામ—અભી બદલુકે હાથ પાવ ઘંટેમેં મંગાતા હું.

(જાના બહેરામકા).

હમીદ— અજી ડાકટર સાહબ.

શાએર.

કયા બિગાડા હય જલ્લા સરકારકા
કયું બહાતેહો લહુ બિમારકા ?
મુજસે કહિયે આપકી મરજાવું:
કામ નુસખેકા ન લો તલવારસે.

દુલ્હા—કયા તુમ બિમાર નહીં હો ?

હમીદ—જી વજહ અયસીહી હય.

દુલ્હા—ઇસ ઇસ્ટ ઇટ. (વજહ બયાન કરો)

હમીદ—જયસી મજબુદી હુઇ. (દુલ્હા ખફા હોતા હય.)

દુલ્હા—અગર તુમકો મજાક કરનાથા તો યહાંકે કોમન ડાકટરસે કીયા હોતા. એક કલકત્તેકે મોઅ.જ.જ.જ. પહલા સિફલ આલા ડાકટરકી વ્હે તોહીન હતક.

હમીદ—હતક.

દુલ્હા—હાં હતક મત અચ્છા બચ્ચાજી હો મંય અભી તુમ્હારા રાજ ફાશ કરતા હું.

.હમીદ—નહીં ! નહી ! મ.આફ કીજીયે મંય આપકે, કદમોંપર સર રખતા હું. ઔર આપકે ઇસ .કીમતી વ.ક્ત ઔર ઇનાયતકે સિલેમેં પાંચ અશ્રરફીયાં .નજર કરતા હું.

દુલ્હા—સિ પાંચ અશ્રરફી ઔર વોહભી મક્કાર બિમારકી ફીસ. દેખો જુઠ બાતકા છુપાના મુઝે મનંજુર તો નહી. હય, મગર તુમ્હારી .હાલત દેખકર મુઝે યેહેભી મન.જુર હય.

.હમીદ—આદાબ અર્જ. (જાને ચાહતા હય)

દુલ્હા— શ.એર.

આદાબ .અર્જસે નહિ જાતા કામ,
યહાં તો ચાહિયે સુનેહરા સલામ.

અરે ભાઇ—તુમ જો સમઝા ચુકે અબ કુછ મુઝે સમઝાને દો .ખુબ ગુ.જરેગી જો મીલ બયઠેંગે દિવાને દો.

.હમીદ—બલસે નયરંગીયાં નકલમકી,
કયા હુઈ ગુફતગુ વોહ હુમહુમકી.

દુલ્હા—સાફ .જાહિર હય.

શ.એર.

જો મ.જમું ઉધર હય વહી હય ઇધર,
ન બિમાર તુમહો ન મંય ડાકટર.

.હમીદ—તે તુમને મરે વાલિદકે સાથ દ.ગા કીયા. એક આધ કન્સ-ટર .ખુન ઔર સાઠ સિત્તર જોડે ! લિ.હાજા તુમ ચારસો દો દ.ગા...દદ.આ તીનસો દો .કત્લે .અમદકે મુજરિમ હો.

દુલ્હા—સા.હબ.જાદે ! અગર તુમ મેરે .ઇલાજસે ના.ખુશ હો તો બન્દા કરતા હય સલામ .અલયક.

.હમીદ—(ખુદસે) અગર ફર.જી .હકીમ હાથસે ગયા તો અસ્લી હકીમકે હાથોં ભાંડા .ખરાબ હોગા. ઇસસે બહેતર હયકે ઇસકો મનાવું—અજી .હજરત .જરા ઠેરિયે તો આપ તો .જરામેં બિગ.ડ ચલે.

દુલ્હા—સા.હબ.જાદે તુમહી અપને કોલસે નીકલ ગએ. પાંચ અશ્ર-રફીયોંકી લાલચમેં આંખે બદલ ગએ.

.હમીદ—અજી સા.હબ આપ અશ્રરફીયાં લિજીયે, મંય બિમાર હું યા ન હુ આપ .ઇલાજ કીજીયે.

દુલ્હા—ઠેકયું.

.હમીદ—ભલા મુઝે આપ જયસા ડાકડર કહીં મીલેગા ?

દુલ્હા—ઔર મુઝે આપ જયસા મરી.જ કહાં મીલેગા ?

શ.એર.

ડાકટર દોનો બને દોનો બને બિમાર આજ,
મેં દવા તેરે મર.જકી તુ.મેરે .ગમકા .ઇલાજ.

હમીદ—યહે લો કોઇ આ રહા હય ઇધર.

દુલહા—તો દરા.જ હોજાવ મકરકે બીસ્તરપર (બહેરામકા આના)

બહેરામ—બહેન કુલસુમ અગર બદલુ આયે તો યહાં ભેજ દેના.

દુલહા—(.ખુદસે) કુલસુમ જાન કયા મેરે દસ બરસ પહેલેકી મન.જુરે ન.જર કુલસુમ જાન, કલકતેવાલી મહેમાન. વહી હુઇ તો હંય પ.જી.હતીકે સામાન.

બહેરામ—મ.આફ કીજીયે ડાકટર સા.હબ આપકો બહોત દેર તનહા બેઠના પ.ડા કયું અબ .હમીદકા કયા .હાલ હય ?

દુલહા—દેખીયેના કયસે મ.જેકી નીંદ આ રહી હય. ખબરદાર હાથ ન લગાના વર્ને જલ્દ મરજાએગા, દેખિયે કયસે મ.જેકી નીંદ આ રહી હય. જો મેરી પ્રોફેસરીકી ખુ.બીજતા રહી હય.

બહેરામ—બેશક.

શ.એર

કીયા આપને ઇસપે .જાદુ કહાંકા,
હુવા ફ.ર્ક દમમેં .જમી આસમાંકા.

દુલહા— મસલ્લસ.

આમ બિમારી નહીં હય રૂ.હકી બિમારીયાં,
જાનતા હું મંયહી ઇનમેં જો કે હયે દુશવારીયાં,
.આમીલો મા.અમુલકી ના.જુક હંય .જીમ્મેદારીયાં.

બહેરામ—તો ઇસકો કશીશે રૂ.હાની કહેના ચાહિયે.

દુલહા—જીહાં કશીશે રૂ.હાની કહીયે, યા મેસમેરી.જમ કહિયે યહે સબ એકહી હય. દેખાયે મેરે .ઇલ્મકા .અમલ કશીશે રૂ.હાની બલ યહે મેરા હાથ ઇસપર જાતા હય તો ઇસકાભી દાહના હાથ ઉઠા ચલા આતા હય, જબ મેરા હાથ નિચે આએગા તો ઇસકા ઉલટા પાઉં ઉઠતા જાએંગા.

બહેરામ—જાદુકે સબ કહેતે હંય કે ઢકોસલા હય, મેસમેરી.જમ જાદુ નહીં તો કયા હય ? જનાબ અગર મંય આપને મો.હ.સીન ડાકટર સા.હબકા નામોનશાન દરીયાફત કરૂં તો શાયદ ના.જેબા નહોગા.

દુલહા—અજી કયા મંય ઓર કયા મેરા નામ ? અબ હું કીસ .ક.તારમેં પુકારો જો આએ બી.લાજ સરકારમેં.

બહેરામ—નહીં વ્હે તો મુમકીનહી નહીં કે આપકે અયસા કામીલ સિફત મૌસુફહો વોહ બે મા.અરફકો લાઇએ અપને પતેકા કાર્ડ .ઇનાયત ફરમાઇએ.

દુલ્હા—અહાહાહા .ખુબ યાદ આયા. અચ્છા સિવિલ સરજયન. બર્દવાનવાલા કાર્ડ જેઅમેં પડા હય વહી ચીપકાવ, કલકા ખુદા માલિક હય, આજ તો બાત બનાવ. જહાં લિજીયે કાર્ડ તો વ્હે હાજિર હય ઘોટાલા નંબર વન.

બહેરામ—(કાર્ડ લેકર) ડાકટર .ગુલામ જેલાની સીવિલ સરજયન બર્દવાન.

દુલ્હા—યોર ફેથફુલ સરવન્ટ .જઇફુજ્ઞિબીયાન.

બહેરામ—યા અલ્લાહ વ્હે મંય દેખતા કયા હું !

દુલ્હા—નામ પઢકર હુવા તો.અજ્જુબ કયું ?

બહેરામ—કયા અકબરીકે અબ્બા ડાકટર .ગુલામ જેલાની ?

દુલ્હા—હંય વ્હે તો બ.ઢતી જાતી હય .હયરાની.

બહેરામ—અગર જાનતે તો યહાં આનેકા નામભી ન લેતે.

દુલ્હા—અગર દુલ્હામીયાં કબુતર બા.જકે નામકા કાર્ડ હોતા તો ચચા ઘરમેંભી ઘુસને ન દેતે.

(આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કયું ભાઇ અબ હમીદકા જી કયસા હય ?

દુલ્હા—ડાકટર સા.હબ.કી મહેરબાનીસે અબ તો અચ્છા હય.

કુલસુમ—હંય વ્હે તો વહી ?

બહેરામ—કયું બહેન કુલસુમ વ્હે કયા હુવા !

કુલસુમ—ભાઇ મુઝે .ગશ આયા સંભાલો.

દુલ્હા—ઘબરાઇએ નહીં, ઘબરાઇએ નહીં, કમ.જોરીસે .કલ્બને ચક્કર ખાયા જો .ગશ આયા.

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કહાં ?

દુલ્હા—જી હાં ! વ્હે બેહુશીકી બ.ડ હય, ઇસકે દિમા.ગમે કીસી પુરાની બિમારીકી જ.ડ હય. આપ પાની લાઇએ, મંય મેસ્મેરી.જમકા .અમલ શુરૂ.અ કરતા હું. (બહેરામકા પાની લેને જાના)

કુલસુમ—દુલ્હામીયાં તુમ યહાં કયસે આએ ?

દુલ્હા—તુમહારા દીદાર દેખનેકો !

કુલસુમ—કલકતેસ યહાં તક ?

દુલ્હા—ઇસમે અજબ ક્યા ધરતક, તબ્રાસમે સનમકે પહોંચુ ખુદાકે ધરતક.

ફુલસુમ—હય હય ! ભુલે નહીં મુજકો તો બરસમે.

દુલ્હા—ભુલું નહીં તુમકો તો સો બરસમે.

ફુલસુમ— રૂબાઇ.

તુમકો મા.અલુમભી હય .હાલ મેરા,
કર ગયા શોહર ઇન્તેકાલ મેરા.
અબ વોહ બાતેં ગઇ વોહ દિનભી ગએ,
છો.ડદે છો.ડદે .ખયાલ મેરા.

બહેરામ—લિજિયે ડાકટર સા.હબ યહે પાની .હાજિર હય.

દુલ્હા—શુક્ર હય તબિ.અત બ.લાલ પાનીકી .જરુરત નહીં હય.

બદલુ—.હુજુર ખાના તૈયાર હય.

બહેરામ—આઇએ ડાકટર સા.હબ ખાના નોશ ફરમાઇએ.

દુલ્હા—ભુક તો નહીં હય મગર .ખયર. (જાના)

.હમીદ— શા.એર.

દોનો રૈયે હુવે હંય ખુબ શરીફ.
સાઇકલ ચલ રહી હય ઠીકમઠીક.

અરે બદલુ આ રહા હય.

બદલુ— મસનવી.

રહમ સરકારકો નહીં આતા,
મુજસે કહેતે હંય જીનકે મુંહમેં જા.
આપ તો ખાએ .કલીયઓ કોરમા,
મંય બનું જીવકા લુ.કમા.

.હમીદ—કહાં હય બદલુકા બચ્ચા અભી ખાજાઉં કચ્ચા. (પકડનેકો દૌડતા હય.)

બદલુ—હાય મારડાલા અજી જનાબ અયસી મેરી .ખતા ક્યા હય !

.હમીદ—નહીં તુનેહી કીયા હય ડાકટરકે હાથોં રન્જુર બસ આજા મેરે પેટમેં.

બદલુ—અરે ઓ ડાકટર તુજપર ખુદાકી માર, જલ્દી બદલુકા કર છુટકાર. આવ આવ જલ્દી છુડાવ.

(સબકા શોરો .ગુલ સુનકે દૌ.ડ આના)

બાબ પહેલા **પરદા આઠવા.**

સલિમકા મકાન.

(મામુનાકા મુંહપર નીકાબ ડાલે ગાતે ગાતે આના.)

ગાના.

મામુના—પ્યારા પ્યારી હાંરે મોરે સાજના તેહારી છટા કયા
પ્યારી પ્યારી લાગે.

અરસત પરસત હું મન હરસે, ફિરભી દરશનકો મન તરસે,
જીયા લલચાયે મોરે સાજના, તેહારી છટા કયા પ્યારી.

ઉનકે અંદાજપે કુરબાન ખુશ અંદાજ હંય વોહ;
ઉનકે કદમોંપે શીદા હમદમો દમસાજ હંય વોહ;
માલોજર હુસ્નો નીવાનીપે મુઝે નાજ નહીં,
જીનકે દામનસે લગી હું સબએનાજ હય વોહ—અસરત.

મુસદ્દસ.

ન ચસકા ચરસકા ન અફયુન ખાના,
ન સાગરસે મતલબ નશીશે લુંટાના,
ન ખુદ આપ જલના ન મુજકો જલાના,
ન ઉન બેસવાઓંકે કોઠે પે જાના,
ન પરવાહ જરકી ન ગમ મુફલિસીકા,
ઇલાહી હો સામાન ય્હે હર કીસીકા,

સલિમ— **અશઆર.**

હુઇ બચપનસે કયા આદી નિગાહે યાર પરદેકી,
કે પડતી હય જુરૂરત દિનમેં સૌ સૌબાર પરદેકી

મામુના—ચુની જાએ નહિ જીસ જા કભી દિવાર પરદેકી,
વહાં કુછ કદર હોસકતી નહિં જિનહાર પરદેકી,

સાલમ—મેજબાંકી મહેરબાની દેખિયે મહેમાન પર,
ચુને હંય કયા અછે અછે ખાને દસ્તરખ્વાનપર,
હય ગજબ ઉસપે મગર એક ડાલ રખા ખ્વાનપોશ,
બન રહી હય ભુકસે મહેમાનકી યાં જાનપર.

(પરદા ઉઠા દેના.)

મામુના—બલાકી ભુક હય ચહેરેપે ખાનાહી નજર આયા,
જો દેખા ખ્વાબમેં મુરગેને દાનાહી નજર આયા.

સલિમ—કહીં ખજલા કહીં પેડે કહી ફીન્નીકે લચ્છે હંય,
ય્હે ગુલજાબન ન ગુલગુલાતે ય્હે સબ અચ્છેસે અછે હંય.

મામુના—આપકે તો સામને સબ ચાટકા સામાન હય,
સુંહ મેરા કાહેકો હય ,હલવાઇકી દુકાન હય.

સલિમ—જયસી હય ભુક મુજકો વયસાહી દસ્તરખ્,વાન હય,
લાવ ચખેં તો સહી ચખનેમેં કયા નુ,કસાન હય.

(એસા લેના)

મામુના—કે હય જાન જોયન પ્યારી તુમકો મીઠાઇસે,
મેં ,ખુશ હું આપકો નફરત હય બા,જારી મીઠાઇસે.

(આના એક સહેલીકા)

સહેલી—બીબી આપકે અબ્બાજાન આતે હંય.

(જાના સબકા, ચંબેલીકા ગાતે આના)

ચંબેલી— **ગાના.**

સાંવલ બાંકરે ન,જર મોરી આ ગયે,
ના કછુ કહે ગએ ના કછુ સુન ગયે,
મોહે બારી ઉમરીયામેં રોગ લગા ગયે,
કયા ,ખબરથી કે કોઇ તીરે અદા હોતા હય,
દેખ લેનાબી ,હસીનોંકા બલા હોતા હય,
મીઠા મીઠાસા યહાં દર્દ ,જરા હોતા હય,
જબ મંય તનહાઇમેં હોતી હું સિવા હોતા હય,
કિસસે પુછું કે મેરે દિલમેં યહ કયા હોતા હય.

જબાની.

યા અલ્લાહ સાંવરી સુરત મધુરી મુરત ઔર કીસે કહેતે હંય, માઅ-લુમતો શરીફકા લ,ડકા હોતા હય મગર હય ચોરોંકે પાસ. અરે જાલિમ તુને નન્નીસી તલવાર કાહેકો બાંધ રખ્ખી હય, તુઝે તો અ-લ્લાહને દોદો તલવારેં દી હંય, તલવાર કાહેકો ,હય! તુમન્ચે હંય.

શ,એર.

તુમન્ચે દુરહીસે કામ કરતે હંય દિલે મક,તૂલકા,
નામકી તલવાર હય ઔર કામ હય બન્દૂક,કા;

ગાના.

દેખી સૂરત તેહારી સિપાઇયા,
સુધ ન રહી મોરે તનકીરે,
નયન મિલાવત ચયન બિસર ગયો,
જાદૂ ભરીથી નજ,ર તોરી
બિરહાકી આગ લગાઇ—સિપઇયા.
જ,મીપે કિસ્તર,હ બય આસમાં રહે કોઇ,
,ગમે ખ,મુશકો કયુંકર બલા સહે કોઇ.

હ.વાસ બાખ.તા મુહપર હવાઇયાં બેચયન,
મેરા ય્હે .હાલ જો દેખે તો કયા કહે કોઇ.

શરીફ—ય્હે રાએ .કરાર પાઇ હયકે તુમ તનહા જાવ, ઓર નાહરસિંગકા પતા લગાવ. ફિર રોજ લેકર ઉસકો ગિરફતાર કરના આસાન હોગા.

સલિમ—મંય બસરો ચશ્મ તા.અમીલે હુકમકે લિયે તેયાર હું,

શરીફ—શાબાશ નમક.હલાલી ઇસીકા નામ હય. અછા મય જાતા હું.

સલિમ—.ખુદા .હાફિ.જ (શરીફકા જાના મામુનાકા આના)

મામુના— શા.એર.

કયા સચ ય્હે .હુકમ આપકો અબ્બા સુના ગએ,
બયઠેહી બયઠે આગ મેરે ઘર લગાગએ.

સલિમ—આગ લગાના કયસા? ય્હે તો સરકારી .હુકમથા જો વોહ સુના ગએ ઉસમેં ઉન્કી કયા .ખતા.

મામુના—અજી મંય .ખુબ સમઝતીહું જયસે ય્હે નેક હંય નવાબ સા.હબસે લેકર મુસા.હબ તક બતલાવતો સહી કોન નેક હય. .ખુદાઇ .ખ્વાર .અમલેકા .અમલા એક હય.

શા.એર.

કોઇ કાવશ તુમસે ય્હે .હુકામ રખતે હંય,
કહ્ન દેતે હંય જા.લિમ ઔર દુશાલે નામ રખતે હંય.

સલિમ—અચ્છા આવ મંય તુમકો સમજાતાહું. (જાના દોનોકા.)

બાબ પહેલા — પરદા નવમાં.

તેહ.ખાનેકા અગલા હીસ્સા.

સહેલી—યા અલ્લાહ ઇસ તહે.ખાનેમેં કીસકો બન્દ કીયા હય .ખુદાકી પનાહ જીતેજીકા જહન્નમ હય. હૈયૈં!!! મામુના તુમ કહાં?

મામુના—જ.રા આહિ.સ્તા બોલો.

સહેલી—બીબી યહાં તીન રોજ.સે ચિરાગ, જલતા હય, ઓર કીસી દુખીયાકે રોનેકી અવાજ. આતી હય.

મામુના—મંયભી યહી દેખને આઇ હું કહીં ખુરશીદહી નહો.

સહેલી—ઉસકોતો બેગમ સા.હબને અપને મયકે પહોંચા દીયા.

માસુના—પકડ લાયા હોગા મુજી. ચલો દેખેં તો આખિ.ર વોહભી તો આપની સહેલી હય.

સહેલી—પહેરેવાલા ક્રાહેકો જાને દેગા.

આસુના—જાને કયું ન દેગા? હમ કોઇ .ગયરતો નહીં હંય.] ઔર ફીર પહેરે પર તુમ્હારે મીયાં ઓર ઇન્કા ભાઇ! આવ ચલો. (જાના તીનોંકા)

બાબ પેહેલા. **પરદા દસવાં.**

તહે.ખાના.

(ડાલીકા .ખુરશીદકે બચ્ચેકા ઝુલા ઝુલાતે .નજર આના).

ડાલી—

આલી, સુરંગ હજારા પલના, પ્યારા પલના ઝુલાવે લધના.
જો અંખી ઝપકા ઇયાં બધાઇયાં=
પડી રંગી રેશમકી ડોરીયાં, આરી આરી સબાદેવે લોરિયાં.
અનોખા પિંગુ.ડા હિલાઇયાં.
ધીમી ચાલસે મીઠી મીઠી નીંદકી બહારદે
ઝપકે હંય અબકે અબી નયનરી પૈયાં પડું.
લગજાયેં મેરે લાલકે લોચનાં.
બચવા ચોંકેના યે સોચના પૈયાં પડું લગ જાયે=
.ખુરશીદ સો જાવ.

અશ.આર.

.ખુરશીદ—મંય .ખાક સોવુંકે મંય મય નહીં નહીં, નીંદ જીન આંખોંમેં હોતી હય વોહ આંખેંહી નહીં.

ડાલી—અલ્લાહ રખ્ખે કયસી હંય આંખે જનાબકી, આએ યહાં તો જાગ ઉઠે ત.કદિર .ખ્વાબકી.

.ખુરશીદ—તુ.ગયાનીયાં હંય મૌજપે ચશ્મે પુર આબકી કીસ્તી યહાં બહી બહી ફીરતી હય .ખ્વોબકી. હાય ન.જરભી તો નહીં આતા.

શઅેર.

પ.ડા હય કામ કયસે સંગદિલ .જાલિમ કમીનેસે,
લગા રહેને નહીં દેના જિગર તકઠોબી સિનેસે.

ડાલી—.ખુરશીદ બયઠ જાવ.

.ખુરશીદ— શ.એર

કામ આએંગી મેરે રહ.મતકી ઘ.ડીયાં ઔરભી,
ડાલદો .જન્જીરમેં દોચાર ક.ડીયાં ઔરભી.

ડાલી મેરી અછી ડાલી.

ડાલી—સબ બહેન તવકકલ બ.ખુદા સબ. મુઝે તેરે સાથ સુલુક કરનેમેં જાન જાને યા સ.જા પાનેકા .જરાભી ડર નહીં. મગર મેરે .એવ.જ કોઇ દુસરી આ ગઇ તો વોહ .ખુદા જાને તુઝે કયા કયા સતાએગી ? લ્હે લો વોહ આ ગયા ? (નવાબ આરિશ ઔર .કૈયુમકા આના)

નવાબ—કયું ડાલી કયા હો રહા હય ?

ડાલી—વહી સમઝા બુઝા રહી હું .હુ.જુરકી .અજમતકી તરફ ર.ગબત દીલા રહી હું.

નવાબ—તો કુછ રાહપર આઇ ?

ડાલી—આ જાએગા આહિસ્તા આહિસ્તા નયા તોતા પીંજરેમેં ડાલતેહી નહીં બોલતા હય આહિસ્તા આહિસ્તા .જબાન ખોલતા હય.

નવાબ—કયું .ખુરશીદ કુછ સમઝી ?

.ખુરશીદ— રૂબાઇ.

સમઝપર જીસ કીસીકી પ.ડગએ પથ્થર વોહ કયા સમઝે,
બુરા કહેતે ભલા સમઝે ભલા કહેતે બુરા સમઝે,
સમઝમેં કુછ નહીં આતા મગર ઇતના સમઝતી હું,
ન સમઝે જો કે સમઝાનેસે બસ ઉસકો .ખુદા સમઝે.

નવાબ—ઓ હઠીલી અપની જવાનીપર ર.હમ કર, અપને બચ્ચેકી નાદાનીપર ર.હમ કર.

.ખુરશીદ—ર.હમ ઔર ઇસ મકાનમેં, .ખુદાકા .ખૌફ ઔર કાફિરકે ઇમાનમે !

શ.એર.

દીલે શેરે બબરમેં ર.હમ હોગા !
દમેં તે.ગો કબરમેં રહમ હોગા !

.ક.જ.જાકો દિલોંમેંભી ર.હમ .જુરૂર હય, મગર ઇસ મકાનસે ર.હમ કોસોં દુર હય.

શ.એર.

દર રહે .બાકી નદરવા.જો કે આવાજે રહે,
ર.હમકે આનેકો ફીરભી બન્દ દરવા.જે રહે.

નવાબ—તું ઇસવ.કત .કયદમેં હય યા આ.જાદ ?

.ખુરશીદ—કયદમેં ય્હે જીસ્મ હય પર, ખ્યાલતો આ.જાદ હય,
દેખકર નાશાદ મુજકો રૂ.હ મેરી શાદ હય;
આ રહી હય જો સદા બેદાદ હય બેદાદ હય,
આપભી સુનિયે જો કુછકે .ગયબકી ફરીયાદ હય.
વાં પતા શમ્શો કમર દેતે હંય એક એક બાતકા,
એક હય દિનકા ગવાહ ઔર એક શાહિદ રાતકા,

નવાબ—મગર મેરી અદાલતમેં અયસે ગવાહોંકી .જરૂરત નહીં.
તેરી રિહાઈકી કોઇ સુરત નહીં, તુઝે ય્હેભી મા.અલુમ હય
કે તુ ઇસ.વકત કીસકી .કયદમેં હય.

.ખુરશીદ—ઉસકી જીસકે નામએ .આમાલકે એક એક ન.કશેકી
સિયાહી શબે યલદાહ ઔર ગોરકી સિયાહીકો કાફી નહીં.

નવાબ—નહો બલાસે યહાં ય્હે ન.કશેકા ન.કશા બેસુદ હય, કયું કે
મેરી આંખોંકે તલેમેં તેરે .જુલ્ફે શબગુંકી સિયાહી મોજુદ હય.

.ખુરશીદ—મગર ચાર રો.જકે બ.અદ જબ ઇસ સિહાહી પર સુફ઼
યદી આજાએગી, તો સિયાહ પુતલી સુફેદ હો જાએગી
તો કુછ દેખેગી ન દિખાએગી.

નવાબ— શએર.

તુરકી પુતલી હય આંખોમેં તો કુછ ખટકા નહીં,
આંખકો નુ.કસાન સુરમેંસે કભી હોતા નહીં.

અબિયાત.

.ખુરશીદ—નહીં ફાયદા દેગી ઉસે જો ચી.જ હય જીસકે લીયે,
રૈનકે સુરમા નહીં હય ચશ્મે નરગીસકે લીયે,
ફાયદા મીરચોંકા કુછ આંખોંકે તિલસે પુછીયે,
લિ.જજતે સુરમા કીસી બિસમીલકે દિલસે પુછીયે,
મંય અગર સુરમા હું ઇસિ સુરમેકો આંખે ઔર હય,
આપકી આંખોકો બેગમ સાહેબા હર તૌર હય.

નવાબ—બેગમકી જાનિબસે તું અંદેશા ન કર, અગર તેરા ઇશારા
પાઉં તો અભી ઉસકે નામપર ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાઉં.

.ખુરશીદ— અશ.આર

કલ મુઝસે .જીઆદા .ખુબસુરત પાઇએગા,
તો મુજપર .ખાક ડાલનેકો તૈયાર હો જાએગા,
કયા તસલ્લી વોહો ય્હે ના.અમુલ બદલ મેરે લિયે,
આજ .બેગમકે લિયે, હય ઔર કલ મેરે લિયે.

નવાબ—મુમકીન નહીં જો તુર્કતુઝે શો.અલાઝ કરે,
હો .હુરબી તો હમ ન કભી આર.જુ કરે,
.ખુરશીદ—તરદામનીકી .હયફ ન આપ આર.જુ કરે,
દામન નિચોડ દું તો ફરિસ્તે વ.જુ કરે.

નવાબ— મુસદ્દસાત

કુછ કાબુમેંભી .હુર હય શરમાઇ .હુઇ,
વસલકી શબ કયા હુઇ એક શામ તનહાઇ હુઇ,
બસ સંભલ જાએ તબી.અત જોશપર આઇ હુઇ,
મુજસે રૂ.ખસત અબ મેરી તાબે શકેબાઇ હુઇ,
હય ઇજ્જા.જત અબ તેરી શરમો .હયાકે વાસ્તે,
માન લે વોહ બુત મેરા કહેના .ખુદાકે વાસ્તે,
.ખુરશીદ—તુમકો લાજિમ હય નહો શર્મો .હયાકે વાસ્તે,
બે.હયાઇકી .કસમ મકો દગાકે વાસ્તે;
.જુલ્મકી સોગંદ .જુલ્મે નારવાકે વાસ્તે,
મુંહ કરો કાલા ન દે દે કર .ખુદાકે વાસ્તે.
કારે શયતાંનામે હય યહ વાસ્તા શયતાનકા,
કુફ્રને દામન કભી પકડાભી હ્સ ઇમાનકા,
નવાબ—નીકલેગા કામ કુછ ન તેરા ઇજંજો પન્દસે,
લાચાર હું મય ઇસ દિલે ઇ.શરત પસન્દસે;
હોગી તેરી રિહાઇ ન હરગીંજ ગુ.જન્દસે,
જબ તક બન્દ બન્દ મીલે બન્દ બન્દસે,
બાતી હંય સબ અદાએં મુઝે જાનેજાં તેરી;
મેરી ન.જરમેં ના.જ હંય યહ .ખમકીયાં તેરી.
.ખુરશીદ—તો કયા આપ મેરે .આશી.ક હ.ય ? તો ફરમાઇએ ઇસ
જતી જાગતી મહીકા કોનસા ઢેલા ન.જરોંમે સમાયા હય !
કીસ ચી.જપર દિલ આયા હય ? કહિયે કહિયે જલ્દ કહીયે.

મુસદ્દસ

યહ ખાલ હો પસન્દ તો ખીંચ અપની ખાલદું,
આંખોપર હો નિગાહ તો આંખેં નીકાલ દું,
.જુલ્ફોંપર હો જો દિલ તો અભી બાલ બાલદું,
ઝુલસા લગાદું ઇસકો બલા સરસે ટાલદું,
અસમત મેરી નહીં યહ કોઇ માલ હય,
એક ઇસ પસાઇ ચી.જકા હોના મુહાલ હય.

મુખમ્મસ

નવાબ—દુનિયામેં કોઇ તુજસા હઠીલા કહીં નહીં !

અન્જામકાભી ખ્યાલ તેરે દિલ નથીં નહીં !
કબતક સુના કરેંગે ભલા હમ નહીં નહીં ?

મુખમ્મસ

ખુરશીદ—જબતકકે આસમાનપે પહોંચે જમી નહીં,
જેરે જમીં સમાએ યેહ ચર્ખેં બરીં નહી;
જબતકકે આફતાબહો હમસે કરીં નહીં,
જબતકકે જેબે તખ્ત ખલક આપરી નહીં;
જબતક મેરી જબાસે સુનોગે નહીં નહી !

નવાબ—હાં !

ખુરશીદ—હાં ! નહીંકે લીયે હાં !

નવાબ—તો બસ ઇન્તેજારકા કયા કામ હય, બસ આજહી તુરકી તમામ હય શરીફ, આરીશ કેયુમ આવ ઘસકે બચ્ચેકો ઉઠાવ.

મુસદ્દસ

યેહ સીધી બાતસે સીધી ન તુન્દ ખુ હોગી,
બહાકે ખુનહી બચ્ચોકા સરખુરૂ હોગી,
યેહ દેખના કોઇ દમમેં રગે ગુલુ હોગી,
લહુ જીગરકા તેરે હોગા ઔર તું હોગી,
મુહે ચઢેગી ખુશામદસે અપને બેલ નહીં;
મેરે હુજુર "નહી" ? લડકીયોંકા ખેલ નહીં !

ખુરશીદ— શએર

હવસકે વાસ્તે કોલ્હુમેં મુજકો પીલ નહી,
કે હય વોહ તીલ કે જીન તીલોમેં તેલ નહીં.

નવાબ—તો વસ્લ મન્જુર હય ?

ખુરશીદ—હાં વસ્લ મન્જુર હય કઝાકે લીયે.

નવાબ—તો મેરે દિલકા ફોલા ફુટતા હય તેરે બચ્ચેકા સર ફુટતા હય !

ખુરશીદ— અશઆર

બલાસે મેરે શોહરકી બલાસે,
ઘસમતકી બલાસે મેરી ઇફફતકી બલાસે,
તોડદે જાલિમ મેરા દમ તોડદે દિલ તોડદે,
પર ખુદાકે વાસ્તે પહેલ યેહ આંખે ફોડદે,

નવાબ— મુસદ્દસ

આંખે રહેનેદે હય ઇનસે તુજકો કયા કયા દેખના,
જબ યેહ તડપે ખાકાર ઘાવ તડપના દેખના,
બેપરીસે ઘસકે દોબારા લહુ દેખના,

દેખના ઇસ ઝટકા અય જીદન નતીજા દેખના
ના. જની મા.શુક.કો ઝાકન બનાઉં તો સહી.
.ખન તેરે બાલકા તુજકો પીલાઉં તો સહી.

.ખુરશીદ— મુ.ખમ્મસ

ભારી ભેરવ ઓર બા.ઢપર હય ધાર ય્હે તલવારકી,
ય્હે એ બસી ય્હે સ.ખ્તીયાં મહ્નાહ ના ઇન્જારકી,
સુનતી હું એ કાન સુનતા હય સદા લાચારકી,
તુને મદદકી નુ.હકી તુફાંસે કીશ્તી પારકી,
યા મુરતુ.જા મુશકિલ કુશા ક્યું દેર મેરી બારકી.

નવાબ— મુરબ.બા

બાતેં ફુ.જુલ હંય યહાં બાર બારકી
ફુ.જજત તમામ હોતી હય યા બારબારકી
ય્હે દેખલે વોહ હોતી હંય હાંકે અનારકી
સર તોડકે સબ તાબ નહીં ઇન્તે.જારકી.

(.ખુરશીદકે બચ્ચેકો માર ડાલતા હય)

સહેલીયાં—હાય હાય .જાલિમને બેકસકે બચ્ચેકો મારડાલા.

નવાબ—મારો મારો કોઇ જાને ન પાએ.

(દોનો સહેલીયોંકો મારડાલના.)

મામુના—કોન અબ્બા જાન.

શરીફ—કોન મામુના ; દુરહો શયતાન, (મામુનાકા ભાગજાના)

બાબ પહેલા ખ.તમ.

બાબ દુસરા. પરદા પહેલા.

જંગલ.

ગાના.

સબ ડાકુ—છુરી કટારી ખ.દંગો પકડો ય્હે તે.ગ જોહરદાર સિનાનો
તીરો કમાનો તરકશ વહી હંય સચ્ચે યાર સિપર હય
પુસ્તે પનાહ હરદમ તબર બિરાદર વાર મદદગાર સરબસર
નિગેહબાં કમરબંધ હથિયાર મ.જે મ.જેસે લહુ પીયો .ખુની
.ખુંખારોંકે, ગલે કટેંગે બડે બડે પાજી નાહિન્જારોંકે બાબ-
હિન આયા કાટ છાંટકા.

નાહર—ક્યા લાએ ?

.ડાકુ—હમારે સાથીયોંકે કપ.ડોંકી જીરસ્તકી લે આએ.

નાહર—કીસી .ગરીબકો તો નહીં સતાયા ?

ડાકુ— શ.એર. —

કીયા હય ઓહદ હમ સબને ગ.રીબોંકે સતાનેકા
મ્હે સારા માલ હય નવ્વાબહીકે તોશે .ખાનેકા

ફુસરા—ઉડાએં ન હબ્બા .ગરિબોંકી કમાઇસે
નસરકે હમ ઇસ મોહતાજ જબતક પાઈ પાઇસે.

નાહર—શાબાશ મેરે શેરો .ગરીબોંકા કયા સતાના.
હય .ખર્ચકા તુમ્હારે નવ્વાબકા .ખજાના.

અ.ઝી.જ—ય્હે માલ આપ અપનેહી હાથસે ત.કસીમ કરદેં.

નાહર—નહીં ઇસવ.ક્ત હમકો એક ઔર શિકારકા ઇન્તેજાર હય

અ.ઝી.જ—તો ઇનકો .હુકમહો. યહાં એક એક શિકારી શીકારે ઘેર લાનેકો તૈયાર હય.

નાહર—નહીં ઘેરનેકો તો દો જવાનોંકો ભેજા હય.

અ.ઝી.જ—વોહ હય કૌન ?

નાહર—નવાબકી .ખાના .ખરાબી ઔર ફરેબકે તાલેકી ચાબી.

અ.ઝી.જ—હાં હાં

નાહર—અ.બદુલ .કૈયુમ નવાબ.જાદેકો કહીં છિપાને જાતા હય.

અ.ઝી.જ—ય્હ કયું ?

નાહર—નવાબને એક નયા જાલ બુના હય. કીસી .ગરીબકે લ.ડકેકો .કત્લ કરકે અપના લ.ડકા મશહુર કરેગા. ઔર .ખુનકા ઇલ.જામ સલિમકે સર ધરેગા.

અ.ઝી.જ— શએર.

ઉસકા ફરેબ ઉસકોહી આ.ખિર ફંસાયગા,
થુકેગા આસમાનપે મુંહપરહી આયગા.

(જાના સબકા).

સુરઝ.આ.

ગુલોંમેં હય તુહી નવેલી ચંબેલી,
હય બા.ગે જહાંમેં અકેલી ચંબેલી.
હય ઉલફત તેરી જીપે ખેલી ચંબેલી,
ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી ચંબેલી.

ગાના.

નયનમેં ફિરત જોબનકા રંગ
ચીનીકી પુતલી તોરે ઢંગ=
ખટક કરન હાય કાહે ખટક રહે
નયન નયનકે સંગ=

જંગલ.

(કેયુમકા નવાબ.જાદેકો લીયે હુવે આના.)

નાહર—ઇસ બચ્ચેકો ન સતાના ખાના વાના ખીલવાની, નર્મ બિછોને પર સુલવાના.

કેયુમ— મનસવી.

હાથ બે વજાહ કયું ઝટકતે હો
રાહ ચલતોંસે દિલ અટકતે હો

ડાકુ— અબ હમારે સાથ ચ.ખ ચ.ખકી
ચલ બતાતે હંય રાહ દો.જખકી

(નાહરકે પાસ લાના)

નાહર—આઇએ આઇએ મુ.અલ્લ ઇલક.ાબ, આધે નવાબ.

કેયુમ—આપ મુજપર કીસકા ધોકા ખાતે હંય.

નાહર—ઔર આપ જાન બુઝકર ઝુઠલાતે હંય બે ઇમાન અચ્છી તરહ પયચાન ય્હે સીનાય્હે જાનું.

કેયુમ—હંય ય્હે કયસી ગુલફ્ત કીસકા સીના કીસકા .જાનું.

નાહર—નહીં બે ઇમાન અચ્છી તર.હ પયચાન લે મંય તુજકો યાદ દીલાતાહું.

શ.એર.

યાદ હય વોહ દિન કીસી બચ્ચેકો મ.હવે .ખ્વાબ કર,
ઇસ્તર.હ બયઠાથા તુ.જાનુંસે સીના દાબ કર.

મુસદ્દસ.

ય્હે સિના હય વહી જીસમેં કભી .ખન્જર ઉતારાથા
ઇસી મુંહમેં .જબરદસ્તી ઠસા .દામન તુમ્હારાથા
ય્હે આંખે વોહ હંય જીસકો ફો.ડ દેનેકા ઇસારાથા
ઉસીકા ભૂત અબ .જીંદા હુવા જીસ્કોકે મારાથા.
કુએંમેં જીસ્કો લટકાકે થે ભાગે ડરકે મારે તુમ,
ઉસીકી જાલમેં આનેકે હો સારેકે સારે તુમ.

કેયુમ—કોન યાસીન બિન બા.કર.

નાહર—હાં જીસકો તુમ્હીં નમક .હરામોંને બનાયા હય ડાકુ નાહર.

અશ.આર.

કીયાથા .કત્લ જીસકો ઇસસે ઇતના ખૌફ ખાયા હય,
નમક ખાકર હમારા હમકોહી ડાકુ બનાતા હય.

અકબર—કયા નયારંગ આશકાર હય આજ,
કીસકે સરપર .ક.જા સવાર હય આજ.
કૌન .કૈયુમ ?

નાહર—જીહાં વહી નુત્ફએ ના માઅલુમ.

શ.એર.

ફીતરતેં સોસો ભરી હંય ઇસકે એક એક સાંસમેં
હય વોહ ધન જો ખાસકો ખા જાએ રહેકર બાંસમેં.
આપ પયચાનતે હંય ઇસે.

અકબર—ઇસે ઓર મંય ન પયચાનું ? તુમ્હારે બાપકે .કાતિલ-
કોભી ન જાનું ?

મુરબ.આ

ઇસીને .ગયરતે રૂસ્તમ કુંવા તુજકો ઝુકાયા થા
ગલાભી માલિકે મર.હુમકા ઇસને દબાયા થા,
મુઝેભી .કત્લ કરનેકો મેરે ડેરેમેં આયા થા,
નિગેહબાને દો .આલમને મગર મુજકો બચાયા થા.

ઇસકો લેજાવ ઓર અપને નએ સાથીયોંકો તીર અંદા.જી સિખાવ,
ઓર ઇસકે બાલ બાલપર નશાંના ઉડાવ.

અકબર—મેરી રાએમેં તો ઇસ નમક .હરામ .કૈયુમકો .જીન્દા રહેને દો.
કયુંકે .કશદ ખાનેકા .હાલ ઇસે અછી તર.હસે મા.અલુમ હય.

નાહર—અચ્છા .જીન્દા. કયદ કીયા જાય (લેજાના) અચ્છા હુવાજો
તુમને .કૈયુમકે .જીન્દા રખનેકા મશવીરા દીયા (જાના)

.અ.જી.જ—પ્યારી ચંબેલી હમારી ચંબેલી બસ સુ.બહ હયતુ ઓર
શામ હય તુ.

(નાસિરકા મ.એ દો ડાકુઓકે દીવાના શકલ બનાએ હુવે દાખિ.લ હોના.)

નાસિર—બતાવો બતાવો અબતો બતાવ.

અશ.આર.

હય કહાં .ખુરશીદ ઓર .ખુરશીદકા પ્યારા કહાં ?
હય કહાં બચ્ચા મેરા બચ્ચેકા ગહવારા કહાં ?
નન્ને નન્ને તકીએ ઓર નન્ને બિછોને તક નહીં.
યહાં ન.જર આતે મુઝે ઉસકે ખીલાને તક નહીં.

નાહર—અલ્લાહ તેરી શાન.

નાસિર— અશ.આર.

ઓર સુનેહરે કન્ગનકી પરવાહ ન કરને વાલી !
કાંચકી ચુડીયોંકા દમ ભરને વાલી:
તેરે મીલાપકી હોતી નહીં કોઇ તજવી.જ.

હય દિલમેં સ.ખ્તહી નાદમ યહે નાતવાં નાચી.જ,
પટકું સરકો કહાં હય તુ કહાં તેરી દહલી.જ,
કે કસ નમી સયન્દ માજરાએ બ.ખુદી અમ.

નાહુર—સબ્ર કરો દુલા ભાઇ !

નાસિર—કયા .ખુરશીદ બચ્ચેકો લાએ, કહાં ? નજાં કહાં ?

નાહુર—દુલાભાઇ ! સબ્ર કરો ! નન્નેકી .રૂ.હકો ઉસકે નાનાકી રૂ.હ હીલોરીયાં દેદે કર સુલા રહી હય.

નાસિર—વહાં નહીં મેરી ગોદમે સુલાદો ! લાદો ! લાદો !

મુસદ્દસ

પસીના આ રહા હોગાં ઇન ગુલ રંગ .ગાલોંપર,
તસદ્દુ.ક હો રહે હોંગે દુરે નાયાબ લાલોંપર,
ખામોસી ઇસ.કદર .ખુરશીદ કયું મેરે સવાલોં પર,
મેરી નીયત ગઇ હય કયા કહીં .ગયરોકે માલો પર,
વોહ રોતી હંય જો સુરજકે તો રામનમેં નલુંગા મંય,
ચલો આહિસ્તા આહિસ્તા ઇસે પન્ખા ઝલુંગા મંય,

અશ.આર

નાહુર—બીબી બચ્ચેકી મુ.હબ્બતને દિવાના કર દીયા,
હોશોહવાસકો દિમા.ગસ રવાના કર દીયા,
શુક્ર કે કા.બીલ હય જો શય જીસકો જયસીદે ખુદા,
પર મુ.હબ્બત બાલ બચ્ચોંકી તો અયસી દે .ખુદા,

નાસિર—નાનાકી રૂ.હકે પાસ સોનેવાલેકો જગાદો, .જરા ઇરકે બાપકી છાતીસે લગાદો આનેદો આનેદો ઉસે .જરા પાસ તો આનેદો દેખો બચ્ચેકો મખ્ખીયાં કાટતી હોંગી યહે કપડા તો ઉઠાને દો.

અકબર—યહો કૌન સા.હબ હંય જીન્કો હોશ તક નહીં હય.

બયત

નાહુર—અપનેહી ધુનકી બાત હય અયનેહી ધુનકી હાં હું,
યહેભી .ખ.બર નહીં હય મંય કૌનહું કહાં હું,

નહીં યહે .શખ્સ અજનબી કોઇ, યહે હંય .ખાસ મેરે બહેનોઇ આપને મુજકો કુંએસે નીકાલા, હરે ઔર તા.જે .જ.ખમોંમેં મરહમ ઔર પટી કરકે બચ્ચેકી તર.હ પાલા, ઇસકા બદલા તો મુજસે કભી નહીં પુરા હોનેવાલા મગર એ.હસાન :આર સહી.

બયત

દર્દ દીલકી મેરે દવા કીજે, ઇનકે .હ.કમેંભી કુછ દુઆ કીજે,

શ. એર.

અકબર—આપ ઇસ્તર.હ પેશ આતે હંય ઇસ નોકરસે કાંપ ઉઠતી હય મેરી રૂ.હ .ખુદાકે ડરસે.

નાહુર—ભાઇ જાન ચલિયેગા.

નાસિર—કહાં!

નાહુર—.ખુરશીદકે પાસ!

નાસિર—ઇસ નીમક તીનકે પર સખ્ત કરનેવાલી! .ખુરશીદકે પાસ

શ. એર.

હાં હાં મયઁ લાખ તર.હસે પહેલુ બદલ ચલું,

થક જાએં મેરે પાઉં તો ફીર સરકે બલ ચલું,

અકબર—હયઁ થયઁ! યે્હ આપ કયા .ગ.જબ ઢાતે હંય. ઇન્હેં કહાં લીયે જાતે હંય?

નાહીર—.ખુરશીદકે પાસ! .કિલ.એકે તહે.ખાનેમે.

અકબર—ઇસી .હાલતમેં બહેતર હો આપ અકેલેહી જાએં, ઔર .ખુરશીદકો છુડાએં.

નાહુર—હાલાકે .ખુરશીદ મેરી માદ.જાદ બહન હય. મગર મુજકો પયચાનતી નહીં તો ફીર મેરે સાથ આનાહી કયુંકર પસંદ કરેગી.

મુ.ખમ્મસ

અગર તનહા વહાં જાઉ તો હય યે્હ સખ્ત હયરાની,
ઝી.ડકદેવે અગર મુજકો વોહ .જિદમેં પાયદામાની,
તો .હયરાનીકી .હયરાની હો નાકામીકી નાકામી,
ઇશ્વર મંયભી હું ખીસીયાના ઉધર વોહભી હો ખીસયાની,

ચરા કારે કુનદ .આકીલકે બા.જ આયદ પશેમાની. અભી તો ઇનકો લેજાકર સુલાઉંગા, દો ચાર રો.જકે બા.અદ તહે.ખાનેમેં લેજાઉંગા.

અકબર—જયસી આપકી મર.જી.

બાબ દુસરા. પરદા તીસરા.

....

બા.ગ.

મુરબ્બા.

શરીફ— પાઉં .જમીનપર જો પ.ડે હો જચે હુવે,
પીછેહી પીછે આવ તુમ બચ્ચા લીએ હુવે,
તર .ખુનસે અગર યે્હ પાએંએ હુવે,
બરબાદ સારે જાનું ગીનકો તક રચે હુવે.

આરીશ—તકદીરસે બચ્ચાભી ખુબ મીક, અબ ઇસકો કૌન કહેગા ભિકારીકા બચ્ચા ?

શરીફ—ઔર ફીર નવાબ જાદોંકી પોશાકમેં તો નવાબ જાદાહી માલુમ હોતા હય. અચ્છા મંય સલિમકો બુલાતા હું સલિમ ! સલિમ !

સલીમ—કૌન હય ?

શરીફ—મંય શરીફ હું !

સલીમ—બહોત ખુબ ! હાજિર હુવા. ખયરિયત હય ઇસવક્ત કયસે તકલિફ ઉઠાઇ !

શરીફ—ખયર બાશદ ! હુજુર વાલાકા દિલ નિહાયત બેચેન હો રહા હય. લાડલે હુજુરકો કલશામસે ઘરમેં લાએ, ઔર અબતક મહેલમેં ન પહોચાયા ગયા.

સલીમ—કીસકો લાયા. કૌન લાયા ? જરા બયઠીએ ઇતમીનાનસે કહીયે.

શરીફ—કીસકા ઇતમીનાન તુમ લાય હો યા નહીં ?

સલીમ—નહીં મયેં તો શામસે નાહરસીંગકી તલાશસે આયા હું જબસે થકા માંદા ઘરમેંહી પડા હું ઔર સે પહેરકો આપકે સામને ઘરસે........હંય યહે કયા ચીજ હય !

આરીશ—કોઇ પત્તા વત્તા હોગા ?

સલીમ—પતા નહીં કોઇ બડી ચીજ હય !

શરીફ—કોઇ જાનવર નહો જરા ગૌરસે દેખે.

સલીમ—હંય યહે તો લાશ હય !

શરીફ—હંય લાશ ?

સલીમ—મગર સર ગાયબ હય !

શરીફ—ઔર હાથ પાઉં સાફ કહે રહે હંય કે નવાબજાદેકી લાશ હય.

આરીશ—જેવરોંમેંસે તો કુછભી નહીં.

શરીફ—ગજબ હુવા ! સલીમ યહે કયામત ડાલદી ! અપની ઔર મેરી દોનોકી આબરૂ ખાકમેં મિલાદી.

સલીમ—આપકા શક બીલકુલ ગલત હય,

શરીફ—અબ ગલત ઔર સહિતો જો કુછ હોનાથા હો ચુકા. અબ લાશકો દબાનેકી ફીક કરો. ખુનકો દામનસે મિટાનેકી ફીક કરો. ઇસે લેજા કર દરિયામેં બહાદે, યા કહીં દફનાદે.

સલીમ—કોઇ .જુરૂરત નહીં મેં છિપાઉં! મંય કોઇ .ખુની નહીં .કાતિલ નહીં, આપકી ઇસ .ખુસ્ક હમદર્દીસે કુછ .હાસિલ નહીં. હાં અબ મેરી સમઝમેં આતા ચલા. હાલાંકે સમઝાને વાલેને હરચન્દ સમઝાયા, મગર તુમ્હારી કરતુતોંકા મુઝે .ખયાલભી ન આયા. .ખુબ હોતા જયસે તુમથે તુમ્હે વયસાહી સમઝતા.

શરીફ—અફસોસ .ખુન કરકે .અ.કલભી ઠીકાને ન રહી, અછી કહી તો સા.હબ .જાદેકો બુરી લગી.

આરીશ—જાવ .હુ.જુરકો તો ખબર કરો.

શ.એર

શામસે હો રહી હય જીસકી તલાશ,

ઉસકે બદલે મીલી હય ઉસકી લાશ.

સલીમ અગર તુજસે યહે હરકત હૂઇ હયતા મુજસે સાફ સાફ કહેદે કે બચાવકી ફિક્ર કરૂં.

સલીમ—કયા .જબરદસ્તિ .કબુલ કરાતે હો? અગર મેરે ઇ.કરારમેં તુમ્હારા ભલા હોતા હય તો મંય ઇ.કરાર કરનેકોભી રા.જી હું મગર મંય સચ કહેતા હું કે યહે .ખુન મયને નહી કીયા. અગર યહે ખુન ઇસ હાથસે હોકર .ખાક પર બહેતા. જબાં મેરી કુછ ન કહેતી મગર દિલતો કહેતા. ઇસલિયે મય .ખુદ .હુ.જુરકે પાસ ચલતા હું.

નવાબ— મુસલ્લસ.

કહાં અરમાન નિકલે હંય હમે શમશિર .કાતિલકે,
બને હંય કીસ .જમાંકે ન.કશછીટે ખુને બિસમીલકે;
બતાવો તો પ.ડે હંય કીસ તરફ ટુકડે મેરે દિલકે.

શરીફ—.હુ.જુર લાશતો પ.ડી હય મગર સલીમ કહેતા હય મુઝે .ખબર નહીં.

નવાબ—ઇસે કાહેકો .ખબર હોને લગી? ચોર કહીં ચોરીકા ઇ.કરાર કરતે હંય, ગુનેહગાર આપના ગુનાહ ઇ.જહાર કરતે હંય. અરે અબુલ હવસ અગર તુઝે .જેવરકા લાલચ થા તો મુજસે કહેતા મંય ઇસસે જિ.યાદા દે સકતા થા. અગર કોઇ બદલા લેના થા તો ઔર તર.હ લેસકતા થા.

અશ.આર

તબર દરાંતી યું ચલી પથ્થર નમકકા ચાટકર,
શા.ખે નિહાલે આર.જુ ફેંકી સરાસર કાટકર.

ચલ દિયે બેટા કહાં ? મુંહ મોડ.કર,
બાપકો અમને તડ.પતા છોડ.કર.

મુરબ્બઆ.

સલીમ—સદમા જુરૂર હય દિલે આ.લમ પનાહ પર,
લેકિન સિતમ ન ઢાઇયે ઇસ ખ.યર ખ્.વાહ પર;
પરદા પ.ડા હય રન્જસે ગ.જબકા નિગાહ પર,
મયં ઔર છુરી ચલાઉં કીસી બે ગુનાહ પર.

શેર.

નવ.બ—સબ મર ગએ કયા તેરી છુરીકા મીતાભી,
આગે બો નમક હરામ નમકકા સિલાભી.
લે જાવ ! મુ.જી બદકારકો કયદ.ખાનેમેં બન્દ કરો ત.હ.કી
કાતકે બા.અદ કત.ઇ ફેસલા કીયા જાયગા.

મુસદ્દસ

સલીમ—ભરા હુસ્નો અ.કી.દતકા ખુરા સવદા મેરે સરમેં,
યુંહી સમઝા કીયા એક રાહ.જનકો અપના રહબર મયં,
તેરી બાતોકો મામુના જો સુનતા કાન ધરકર મયં,
ફેંસાતા કયું અચાનક લાકે મુજકો ચ.ર્ખ ચક્કરમેં,
મગર ટુટેગા યેહ દામે ફરેબો અફ્સુંકા એકદિન,
રહેગા હોકે રોશન દેખના ખોટા ખરા એક દિન.

શરીફ—અરે મુ.જી તુનો ખુ.ન કરકે ફાંસી ધરકો ચલા મગર મેરી
ગ.રીબ બેટી જો તેરી જાનકો રોએગી ઉસકે આંસુઓંકો
કોન પુછેગા ?

(સલિમ કો લેજાના.)

આરાંશ—આજકે કામમેં તો કામિયાબી રહી.

શરીફ—મગર આપનેભી ઇસ ઝુઠી ખ.બર કોહી ખુ.બ ઉભારા,
કીસી પર સાબિત નહીં હોનેદિયા કે ભીકારીકા બચ્ચા હય
યા જિગરપારા.

નવાબ—યેહ મયદાન તો મારા, મગર આગે હય કામ તુમ્હારા,
મામુનાને તહે.ખાનેકા માજરા દેખ લીયા હય સારા, અગર
આજકે આજ ઇસકો શીશેમેં યા કબ્રમેં ન ઉતારા તો...

શરીફ—યેહ કામ હમારા (નવાબકા ચલે જાના. શરીફકા મામુનાકે
પાસ જાના.)

મામુના—વર્ન ઇનકો આને દિજિયે (મામુના ઔર શરીફકા આ-
ના—નાહરકા છુપે હુવે આના).

શરીફ—હાં ચોકા વોહ હય, કીસ બેતકી મુલી કલ વોહ હોગા.
 ઔર સુલી.

મામુના—સુલી ?

શરીફ—હાં સુલી !

મામુના—કયુ ?

શરીફ—નવાબ.જાદેકા ખુ.ન કીયા હય તું !

મામુના—સબ ગ.લત.

શ.એર.

કોઇ હ.જાર કહે યહે ઇસકા કામ નહીં,
નમક .હલાલ હ઼ંય કુછ નમક હ.રામ નહીં ?

શરીફ—નમક હ.લાલીકા મ.જા કલ આયગા—અફસોસ અપની બે-
 ટીકા રન્ડાપા કયુંકર દેખા જાયગા.

મામુના— **શ.એર.**

પડી હય બ્જન સિયાહ કારોંકી અપને આપેકી,
ઉન્હે ક્યા ફીક હો સકતી હય બેટીકે રંડાપેકી.

અબાજાન આપ બે ફીકર રહે આપકી બેટી આપકે સામને
બેવાહ હોકર ન ફીરેગી.

મુસદ્દસ

અદમમેં જાએંગે વોહતો અ.દમ હોગા વતન મેરા,
નિસાર ઉન્કે પસીનેપર હય યહે .ખુને બદન મેરા,
જો ઉનપર આજ કુછ આએ તો જલ જાએગા તન મેરા
વહાં તારે નફસ ટુટે પ્રિસેગા યહાં કફન મેરા,
સોહાગનસે અગર હો જાઉં બેવાહ તો ક.સ્રકો,
જના.જે પર ઉન્હીકે ફેંકદુંગી કાટકર સરકો,

શરીફ—અગર યહે ખી.યાલ હય તો અપના ગલા કાટનેકી તકલિફ
 તુઝે નહોગી.

મામુના— **શ.એર.**

ન કુછ આએગા મુજકો મારકર અય કિ.લએ આ.લી,
કે ઘુંસા મારને વાલેકી મુઠી હય સદા ખાલી.

શરીફ—હુવા કરે મગર મુજકો આખ.રી લા.જ કરનાહી પ.ડેગા.

મામુના—મગર મંયને તુમ્હારા કયા બીગાડા હય ?

શરીફ—હું ખુ.રશીદકે તહે.ખાનેમેં જાના ઔર વહાંકે હાલત દેખકે
 બાગ આના, યહેતો જુર્મ હય ન જાના અફસોસ ઇસકી
 સ.જા દેનેમેં તરી.કે બિચાર અલબતા સ.જાસે બચના
 અખ્તિયાર હય.

મામુના—વ્હે કયું કર ?
શરીફ—સબ નવાબ સાહબસે મિલકર.
મામુના—બસ ખબરદાર.

અશઆર.

ફિલઝના ન મેરી સબક દામનીસે,
વ્હે કહેના કીસી બેમવાકી:જનીસે.

શરીફ—છોડ દેનેકા તુઝે યારા નહી.
કતલ કરનેકે સીવા ચારા નહીં. (કત્લ કરના ચાહના)
નાહરકા શરીફકો મારકે મામુના ઔર ચંબેલીકો ઉઠા લેજાના)

બાબ દુસરા. પરદા ચૌથા.

મકાને બહેરામખાન

બહેરામ—બેટી અકબરી તુને હમીદ ઔર કુલસુમકી કહાનીયા તો બહોત સુની હોંગી મગર મંય તુઝે એક ફેલી સુનાતા હું.
અકબરી—અચ્છા સુનાઇએ મંય પયલી બહોત જાનતી હું અયસી અયસી ફેલીયાં હય હાલ મુજસે પુછા કરે કોઇ દિન રાત.
બહેરામ—ભલા જીન્હોંને હમીદકા ઇલાજ કીયા વોહ કબસે આદમી હંય.
અકબરી—આદમીતો અચ્છે માઅલુમ હોતે હંય બાતચીત વ.જ.- અસેભી શરફ માઅલુમ હોતે હંય.
બહેરામ—તુ અપને અબ્બાકો દેખે તો પયચાન સકે.
અકબરી—નહી કયું કે જબ વો અમાંસે નારાજ હોકર ગયે તો મંય પાંચ બરસકી થી.
બહેરામ—તેરે અબ્બાકા પતા કહાં હય ?
અકબરી—ડાકટર ગુલામ જેલાની સીવીલ સરજન બર્દવાન.
બહેરામ—વહી હંય બસ હો ગયા ઇમતેહાન વ્હે કાર્ડ દેખોતો કીસકા હય.
અકબરી—ડાકટર ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજન બર્દવાન હંય વ્હે તો મેરે અબ્બાકા પતા નિશાન વ્હે આપકે પાસ કહાંસે આયા ?
બહેરામ—જીસકા હય ઉન્સે પાયા !
અકબરી—તો કયા મેરે અબા યહાં આએયે ?
બહેરામ—હાં.
અકબરી—કબ ?

બહેરામ—હમીદકો મીરગાથી જબ.

અકબરી—તો મુઝે મેરે અબ્બાંસે ક્યું ન મીલાયા.

બહેરામ—પહેલા વ્હે સમઝકે બુઝકે ગુસ્સેકા પારા ઐકસો એક ડીગરી પરહો વહાં દિવાનેકો દિવાના કૌન કહે. દસ બરસકે બિગડે હુવેકો મનાઉંગા ફિર તુજસે મીલાઉંગા.

અકબરી—જહે એહસાન.

ગાના.

દેખુંગી પ્યારે અબ્બાકા મુખડા
પ્યારા પ્યારા, પ્યારા પ્યારા, પ્યારી=
ભુલે હુવે થે હમે અબતક દિલસે
દિલસે જાયગા સારા સારા, સારારી=
એક મુદતકા દુઃખડા=
રખખેગા ઉલફત બહમ અબ સબ કુન્બા
કુન્બા ફીરતા થા મારા મારા, મારારે=
દિલ ઉખડાહી ઉખડા

બાબ દુસરા — પરદા પાંચવા.

બહેરામખાનકા દીવાનખાના.

ગાના.

દુલ્હા—આહા હા ન ખુલા ન ખુલા ઝાંસા મતલબકા દમકા
પાસા વ્હે સીધા તકદીરસે પડા
આહાહા ઉલટા સુલટા ચકમા થા દુબલાપતલા પઠ્ઠા
પર ખાસા તકદીરસે લડા
આંખે લડાઉં દીલદારસે પઇસે લડાઉં બીમારસે
પાંચો હય ઘીમેશાને ખુદા હય પાનીપે આઇ બાલાઇ હય.

હમીદ—અજી ડાકટર સાહબ! મંય આપકો બહોત દેરસે દેખ રહા થા.

દુલ્હા—ક્યું ક્યા હય?

હમીદ—આપ હરવક્ત વાલિદકે પાસ રહેતે હય કુછ મેરા ભી તો નહીં આતા.

દુલ્હા—કીસ બારેમેં.

હમીદ—સાહની મેરી બનાવટી બીમારીકે બારેમેં.

દુલ્હા—ઉન્હોને કીતની હી મરતબા દરિયાફ્ત કીયા હય, મગર યહાં અસલી મર્,જકી રસીદહી કૌન દેતા હય મગર ઉસકા તો કોઇ ,ખ઼ૌફ નહીં એક દુસરે શ,ખ્સકા અલબત્તા.

,હમીદ—વોહ કોન આદમી હય.

દુલ્હા— શ,એર.

આદમી કબસે આદમી હય વોહ
હરગુલે ફુલ ફુલે ચમન હય વાહ

,હમીદ—વોહ હય કહાં?

દુલ્હા—યહીં

,હમીદ—કયા હમારેહી મકાનમેં ?

દુલ્હા—હ! તુમ્હારે હી મકાનમેં ?

,હમીદ—તો કયા કુટી જાનતો નહીં

દુલ્હા—હાં ઉન્કી તરફસે બહોત ઇસરાર હય કે સચ મુચ ,હમીદકો કયા આ,જાર હય જબ બનારસ જાનેકા ,જિક્ર આતા હય કે વહીં ઉસકો દવરા સતાતા હય, મેરા ઇરાદા હય કે સાફ સાફ કહે દું.

,હમીદ—ખુદાકે વાસ્તે કહીં યેહ ,ગ,જબ ન કરના

દુલ્હા—યેહ બાત હય તો હરગિ,જ ન બતાઉંગા બાતોં બાતોમેં ઉ,ડાઉંગા.

,હમીદ—બડી મહેરબાંની યેહ લીજિયે વોહ ,ખુદ આ રહી હંય. મંય જાતાં હું (જાના હમીદકા).

દુલ્હા— શ,એર.

વાહ કયા અસર હોને લગા ,જબ્ત શકે બાઇમેં
આપસે આપ ચલે આતે હંય તન હાથ મેં

મુદ્દતસે મીલનેકે લિયે છાવની ડાલી હય, સુના હય કે વોહ આનેવાલી હય, ઔર મયદાન ,ખાલી હય.

શ,એર.

મીલી આ,જાદગી કુન્જે ,કફસમેં
યેહ દિન આયા હય અબકે દસ બરસમેં (આના કુલસુમકા)

કુલસુમ—કોન દુલ્હા મીયાં?

દુલ્હા—જી હા, સિર્ફ દુલ્હા કહિયે યા મીયાં.

કુલસુમ—યેહ દુલ્હા ઔર મીયાં કીસે કહેતે હંય.

દુલ્હા—યેહ તો નહીં મા,અલુમ કસરે નફીસે આપકા નામ લેનેકી દરખ઼,વાસ્ત કી હય.

કુલસુમ—દીલ્લગી છો,ડીયે ઔર મા,અને બતલાઇયે.

દુલ્હા—ઓ માઇ લવર માઇ જીગર ! O my louer my jigar !
કુલસુમ—હંય યેહે આપ કીસ જ.બાનમેં ગુફ્તગુ કરતે હંય. ક્યામે
કલકત્તા મેં તો ઇસકા લહેજા ન થા.
દુલ્હા—યેહે સબ મેસ્મેરીજમકા અસર હય.
કુલસુમ—શુક્ર હય કે મેરા .ખયાલ ગલત નીકલા કલકતે વાલી બા-
તોંકો લગભગ દસ બરસ ગુ.જર ગયે હોંગે. મયતો યેહે સમ-
ઝતી થી કે આપ મર..........
દુલ્હા—મરગયે હોંગે ! અજી મર ગયે હોતે તો અચ્છા થા.

શ.એર.

ઉમ્ર કાટી બ.ડે ક.ર્રીને સે
મૌત બરતરથી અયસે જીનેસે.

કુલસુમ—તો અયસે ક્યા પહા.ડ કાટને પ.ડે
દુલ્હા—અજી પહા.ડ હોતા હય તો આસાનીસે કટ જાતા હય.
મગરફુર.કતકી રાત કાટના સ.ખ્ત મુશ્કિલ હેય
કુલસુમ—

શ.એર.

હય યહી .હાલ આજ કલ મેરા,
જલા કરતી હું રાત ભર તનહા.

મંય .ખુબ સમઝતી હું.

અયત.

ખુબ મુજપર સિતમ કીયે હોંગે,
દિલહી દિલમે મ.જે લિયે હોંગે.

દુલ્હા—કયસા મજા ઔર કયસા દિલ.

મુસદ્દસ.

ક.તિલ આયા દિલમેં ઔર બિસમિલ્લ ગયા,
મિલ ગયા ઉલ્ફતકા બદથા મિલ ગયા,
જબસે દિલ આયા કીસી પર દિલ ગયા.

કુલસુમ—યેહે દિલ આનાભી ઔર જાનાભી, યેહે ઇજતિમા.એ જિ.દદે
કબ મુમકિન નહિં.

દુલ્હા—આપતો એકહી જિદ દેખકર ઘબરા ગઇ મંય તો સરપા
ઇજતિમા.એ જિદદેં ન હું બલ્કે સરાપા ન.કી.જન હું. મંય
બે .ખાફ.બી હું ઔર ડરતાભી હું જયસા કહિયે વયસા હું ઔર
મેં કુંવારા હું ઔર નામ દુલ્હા બીયાં.
કુલસુમ—તો ક્યા તુમ અબતક કુંવારે હો.
દુલ્હા—જી હાં.

ગાના.

બાંધા હો સેહરા કભી જાતી તો હમ મુંહ ન દિખાયેં
હાથો મેં હો મેંહદી રચી જાતી તો હમ હાથ કટાયેં
ગુજરે ના દસેક સાલ હય અભી વહી ખ્યાલ
હાં—યાદે સનમ કમ હો જીસે કયા મજાલ
પ્યારી તેરા રૂખેપુરનુર કભી ન આંખોંસે હુવા દુર
બાર બાર ઇસ ઉલફતકી તહે દિલસે હું મશકુર—

દુલ્હા— **શાએર.**

મર્જકો દૌર ઇતની કાકી ન હોગી
ફક્ત શુક્રીયેસે તલાફી ન હોગી

કુલસુમ—તો ફીર કયા ચાહતે હેં ?

દુલ્હા—યહી ન

શાએર.

ફીર મુહબ્બતકી રસ્મ જારી હો
હમ તુમ્હારે હોં તુમ હમારી હો

કુલસુમ—તુમ્હારી આરજુ બેકાર હય

મસનવી.

ન ફસ્લે ગુલ ન લુત્ફે જવાની
કરેગા બાગબાં કયા બાગબાની
હવા મુરઝાને વાલી ચલ રહી હય
જવાની દોનોંકી અબ ઢલ રહી હય

દુલ્હા—અજી વાહ—

રૂબાઇ.

મજા કયા ખાકથા કચ્ચે ફલોંમેં
સકત હોતી નહીં કુછ કુંપલોંમેં
ઇશી સિનમેં હય લુત્ફે જિન્દગાની
કે લજજત હય પુરાને ચાંવલોંમેં

કુલસુમ—નહીં.

અબીયાત.

હું મંયભી અધેડ ઓર તુભી અધેડ
મંય અપની નિબેડું તુ અપની નિબેડ

દુલ્હા—નહીં.

હું મંયભી અધેડ ઓર તુભી અધેડ
મંય તેરી નિબેડું તુ મેરી નિબેડ

કુલસુમ—તુમ કયા ચાહતે હો ?

દુલ્હા—યા.અની .ઇદ્દતકે દિનતો ગુ.જર ચુકે હોંગે.

કુલસુમ—તો કયા નિકા.હ સાનીકા પય.ગામ દેતે હો.

શા.એર.

જી ચાહા લુત્ફો કરમ સમઝે જી ચાહા જોરો સિતમ સમઝે
હિજ્જે કરનેસે કયા મતલબ કુછ હમ સમઝે કુછ તુમ સમઝે

ગાના.

હોગી નગર બદનામી લંગર હટ મત કરના
ચારી ચકોરીસે હંસના હંસાના
ઈસમેં હય એક ખટકા ન મોરી દુરગત કરના
મુજસે ન હોગી અયસી ઢિટાઇ
વોહભી ખુલ્લમ ખુલ્લા કિસીસે ઉલ્ફત કરના—

દુલ્હા— **શાએર.**

પરિશાં હોં પ્યારી બલાએં તુમ્હારી
મેરે સરપે સારી બલાએં તુમ્હારી

કુલસુમ—અચ્છા ઇસ વ.કત તો .જિયાદા હાથ પાંઉ ન ફયલાવ.
કલકત્તે જાકર મુઝે .ખત લિખના જબ તક મંયભી અપને
દિલસે પુછ દેખુંગી અગર ઇરાદા હુવા તો તાર દે દુંગી.

દુલ્હા— **મુસદ્દસ.**

નામઓ પય.ગામ કયસે તાર
ન.કદ સવદા હો તો રખ્ખે કયું ઉધાર
યા તો હો ઇન્કાર યા કૌલો .કરાર
ડુબ જાએ નાવ યા એ.ડા હો પાર
કામ જો કરના હો કલ વોહ આજ કર
આજ કરના હો તો ફૌરન કર ગુ.જર

ગાના.

કટી .જિન્દગાની ગઇ નવ જવાની ગલે જંજાલ ન ડાલ
અભી હય અબ જાની વહી આનાકાની કરો મંજુર વિસાલ—
વા.અદે વ.ઇદ કહાંકે કૌ.લ દિજે શાદીકા શાદી કરે.
વારી મંય દુલ્હા મીયાંકે હે: ચાહ ચાહ શાહ
.કૌલે .હિજાબો .કુબુલ મિલા જીગરસે હો રહી યય સનનનનન
જાતા રહા તેરે દિલકા ગિલા. ગલે મિલો ખુશી .ખુશી—
(બહેરામકા આના કુલસુમકા બાહોંમેં દેખકર બેહુશ હો જાના)

બહેરામ—કયું કુલસુમ ફીર હુવા ચક્કર

દુલ્હા—હાં ચલતે ચલતે ફિર ચક્કર

બયત

ફેર લો મુંહ કરો ન મુતલ.ક શોર
ઘર ન જાએ કહીંપે .અમલી .જોર.

બહેરામ—યા અલ્લાહ .જમાના ભરકી મીરગી ઔર બે હુશી
મેરેહી ઘર ટુટી.

બયત

મીરગી હય ઔર દિમા.ગ હુવા ચક્કર,
ચલ રહા હય બહોત બુરા ચક્કર.

બાબ દુસરા. પરદા છઠ્ઠો.

....

.તહે.ખાના.

(.ખુરશીદકા દિવાન પનેમેં .ખુદસે બાતેં કરતે ન.જર આના).

.ખુરશીદ— અશ.આર

કૌન યેહે કહેતા લગા હય .ખુને બિસમિલ હાથમેં,
માં તેરી રખતી હય બચ્ચા તેરા દિલ હાથમેં.
તુહી હાથમેં હક્.જે જાં ભી તુહી હય,
યહાંભી તુહી હય વહાંભી તુહી હય.

સોજા મેરે લાલ સોજા. નહીં તું નહીં .ખું.ખ્વાર તુ નહીં.

બયત.

ફુટે હુવે સરસે .ખુન એક દિન જો ક.તરે .કતરે ટપક રહાથા.
વોહ મીઠે મીઠે લહુકી બુંદેં તુહીતો મુંહમેં લપક રહાથા.
દેખીયો ડાલી કયા બચ્ચા રોતા હય હાં આવા.જ તો.

ઉધરસ આઈ વહાં હો મેરે લાલ વહાં આઉં દુધ પીલાઉં ?
ન ભાઈ મંય વહાં ન આઉંગી બે ઇમાન નવાબ આજાએગા.

અશ.આર.

સુખતે હંય લબ તેરે તો સુખનેદે ગમ નહીં,
તુઝસે કુછ ઇસ દામને .ઇસમતકી .કીમત કમ નહીં.
કયું નિગાહે યા.સસે તકતા હય માદરકી તરફ,
મંય તુઝે દેખું કે દેખું અપની ચાદરકી તરફ.
તુમ્હે રહેના પસંદ આયા ન મજબુરોંકે પહેલુમેં,
અંગુઠા ચુસ્તે હો વાં પડે હુરોંકે પહેલુમેં.

લગ ગઈ મેરે લાલ ! લગ ગઈ. કિસને મારા ! ડાકને !
મારે ગે ડાકીકા !

શ.એર.

આજા મેરે પાસ લેલું બલાએં,
ડાલી ન ઝુલાએતો હમ તુઝે ઝુલાએં.

(નાસિર નાયરો .અ.જિ.જહા આના)

નાહર—દેખો યહે કોન હય?

નાસિર— મુરબ્બ.આ.

જુલ્ફએ .ખુરશીદ હય બેશક મગર .જેરે .સહાબ,
હંય શુબ્હ તન કુછ .ગુબાર આલુદા કુછ હય આબો તાબ.
બસ દો .અમલીમેં મેરા દિલ ખારહા હય પયચો તાબ,
ઈંચે મન બીમન બ બેદારીસ્ત યારબ યા બ .ખ્વાબ.

ખુરશીદ— શ.એર.

ઝુલે દેકર તુઝે ઝુલાઉં મંય. તેરે ઝુલેપે ગીત ગાવું મય.
મગર યહે તો બતાવ.

શ.એર.

બરસ રહી હંય ભરન લહુકી, ઘુલી હુઈ હય લહુમેં ગોલી,
બતાદે સાવન કે માહે ફાગન, મલ્હાર ગાઉં કે ગાઉં હોલી.

નાસિર—કોન .ખુરશીદ લક.?

.ખુરશીદ—કોન નન્તેકે અબ્બા નહીં! દૂર દૂર .જાલિમ
નવ્વાબ દૂર .ખાના .ખરાબ દુર સરાપા .અ.જાબ દુર દુર

શ.એર.

મેરે દામનમે છુ ન જાના તુ. હોકે બે આબરૂ ન જાના તુ.

નાહર—બહેન કયા કરતી હો?

.ખુરશીદ—મંય તો કુછ નહીં કરતી.

નાસિર—યહે વોહ નહીં હય?

નાહર—હાં વહી હય.

નાસિર—નહીં નહીં!

અશ.આર.

સુપયદો સુ.ર્ખ હુવા જર્દ રંગ ચહરેકા
નહી ગુલાબકે બદલેમેં ફુલ ગેંદેકા

નાહર—રહેતા વોહ રંગ કયુંકર વોહ ત.કતકી કહાં હય,
જબથે બહારકે દિન અબ મોસમે .ખિજાં હય

નાસિર—કયું બહેકાતે હો?

મુરબ્બ.આ

યહાં વોહ નિયા.અમતેં દિલકશા નહીં વોહ નેહી નહીં,
સુરૂર નેહી નહીં મારકી વોહ નેહી નહીં.

यहे वोह शीशाही नहीं इस शीशेमें मय ही नहीं
इसके आ़ गोशमें बच्चा कोई हय नहीं

नाहर— मु. ख़म्मस.

सख़्त मुश्कील हय मंय कहेनाहुं संभलनेके लीये
ओर यहे होते हंय तैयार फ़िसलनेके लीये
ए ख़ुदी जोश पर हय रात हय ढलनेके लीये
जह्ना अब कीसतरह समझाउं मंय चलनेके लीये
एकसे एक ज़ियादा हय मचलनेके लीये

नासर—मंय इसे अच्छी तरह पचचानुं

नाहर—हां अच्छी तरह

नासर—ख़ुरशीद! अगर तु वाकई ख़ुरशीद हय तो मेरे सीने
पर हाथ रखकर दिखा

शा.एर.

दिसे मुद्दाको जिनाकर मसिहाए जबां बनके
निकलनेदे जंगा अरमान मी.कनातीसा आहन के

ख़ुरशीद—तुम्हारे हाथमें ख़न्जर तो नहीं, तुम्हारे ख़न्जरकी मुठ
लोहेकी तो नहीं हय तुम्हारे साथी के हाथ कोई कटोरा तो
नहीं हय. नहीं इसमें कुछभी नहीं हय. नवाब तुम नहीं

मसनवी.

पुर नज़ाकत हय उसकी पेशानी
ओर यहे चहेरा हय पाक नुरानी
शुक्र भी न उस कमीने पर
ओर रखती हुं हाथ सीने पर

(सीने पर हाथ रखनेके लीये हाथ बढाना)

नासिर—हय! तेरे हाथमें यहे लहु कयसा लग रहा हय इसे
धो डाल, दामन इसे धो, कातिल इसे धो.

शा.एर

हासकी हवासे जख्म जीगरके हरे हुवे
धो डाल आने हाथ लहुसे भरे हुवे

ख़ुरशीद—इसे धो डालु काहेसे धो डालु

कद.

समन्दर आएं जो इनको धोने वोह ख़ुश्क हो जाएं पुसांमें
हय नाम जीसका जहांमें दरिया शुमार उसका हय टापुओंमें
जमीनकी सुल सुख जाएं न बुंद पानी रहे कुओंमें
यहे हाथ धो डालनेकी ताकत फ़कत हय बच्चेके आंसुओंमें

નાસિર—કહાં હય તેરા બચ્ચા કહાં હય મેરા બચ્ચા કહાં હય ?

.ખુરશીદ—અગર તુમ .ખુરશીદ હો તો તુમ્હારા બચ્ચા એક કટોરેમેં આરામ કર રહા હય અગર મય નાસીર હું તો મેરા બચ્ચા એક જલ્લાદકે હાથોંકા .કાબિલે ખૂન.આ.મ કર રહા હય.

મુસ્સ.આ.

કભીતો રગ લાજમા સિતમકા વા.કિયા સચ્ચા
ત.ડપતા થા ઉધર બચ્ચા બિલકતીથી ઉધર .જચ્ચા
વોહ .જાલિમ ખા ગયા જબરન મેરા દીલ તો.ડકર કચ્ચા
મંય કહેતી રહે ગઇ .જાલિમ મેરા બચ્ચા મેરા બચ્ચા
(નાસિર ઔર .ખુરશીદકા .ગશ ખાકર ગીરના નાહર ઔર અ.જી.જકા દોનોંકો સંભાલના ઔર .કયદસે નીકાલ લે જાના)

બાબ દુસરા. પરદા સાતવાં.

....

બહેરામ .ખાનકા મકાન.

બહેરામ—ડાકટર સા.હબ મંય જાનતાહું કે આપકો રંજ તો હોગા મગર મુજકો .અ.ર્જ તો કરનાહી પડે.ગા કયું કે વો હય આપકે બાલ બચ્ચોંકી બાત.

દુલ્હા—હંય વ્હે આપને કયા કહા કયસે બાલ બચ્ચે ?

બહેરામ—જીહાં ! આપકી બીબી .અસ્બન ઔર અકબરી .ખાનમ

દુલ્હા—જી આપ વ્હે કહેતે કયા હંય !

બયત

કયસી બીબી ઔર બચ્ચા ઔર કૌન મીવાં
ઉન્હેં જાનનાં હય કોન યહાં

બહેરામ—યા અલ્લાહ ગુ.સ્સાભી કયા .બુરી ચી.જ હય ક બાલ બચ્ચોંસે સાફ ઇન્કાર !

દુલ્હા—આપ ભુલ રહે હંય સરકાર !

બહેરામ—કભી નહીં ! અચ્છા આપ બતલાઇયે કે ડાકટર ગુલાન નેવાની આપકા નામ હય યા નહીં ?

દુલ્હા—ફ.ર્જ કીજીયે કે હું !

બહેરામ—સિવિલ સરજન બર્દવાન આપ હંય યા નહીં ?

દુલ્હા—માના કે હું !

બહેરામ—તો અકબરી ખાનમકે બાપસે બાત કરનેવાલા આપકા ગુલામ બડા ખુશ નસીબ હય

દુલ્હા—દેખીયે અબ કબસ હો જાતા હય મિલાપ કીસીકી બેટી કાન હોજાતા હય આપ ! અબ જિયાદા ઇન્કાર ન કરના ચાહિયે જરા મુહબ્બતસે રોના ચાહિયે

(રોના દુલ્હાકા)

(ખુદસે) મુરબ્બા.

કીસીકા રોના હય હંસીકા રોકના યહાં હય અંજામ
સુખી આંખોંકો સમઝતે હંય મીયા ચશ્મે પુરાબ
ઝોકલું આંખોંમેં મીર્ચ તો સચ્ચાહો યહે ખ્વાબ
અશ્કતો આતે નહી હોતા હય કેરેકટર ખરાબ

બહેરામ—કહું ડાકટર સાહબ અકબરીકો મિલનકી ઇજાજત હય.

દુલ્હા—વેલ.

શાએર.

હો નહીં સકતા હય મુજસે અબજિગર પોલાદકા
ચુટકીયાં લેને લગા સીનેમેં નામ ઔલાદકા.

બહેરામ—અચ્છા મંય અકબરી ખાનમકો યહીં ભેજદેતા હુ !

અશઆર.

કાટકી યહે હંય ખુબીયાં સારી, હો રહી હય કફનકી તૈયારી
બાલ બચ્ચે મીલે હંય રોનેકો, આબરૂ હય ખરાબ હોનેકો

અકબરી—કયા યહી મેરે અબ્બા હંય. અબ્બા જાન !

દુલ્હા—આવ મેરી બેટી કયું કયસે હો બેટી ?

અકબરી—અચ્છી હું અબ્બા જાન !

દુલ્હા—કયું કયસ દસ સાલસે ગુજરતીથી !

અકબરી—આપકો રોજ યાદ કરતીથી. અમ્માજા । આજાએંગી, તો આપકો દેખકર ખુશ હોજાએગી.

દુલ્હા—(ખુદસે) વોહ આપ ઔર ખુદા (જાહિર) જરા ઠહેરાના બેટી

શાએર.

નકશાએ રંગો ખતો ગાલ ગીલું
અપની માંપે ગઇ સરાપા તું

બ ખુદા ! આપને તો પહેચાનાભી નહીં. અગર મેરે મહે રબાનનને જિક ન કીયા હોતા તો બિલકુલ ન પહેચાનતા !

બહેરામ— **શાએર.**

અબ ઠહેરાના ચાહિયે ન ઇનકો પાસ
અબ નિકલનેદો પનકે દિલકી બિડાસ

અકબરી—ઓર મંયભી આપકો ન પહેચાન સકી ક્યું કે જબ વાલિદાસે આપ .ખફા હોકર ગએથે તો ઉસ વ.ક્ત મંય પાંચ બરસકી તો થી હી ઔર અમ્માતો આપકી શકલ ઓરહી બયાન કરતીથી ઓર આપ નિકલે કુછ ઓર

દુલ્હા—હાં જીસ તર.ફ તુ ઔરસે ઓર હો ગઇ ઊસી તર.ફ મંય ઓરસે ઓર હો ગયા (.ખુદસે) અબ સચ મુચ આપ બનનેકી કોશીશ કરૂં (જાહિર) ક્યું બેટા અકબરી તુઝે યાદ હય જબ મંયને રબડકી ડોલી લા દીથી

અકબરી—ડોલી ક્યા ?

દુલ્હા—ડોલી અરી ઓ ડોલા ઓ ગુડીઆ !

અકબરી—નહીં મુઝે તો યાદ નહીં.

દુલ્હા—ઓર વોહ બે સુંઢકા હાથી ઓર વોહ ચીનીકા ગરદન હીલાને વાલા બુઢા ઓર બકરેકી ગા.ડી વાલી બાત ?

અકબરી—બકરેકી ગા.ડી વાલી બાત ?

દુલ્હા—હાં જીસમે બેઠાકર નસીબંદરી સયર કરાનેકો લે જાયા કરતીથી.

અકબરી—જી નહીં મુઝેતો કુછ ભી યાદ નહીં

દુલ્હા—હાં કહાંસે યાદ રહે જબ .જમાના ગુજરી હો (.ખુદસે) યાદ તો જબ રહે જબ બાત ગુજરી હો.

અકબરી—આપને તો દસ બરસમેં ઇતનીભી ન પુછી કે મેરે કોઇ હય યા નહીં.

દુલ્હા—(.ખુદસે) પુછતા તો જબ કે કભી મેરે કોઇ હો (જાહિર) હાં મુઝે તુઝપર બહોત પ્યાર આતા હય. બેટા કુલસુમ

અકબરી—હય ! આપને યહ ક્યા કહા મુઝે ભૂલ ગએ મેરા નામભી ભુલ ગએ.

દુલ્હા—ધોટાલા નંબર ફેર હાં મંયને નામ ક્યા લીયા

અકબરી—આપને તો કુલસુમ કહા ઓર મેરા નામ તો અકબરી ખાનમ હય.

દુલ્હા—તોબાહ તેરા નામ લેતે લેતે તેરી અમ્માકા નામ લેલીયા

અકબરી—વાહજી અમ્માકા નામ તો સૈયદુન્નીસા હય યહ તો ફુફી અમ્માંકા નામ હય.

દુલ્હા—હાં ભુલા બેટી ચુંકે અબ દિન રાત ઉન્હીકે પાસ રહેતા હું ઓર હમીદકા .ઇન્તઝાર કરતાહું ઇસીસે ઉન્હ નામ મેરે .જબાં હો ગયા હય.

ગાના.

મિલી પ્યારી બેટી તુ મુઝે તુરે. નિગાહ તુઝે કરલું મંય
જી ભરકે પ્યાર

દુલારી મેરી કરલું મંય જી ભરકે પ્યાર—
યે થા અરમાન દેખું અપને અબ્બા જાનકી સુરત
ખડી હય સામને આંખોંકે કયા અરમાનકી સુરત
મંયભી નૌશાહ બનુંગા, અછે ઘોડે ચઢુંગા
તુજકો બનાઉંગા શાહબાલા, બેટા તુઝકો

(હય હય અબ્બા કયા આપ અમ્મા—હોતે શાદી કરેંગે ?)
(ઘોટાલા નંબર ફેર)
ચુકા બયાનમેં, બેટાથા ધ્યાનતેં
તબતો હય ઠીક અબ્બા—મિલી.

(દુલ્હાકી અકબરીકો ચુમના હમીદકા આના ઔર દેખકર ચોંકના)

હમીદ—ઘુસે યહે લુટેરે કહાંકે હાય (દોનોંકો હમીદકા ધક્કા દેના)

અકબરી—હાય હાય હમીદ યહે મેરે અબ્બા હંય

હમીદ—જા જા યહાં કોઇભી નહીં હમીદ વમીદ, તુમ મજેસે ફિરાઓ ઘર કયું બે પાજી !

દુલ્હા—તુ ચુપ કીએજા હાંમે હાં મિલાએજા મંય તેરી અભી ઇસકે સાથ શાદી કીયે દેતા હું.

અકબરી— બયત.

ખબર લેકે મેરે વાલિદકી. અચ્છિ સુઝી હય ગો શહાદતકી.
દેખો અબ્બા !

દુલ્હા—હાં બેટા

હમીદ—બુલાવ બુલાવ ઇસસે શાદી કરો (દુલ્હા મીયાં બતાતા હય) અરે ઇગ્રેજીમેં બુલાવ.

દુલ્હા—કમ બૅલાન્ગ માઇ ડીયર

બયત.

બલાસે અજલદે યા પયામ, દુલ્હા મીયાંકા હય બે લાગ કામ.

(અકબરી ઓ હમીદકી શાદી કરનાં કુલસુમકા આના)

કુલસુમ—હંય યહે કૌન ?

અકબરી—કુરીજાન યેહ મેરે અબ્બા હંય

કુલસુમ—હોંગે.

અકબરી—આવ મંય તુમ્હારી અબ્બાકે સાથ મુલાકાત કરાઉં.

કુલસુમ—તુ કયા કરાએગી મંયતો ઇનકો દસ બરસસે. જાનતી હું મએ ગુલામ (કુલસુમકા ચલે જાના)

બાબ દુસરા. પરદા આઠવા.

.કયદ .ખાના.

(તલીમકા કયદ .ખાનેમેં નંજર આના. નાહરસિંગકા .કયદ .ખાના તો.ડકે દા.ખિલ હોના)

સલિમ— શા.એર.

તમામ દુનિયા હય .કયદ .ખાના

કે ઇસમે .કયદી હય એક .જમાના.

નાહર—અય એ ત.કસિર ઉઠ ખડા હો

સલિમ—તુમ કૌન હો ?

નાહર—નાહરસિંગ ડાકુ.

સલિમ—યહાં કીસ લિયે ?

નાહર—તુમકો છુડાનેકે લીયે.

સલિમ—હરગી.જ નહીં ! ઇસ કાલ કોઠંડીમેં જાન ગવાઉંગા મગર એક ડાકુકા સાથી કભી ન કહેલાઉંગા.

નાહર—ડાકુકે ભાઇ હુજ્જત છો.ડ ઔર મેરા સાથી બન્નેસે મુંહ ન મોંહડ.

સલિમ—મેરા ભાઇ ઔર ડાકુ.

નાહર—મેરા ભાઇ ઔર .ખુની.

સલિમ—મંય જયસા .ખુની હું ખુદા જાનતા હય,

નાહર—ઔર મંય જયસા ડાકુ હું ખુદા જાનતા હય

સલિમ—મુજસે આપકા ત.અલ્લુ.ક.

નાહર—ત.અલ્લુ.ક વોહ અબ કહેનેકા હય.

શા.એર.

રહી હંય અબ તક જો બન્દ આંખે,

ત.અલ્લુ.ક પ્હેકે હમ હંય એકહી ચહેરેકી દો આંખે,

સલિમ—તો કયા આપ મેરે ભાઈ હંય ?

નાહર—બેશક

સલિમ—યા ઇલાહી પ્હે મંય કયા સુન રહા હું.

નાહર—અગર સમા.અત ધારી દે તો બહોત કુછ સુન સકતે હો તુમ્હેં પ્હેલી મા.અલુમ હય કે તુમ કૌન હો !

સલિમ—નવાબ સાહબકે કીસી દોસ્તકા લવારીસ બચ્ચા સિવાસતકા મુલા.જિમ ઔર આજ કલ .ખુની.

નાહર—સબ ગલત કે નવાબ એ છમાનકે આકાકા લખ્તે જિગર રિયાસતકા હકદાર જીસ ખુનકા તુમ્હારે સરપર બોહતાન હય વોહ બચ્ચા તો મેરે પાસ મોજુદ હય.

સલિમ—તો ખુન કીસકા હુવા ?

નાહર—કીસી ભીકારીકે બચ્ચેકા !

સલીમ—વા અલ્લાહ યહે મંય આજ કયા સુન રહા હું ?

નાહર—અગર સમાંઅત યારી દે તો બહોત કુછ સુન સકતે હો દેખો ઇસ વક્તકો દેખો ઇસ મકાનકો દેખો મંય થોડી કહું તો બહોત સમઝો યહે પટનેકા સુબા વાલિદે મરહુમકો ઇનઆમ મિલાથા જબ વોહ કબ્જા લેને આ રહે થે તો યહે નવાબ લકબ બાકર નામને દોચાર ગુલામોંકો લાલચ દેકર મિલાથા ઔર રાસ્તેમેં અપને ભોલે આકાકો જહર દિલવાયા ઔર બ વજહ હમનામ હોનેકે સુબે પર કબ્જા કીયા ઔર રાજફાસ હોનેકે ડરસે મુઝેતો જખમ કરકે કુએમેં લટકા દિયા ઔર ચુંકે તુમ બચ્ચે થે ઇસલિયે તુમ્હેં આહ છોટી બહનકો સાથ કિયા ઉસ વખત તુમ્હારી ઉમ્ર તીન બરસકી થી ઔર મેરી સાત બરસકી તુમ્હારા ભાઇ જો તુમસે ચાર બરસ બડા હય વોહ તુમ્હારે સામને ખડા હય.

સલીમ—ઓ મેરે ભાઇ તો વોહ હમારી છોટી બહન કૌન હય ?

નાહર—વોહ બેચારી ખુરશીદ જો ઇસિ જાલિમ જફાકારકી ખન્જરે સિતમકી શહીદ હય.

સલીમ—અબ વોહ કહાં હય ?

નાહર—ઘબરાઓ નહીં ઉસપર જો જુલ્મકે બાદલ બરસતેથે બરસ ગએ અબ વોહ મેરી હિફાજતમેં હય.

સલીમ—તો ક્યા હમ તીનો ભાઇ બહન હંય ?

નાહર—હાં તીનોકો એકહી માંને દુધ પીલાયા હય ઔર તીનોને એકહી બાપસે જનમ પાયા હય.

સલીમ—તો ઓ મુદ્દતકે બિછડે હુવે ભાઇ આવ ઔર ટુટી હુઇ બાંહકો ગલે લગાવ.

મુખમ્મસ.

સાથ ચલના હય અબ મુઝે મન્જુર,
ઇસસે લેના હય ઇન્તેકામ જુરૂર.

નાહર—હય મેરી મદદપે અબ ગ.ર
તો.ડ દેંગે તિલિસ્મે ફિરકો કુજુર
એક ઔર એક ગ્યારા હય મશહુર

(કયદ ખાનેકા ટુટના ઔર દરિયામેં કિસ્તી નજર આના નાહર સલીમકા લીયે હુવે નવાબકે આદમીયોંપર ગોલી છોડતે હુવે ચલેજાનાં.

બાબ દુસરા .ખત્મ.

બાબ તીસરા. પરદા પહેલા.

જંગલ

(જંગલમેં ચોરોંકા શરાબ નોશ કરતે નજર આના.)

ગાના.

સુન અય દુ.ખ્તે અંગુર દિખાદે નુર .હયા કર દુર,
નશેમે ચુર રહેં મ.ખમુર,
બાંકી કલાલી ભર ભરકે પ્યાલી શીશા કર .ખાલી,
રહે આંખોંમે લાલી ગ.મે બે એ.અતે દાલી કાપુર—
કાકા ઘુંઘટ હટાદે આતશી રૂ.ખસારસે
હમ મેરા રૂકતા હય ઇસ બિલ્લોરકી દિવારસે
જી નહીં ભરતા હય અયસી લ.જ.જતે દિદારસે
ઓકે બે પરદા લીપટ જા ાસનયે મય .ખારસે,
(નાહરસિંગકા મ.એ સલીમ, .ખુરશીદ, અ.જી.જ,
.કમર, મામુના, ચમેલી વ.ગયરાકે આના)

અ.જી.જ— મુસલ્લસ

મબારિક હો તુમ્હેં મિલના ઘરાનેકે ઘરાનેકા
મુબારિક હો યહે જલસા આપકે તશરીફ લાનેકા
મજા જબ હય રહે કુછ સિલ સિલા ગાને બજાનેકા,

નાહર—યહે તો સચ હયં મગર ઈસવક્ત જંગલમેં અરબાબે નિશાત કહાં.

સલીમ—અરબાબે નિશાતકી કયા .જુરૂરત હય યહાં .ખયર અગર આપ લોગોંકી અયસીહી .ખુશી હય તો ચંબેલી કુછ ગાકર સુનાવેગી આવ ચંબેલી કુછ સુનાવ.

ગાના.

કાનન સુની જાત
સૈયાને બુલાઇ મોરી મોરીરે—

સુખ ખુબ આઇ લાઇ કહાંસે
માન બાત મેરે જિયાકી—
અત સુખદાઇ બાઇ જહામેં
આન બાન મોહે પિયાકી—

૧ ચોર—હુજુર હમારા સાથી ઇક્રામ ખાન સુલતાન અવધકે દરબારસે વાપસ આગયા અગર હુકમહો તો દરબારમેં હાજિર કરૂં [સબ ઓરતોંકા ચલેજાના].

નાહર—હાં બુલાવ (ઇક્રામકા આના) કયું ખયરીયતસે આએ કયા ખબર લાએ.

અકબર— શએર.

પીગા સુએ પય ગામબર બહેન મન્દ
અબી ખુશીમેં ખુશીહો દો ચન્દ

ઇક્રામખાંન—આપકી મહેરબાનીસે અચ્છા હુ યેહે લફાફા જવાબમેં દીયા હય.

નાહર—(લિફાફા લેકર) અચ્છા જાવ આરામ કરો. અઝીઝ જરા પઢોના ?

અઝીઝ—બહોત ખુબ. (અઝીઝકા પઢના સાબકા ખુશ હોના)

અકબર—બિસમીલ્લાહ આપ કલહી સુલતાને અવધકે દરબારમેં જાઇએ ઓર સચ્ચા સચ્ચા હાલ કહે સુનાઇએ.

નાહર—જુરૂર કલહી જાઉંગા મગર દેખિયે સુરતકે ઉપર બહોત જોર દીયા ગયા, હય ઇસકે બહમ પહોચાનેકા બંદોબસ્ત પુરા કરના ચાહિયે.

અકબર—સુરતકી કયા ફીકર હય આપ હયં મયં હું સલીમ હય ખુરશીદ હય મામુના હય નાસિર હય ચંબેલી હય કૈયુમ હય નવાબકા બેટા હય યેહે સબ સુરતકી સુરત હય.

નાહર—અચ્છા જુરૂર કલહી જાઉંગા (સબકા આહિસ્તા આહિસ્તા અન્દર જાનાં અઝીઝકા દુસરી તરફ ઝાંકના) અઝીઝ કયા હય જાવના ?

અઝીઝ—જાતાહું (સુપકે અંદર ચલે જાના બાઅદસેં નાહરસિંગકા જાના ચંબેલી અઝીઝકા આના).

ચંબેલી—કબી કાહેકા આએ હો.

અઝીઝ— અશઆર.

અપની કસમ જો બયઠ રહાથા મેં આપસે
ડરથા ન કોઇ જાગ ઉઠે મેરા બાપસે
તુમને હો ગિલેકા વાઅદા ઓર મેં સોયા કરૂં
ચયન બિસ્તરથા કે તલવારેંથા પહેલુ મેં મેરે

ચંબેલી—કોન સુનતા હય અયસે સરચોકી
ચાલ હય સબ સિપાહી બરચોંકી

ગાના.

ચલા જારે બેદર્દી સિપાહિયા ડર જૈયાં વાહિયા
તોરે સંગ નાહીં બોલતી—
ગરજૈયા દુખ દઈયા-હરજૈયા-વાહિયા તોરે સંગ.

અઝીઝ—માનો માનો માનોજી માનો
વાઅદા હમારા ઝુઠા ન જાનો
આંખોંસે આતા મૌકા જો પાતા પ્યારીકો મયં અપની બરવા લગાના-

ચંબેલી— શાએર.

યું કહો કે આઉંતો કીસ્તરહ આઉં મંય
યાદથા વાઅદા મગર મહેંદી લગીથી પાઉંમેં

અઝીઝ—ઇન પાઉંકો મહેદી કહાં નસીબ કહાં મહેદી લગાના
ઔર કહાં જંગલકી ખાક છાનને વાસે સેહરાઇ

ફર્દ.

યેહ તલવે વોહ હયં કે જીનકી કીસમતમેં ઝાડીયા હંય
કેટલીયાં હંય
બહાર રંગે હિનાકે કાબિલ યેહ નન્ની નન્ની હાથેલીયાં હય

અશઆર.

ચંબેલી—તોતા નામિલ સકા તો કોઇ ખુમ લો
બોસા ન મિલ સકા તો હથેલીહી ચુમ લો

અઝીઝ—મિલા બોસા ન ગાલોંકા તો ચુમાલી હથેલીકી ચંબેલી
હો ન હો હસ્તીએ કાફી હય ચંબેલીકી

ચંબેલી— મસનવી.

કહાં પત્તેમેં કુલકી ખુ બાસ
કહાં છિલકેમેં નઇ દારકી મીઠાસ
દિલ બઢાનેકે ઔર રસ્તે હયં
હાં ખિયાલી પુલાવ સસ્તે હંય.

અઝીઝ— મુરબ્બઆ

મેરેહી લબ ઉસ્સે આશના હયં યેહ ચાશની હય શકરસે મીઠી
નબાતસે બઢકે બાત મીઠી નીગાહ મીઠી નજરસે મીઠી
કલામ શીરીં જબાન શીરીં દહન હય હલવાએ તરસે મીઠી
બદન હય યા કાલપીકી મીસરી જીગરસે ચખો ઉધરસે મીઠી

(ચીમટ જાના)

ચંબેલી—અગર એક બાત બતલાવેં.

અ.જીજ—હાં જુરૂર !

શ.એર.

મુઝે હય જુરૂર થોડ એક બાતક
કે હર વક્ત હર્ફે ઢીકયાતક

ચંબેલી—પહેલે તુમહી કહો. (બીગડ જાતી હય)

અ.જી.જ— મુસદ્દસ.

કહેનેકી વોહ નહીં હય સમઝનેકી બાત હય
મિલનેકા યેહ તરીક બહોત વાહીયાત હય
ચોરીસે બાત કરતે હંય ચોરોંકી ઘાત હય
ખટકા નયેહે રહે હમેં દિન હય કે રાત હય
સબકો ગિલેન કરને પડેં ઇન્તેજારકે
ઝેંપે ન આંખ સામને પરવર દિગારકે

ચંબેલી—તીરે નજર સમાન કલેજેમેં ડાલકર
પડતા હય મેરે દિલકાહી દફતર નિકાલ કર
આગાજહીસે મેરી નજર હય મઆલપર
મજબુર હું મયં ઇસ લીયે અપસે સવાલ પર
આયા હય મુજપે દિલકે મેરી ચાલ ઢાલ પર
રીઝે હો મુજપે યાકે મેરી ઢાલ પર
લુટ જાએગી બહાર યેહ સારી શબાબકી
યુંહી રહેંગી કયા યેહેં નિગાહેં જબાનકી

[નાહરકા દોનોંકો દેખકર ચલે જાના].

અ.જી.જ— મુસદ્દસ.

હમ વોહ નહીં કે ચાહેં જબતક રહે જવાની
જો બાત ઇસ ચડી હય વોહ તા બજીન્દગાની
જબ તક રવાના હોલે દુજેં નિકાલ ખ્વાની
ઢલને ન દેંગે હરગિજ આંખોકા અપને પાની
ઇમાનકી કસમ હય સુબહાનકી કસમ હય
હોગી યહી નિગાહેં જબતક કે દમમેં દમ હય

ચંબેલી— શ.એર.

જમ ઇતની પ્યારી હું અપને અ.જી.જકે.
લો કોલ દેતી હું મેં ભી પ્યારે અ.જી.જકો

ગાના.

જારે બાલમવા પ્યારે સજનવા
તોરા દામનવા ચાહે જમાના—છુટાંના મંય માનું નાહીં

કઇ તોહે બોબે મતવારી નાકારી તો પ્યારા
મંય માનું નાહીં, લાખ મનાયે કોઇ, તોકો રિઝાકે
દેખું ન કાહુકોમંય આંખ ઉઠાકે—
કામનિયાંરે મેરા દમ યું ના ભરો
સાજનવારે શર્મીન્દા યું ના કરો—
મામુના મુઝેસે મિલનેકા બરજે તો ફિર ક્યા કરો
=મંય માનું નાહીં
(જાના દોનોંકા)

બાબ તીસરા — પરદા દુસરા.

બહેરામ ખાનકા મકાન.

(કુલસુમોં દુલ્હાકા બાતેં કરતે આના).

કુલસુમ—ચલ રહેનેભી દે

શએર.

દેખે કૌલો કરાર લોગોં કે
મરદુવે સારે યાદ હયં ગોંકે

દુલ્હા—નહીં બાતતો સારી એહે હય

(અકબરીકા આના, કુલસુમકા જાના)

અકબરી—અબ્બાજાન અબ્બાજાન અમ્મા અરબસ્તાનસે આ ગઇ

દુલ્હા—આગઇ બસ અબ ખયર નહીં

શએર

બોલતેહી અબ ખુલા ગુમ્બદકા રાજ
બેસુરા હો જાયગા મીલતેકા સાજ

બહલુ—(દોડતા હુવા આતા હય) ડાકટર સાહબ છોટી હુજુર આ ગઇ

દુલ્હા—ઔર ઠુકટ નહીં બાત સારી

[બહલુકા જાના બહેરામ ખાનકા આના]

બહેરામ—મુબારીક ડાકટર સાહેબ! આપકી બીબી અરબન અરબસ્તાનસે બખયરો આફિયત વાપસ આગઇ

અશઆર.

દુલ્હા—(ખુદસે) મુજહીપર બલાઓંકી પડતી નજર હય
જમાનેકે સૌદેકા મેરાહી સર હય
કૌન કહેતા હય કે અરબ આગઇ
આગઇ સરપર કયામત આગઇ

બહેરામ—ડાકટર સાહબ આપકિ

દુલ્હા— રૂબ...

સોચતા હું કે આજ કયા હું મંય
કુછ ન કુછતો બદલ ગયા હું મંય
કહાં વ્હે આંખ ઓર કહાં વ્હે સમાં
ખ્વાબ હય યા ખુદ દેખતાહું મંય

બહેરામ—કયું યહી બાત હય ન અચ્છા તુમભી અરબનકે પાસ કમરેમેં જાવ. ડાકટર સાહબ આપ બડે ખુશ નસિબ હો

દુલ્હા—જીહાં

અશઆર.

વ્હે હય ખુશ નસિબીકી હય બદ નસીબી
ચલી આરહી હય જા બીબીપે બીબી
જીતે હીજી ચઢાએં જો કાંધેપે ચારકે
લે જાએં સુએ મુલ્કે અદમ માર મારકે

બહેરામ—અચ્છા ડાકટર સાહબ આપકી મોજુદગીકી અરબનકો મુબારકબાદ દેને જાતાહું (જાના)

દુલ્હા— અબીયાત.

નાતિકા બન્દ હોનેવાલા હય
અબ સંભલનાંભી એક સંભાલા હય,
બને ચાલીયે યા ફૂરેંબાંકે માલિક
એવલ ફોરબી એવધ એન્ડ લુક ફોર લાઇટ
(આના હમીદકા)

હમીદ—તુ તો ડુબા હય સાથ લેકે મુઝે
રખ લીયા કમબખ્ત અપનેહી જાજે. પર મુઝે

દુલ્હા—તો કયા બુરા કીયા ?

અશઆર.

કુછ અચ્છી નહીં મુહબ્બતમેં
મોતભી હોતોહો શરાકતમે
હોશ કયું હો ગએ પરા ગન્દા
ચલ અદમમેં કરેંગે કુછ ધન્દા

હમીદ—પહેલે યહાંકાતો લેન દેન ચુકા દો
ઇસ્તરહ દાલ બાજારે અદમમેંભી ન ગલેગી.

દુલ્હા—સબ દેખા જાયગા

હમીદ—ઇસ ભરોસેસે ન રહેના વ્હે અકબરી નહીં હય જો અમ્મા બનકર પીછા છુડા લીયા અરબનકો ઉલટા અમ્માં બનાના

પડેગા મગર યાર હો બડે નટ ખટ અકબરીકો ગલે લગાને વ બોસા લેનેકા તુમકો ક્યા હક થા

દુલ્હા—નહીં યાર !

શએર.

બોસા લબકા બાઇસે હજ્જત નથા મેરે લિયે
સારી મરહમ પટ્ટીયાં ય્હે કી ગઇ તેરે લીયે. (બદલુકા આના)

બદલુ—હુજુર ! દરવાજે પર એક ઘોડા ગિર ગયા હય સવારકો બડી ચોટ આઇ હય બેચારા બેહુશ પડા હય.

હમીદ—જાઓ દો યાર આદમીયોંકો સાથ લેકર ઉઠાલા હોશ આને પર ઉસકે ઘર પહોચા દીયા જાયગા (બદલુકા જાના) યાર ડાકટરીમેં તો ઇમતેહાન હો ચુકા અબ સરજરીમેં ઇમતહાન હોગા.

દુલ્હા—આજ દોમેં એક નહીં યા તો કીસી ગરીબકી હડ્ડી પસલીકો તોડના પડેગા યા બાંકીપુરહી છોડના પડેગા.

હમીદ—તુમ્હારે હકમેં બાંકી પુરસે ભાગના ભલા હોગા તુમને અકબરીકે સાથ મેરા નિકાહ પઢાયા હય ઇસકે કમીશનમેં કિરાયેકા રૂપ્યા મંય લાએ દેતા હું.

દુલ્હા—લા યાર જલ્દી લા (હમીદકા જાના) કમબખ્ત ઘોડેકોભી ઇસી દરવાજેપર ગિરનાથા અબ ઇલાજ કરૂંગા તો ક્યું કર.

શએર.

ખિલાડી પન કહાંસે આગયા પકકે અનાડીમેં
કહાંસે આકે અટકા હય ય્હે રોડા ચલતી ગાડીમેં

બાબ તીસરા. પરદા તીસરા.

મહેલે સુલતાન અવધ.

(સુલતાને અવધકા મએ વજીર કે આના.)

સુલતાન—મુઝે તો ઇસ મૌજુદા નવાબકી શકલો શબાહત શરાફતો લયાકત નામા તકબી ઠીક નહીં માઅલુમ હોતા હય ઓર ફીર જીસ રોજસે યહાં આએ હંય અરજિયાં પર અરજિયાં પડ રહી હંય.

વજીર—ગુમનામ અરજીયાં હકીકતમેં રિઆયાકી હંય યા નહીં ઇસમેં શકકી ગુન્જાઇશ મુમકીન હય કે નાહરસિંગ ડાકુકે સાથી જુદા જુદા ખતોંમેં ય્હે કાર રવાઇ કરતે હોં

સુલતાન—.કાબિલે .કયાસ હય મગર નાહરસિંગકી .અરજી .જરા ફિરતો પઢકર સુનાવ ઇસકા ઇસ્તે.ગાસા ઔર દ.અવા નિહાયત .ગૈર તલબ હય. (વ.જીરકા .અર.જી પ.ઢકર સુનાના.)

સુલતાન—ઇસ .અર.જીને પહેલેભી મેરે .ખુનકો હરકત દીથી ઔર અબભી બહોત મુત.અસ્સર કીયા હય. "વાલિદે માજિદકી યાદ" મુઝે .ખુસુસિયતસે ઉસકી તર્ફ રૂજુ.અ કરનેકી ત.હે-રીક કર રહી હય.

વ.જીર—.આલમ પનાહ! જબકે યહાં તક આનેકી તકલીફ ગવારા હો ચુકી હય તો ત.ખ્તે મા.અદેલન પર મુત મક્કિન હોકર ઇસકી પુરી ત.હ.કી.કાત ઔર ફૈસલ લાહી કરદેના મુના-સિબ હય.

શ.એર.

.અદલ રાસ્તી તીફલે તવામ હય
યાદ ફરમાતેહી .હાજિર હો જાએંગે (જાના સબકા)

બાબ તીસરા. પરદા ચૌથા.

મકાને બહેરામ .ખાંન.

(ઘો.ડેસે ગિરા હુવા મરી.જ આકર કોચપર લેટ જાતા હય દુલ્હા મીયાં વ બદલુકા આના કહેના દુલ્હાકા)

દુલ્હા—બદલુ .જરા ધાસલેટકી બોતલ તો લા.

બદલુ—ધાસલેટકી?

દુલ્હા—નહીં કોલા વાટરકી

બદલુ—કોલા વાટર?

દુલ્હા—હાં કોલા વાટર! કોલા વાટર! (મરી.જકો દેખકે) કૌન? ડાકટર .ગુલામ જેલાની સિવિલ સરજન અર્દવાન

.ગુલામ—જી હાં મહેરબાન! કૌન દુલ્હા મીયાં? મર્દે .ખુદા તુમ્હેં તો ઢુંઢતે ઢુંઢતે પરીશાન હો ગયા તમામ સ્કુલોંમેં દુલ્હામીયાં દુલ્હામીયાં પુકારતા ફીરા મગર અફસોસ.

દુલ્હા—જી .જુરૂર આપકો હુઇ હોગી .હયરાની કોઇ દુલ્હામીયાં હોતો મિલે (.ખુદસે) યહાંતો બને હુવે હૈંય ડાકટર .ગુલામ જેલાની. (.જાહીર) ફરમાઇએ તો આપકે ચોટ કયા આઇ?

.ગુલામ—કહીં નહીં.

દુલ્હા—તો કયા કોઇ જરરાહકો .જુરૂરત હય ?

.ગુલામ—જી નહીં કોઇ જુરૂરત નહીં.

દુલ્હા—કયા .ખુબ ! કયા બાનના જહાં ભરકો બીમારહી આતા હય જો યહાં આતા હય જુદા મકારકી આતા હય. અચ્છા ફીર મુજસે ઇરશાદ ?

.ગુલામ—આપકા યહાંસે ત.અલ્લુક ?

દુલ્હા—મંય ઉન્કે લ.ડકેકો યહાં પઢ.ાતા હું

.ગુલામ—આપકો યાદ હોગા કે શિ.ફા .ખાને બર્દવાનમેં જબ મુલાકાત હુઇથી તો બહેરામ.ખાન રઇસ બાંકી પુરકા કુછ .જિક્ર આયાથા.

દુલ્હા—ઓર આપને અપની બીવીકા.અરબસ્તાન જાનાભી ફરમાયાથા.

.ગુલામ—મેરી બેટી અકબરીકાભી .જીક્ર આયાથા.

દુલ્હા—હાં અકબરી નામકી લ.ડકી ઇસ મકાનમેં હયતો સહી.

.ગુલામ—જી હાં અગર ન હોતી તો મંય ઘો.ડેસે યહાં ગિરતાહી કયું.

દુલ્હા—વાહ શાબાશ ! અજી યહે આપકી .દારગુ.જારી નહીં ! યહે તો ઇસ મકાનકી તાસીર હય.

.ગુલામ—તો કયા આપ મેરી બેટી અકબરીસે મિલનેકી કોઇ તદબીર કર સકતે હો ?

દુલ્હા—અજી બેટીસે ઔર સાથહી બીવીસે !

.ગુલામ—બીવીસે ?

દુલ્હા—જી હાં .ખયરીયતસે .અરબન .અરબસ્તાનસે આગઇ

.ગુલામ—આગઈ ઓર યહીં મૌજુદ હંય ?

દુલ્હા—જી હાં યહાં મૌજુદ હંય.

.ગુલામ— શ.એર.

બસ બિગ.ડ સબ ગયા હય અપના કામ
.ખાકમેં મિલ ગઈ ઉમ્મીદેં તમામ
આજ કે ઇન્તે.ખાબમેં હકી
આ ગઇ યહે કબાબમેં હડ્ડી

નહીં સા.હબ મંય ઉન્સે મિલના નહીં ચાહતા

દુલ્હા—તો યહાં કોના ચાહતા હય.

.ગુલામ— શ.એર.

ઉન્કો ઉઠાથા યહે જુતુ પહેલે.
નાક_કટ જાય જો મનું પહેલે.

દુલ્હા—તો ફિર ઇરશાદ.

ગુલામ—બસ આપ અકબરીસે મિલનેકી કોઇ તદબીર નિકાલે.

દુલ્હા—મેગીભી ખોપરી કોઇ તેજ ફાક્ટરી હય અચ્છા આપને મેરે પેટકા દર્દ અચ્છા કીયાથા મંય આપકે દિલકા દરદ અચ્છા કરતાહું બાબ્ઓ ચુપકે ઇસ કમરેમેં બયઠ જાઇએ મંય અકબરીકો યહાં ભેજતાહું (ડાકટર ગુલામ જેલાનીકો કમરેમેં બિઠાકર આના.

શએર.

દિલઝને બઢતીહી જાતી હય ખુદા ખયર કરે,
આંધીયાં ચઢતીહી જાતી હંય ખુદા ખયર કરે

બહેરામ—ડાકટર સાહબ અબતો અરબાનકા મીજાજ્હી બદલ ગયા અબ વોહ બડે શૌકસે આપને મિલનેકો તૈયાર હય ચલિએ ઔર દિલ ખોલકર દસ બરસ ક બાઅદ ઉન્સે મિલયે.

દુલ્હા—નહીં હજરત રિસપેક્ટભી કોઇ ચીજ હય.

શએર.

ઉનકો હુકમથા યહે જુદા પહેલે
નાક કટ જાએ જો મનુ પહેલે

બહેરામ—તો ફીર કયા કીયા જાય?

દુલ્હા—

શએર.

ચલા આએ જીસકો ગરજ હો
દવા ઢુંઢે જીસકો મરજ હો.

બહેરામ—અચ્છા મંય અરબનકો યહાંહી ભેજ દેતા હું.
(જાના બહેરામકા.)

દુલ્હા—

શએર.

ડાકટરકી યહે બલા સર ડાકટરકે ડાલકે
દુર હોના લાજિમ હય ઇસમેં ચીંગારી ડાલકે

બહેરામ—નહીં બહેન ઇસમેં શર્મકી કયા બાત હય.

અરબન—મંય આપકી બહોત શુક્ર ગુજારહું કે દસ બરસકે બાઅદ આપકી બદૌલત મેરે નસીબ ખુલેંગે.

બહેરામ—નહીં બહેન મંય કયા હું યહે સબ ખુદા વન્દે કરીમકી કારસાજી હય.

(અરબન આતી હય ઔર ગુલામ જેલાની વાલે કમરેમેં જાતી હય દુલ્હા આકર બાહિરકી કુન્ડી લગા દેતા હય.)

દુલ્હા—હય કુત્તે ઓર બિલ્લીકા મિલાપ ઔર અબતક ચુપ ચાપ ?
ગુલામ—હંય ! તુમ કૌન ? અકબરીકી અમ્મા ?
અરબન—જી હાં આંપકી ખાદિમા.
દુલ્હા—(ખુદસે) ચ.ખ ચલીતા.
ગુલામ—તુમ્હેં કીસને બુલાયા હય ?
અરબન—કીસીને નહી મેરા મુકદ્દર ખીંચ લાયા હય.
ગુલામ—બદજબાન ઔરત ચલીજા યહાંસે.
દુલ્હા—ચલી જા યહાંસે પહેલે મુઝસે તો પુછ લો ?
અરબન— શએર.

અબ કહાં જાતી હું મંય દામન તુમ્હારા છોડ કર
દમ મંય અપના તોડ દુંગી તુમસે રીશ્તા તોડ કર

ગુલામ—અચ્છા તુમ નહીં જાતી તો મુઝે જાને દો.
દુલ્હા—(ખુદસે) પહેલે સાબુનસે મુંહ ધોલો.
ગુલામ—દરવાજા ખોલો
દુલ્હા—જરા સુરમેં બોલો
ગુલામ—હયં યહે કીસકી કમબખ્તી આઇ હય યહે કુન્ડી કીસને લગાઇ હય.
દુલ્હા—(ખુદસે) જી યહે ખાકસારકી કાર રવાઇ હય કે દસ બરસકે ફૂટે હુવે ડૂસમેં થીકલી લગાઇ હય.
ગુલામ—યહ દરવાજા કૌન બન્દ કરગયા શયતાન
દુલ્હા—(ખુદસે) યોર હમ્બલ સરવન્ટ જઇ ફુલ બુનિયાન
અરબન—અચ્છે અકબરીકે અબ્બા અબ તુમ મેરી ખાલકી જુતીયાંભી બનાકર પહેનો તો મંય ઉફ ન કરૂંગી અબ મેરી ખતા મઆફ કરો.
ગુલામ—અચ્છા મઆફ કીયા આવ ગલે લગ જાવ
દુલ્હા—(ખુદસે) આવ ગલે લગ જાવ આહો !

અબીયાત.

બુઢ્ઢેકે જોશ દેખીએ પહેલુએ પીરમેં
ક્યા જોશ આ રહા હય પુસને ખમીરમેં
દોનો તરફસે બિડ ગઈ અબતો પ્યારકી
વેલો ઠહેર ગઈ ખુસો કનારકી

વાહ અલ્લાહ કૌનદિન અયસાભી હોગા કે મંયભી કુલસુમસે બે ધડક બગલગીર હોઉંગા. (બહેરામ અકબરી વ કુલસુમકા આના.)
બહેરામ—હંય તઅજ્જુબ કમસે

દુલ્હા—વજહ યહે હય કે થોડી દેરસે નહીં હય મેરા નામ ડાક્ટર
    પીર અન્દરકા કહાંસે રહું કોન્ટ્રાક્ટર

બહેરામ—તો કમરેમેં કોન ?

દુલ્હા—ડાક્ટર ગુલામ જેલાની

બહેરામ—યહે બકતા કયા હય ખફકાની હજરત જરા સાફ સાફ
    બતલાઇએ.

દુલ્હા—જનાબ સાફ તો યહે હય કે અગર ડાક્ટર ગુલામ જેલાની
    ન આને તો મંય ડાક્ટર ગુલામ જેલાની થાહી.

બહેરામ—ઔર અબ ?

દુલ્હા—અબ વોહ આગએ તો વાપસ કર દીયા. ઉન્કા નામ અબ
    વોહ જાને ઔર ઉન્કા કામ દુલ્હા મીયાંસે કુછ વાસ્તા નહીં.

બહેરામ—તો કયા આપકા નામ દુલ્હામીયાં હય મહેરબાન.

દુલ્હા—જી હાં આઇ એમ યોર સરવન્ટ જબુલ મુનિયાન.

બહેરામ—હરગિજ નહીં આપ અરબનસે મિલના નહીં ચાહતે
    ઇસલીયે મુઝે દમ દેતેહો મંય ખુદ અકબરીકો કમરેમેં
    લીયે જાતા હું. (જાના બહેરામ ખાનકા.)

દુલ્હા— શાએર.

    અબબી કહેદો કે એ વફા હય તું
    રૂડ જાવોકે કદખુદા હય તું

કુલસુમ—કયા તુમ અકબરીકે અબ્બા ઔર સેયદુન્ની સાકે ખા-
    વિન્દ નહીં.

દુલ્હા—ખવાબમેંબી નહીં.

શાએર.

    આયસી નીયત બલા કહાં મેરી
    બીબી કયસી હંય વોહતો માં મેરી

કુલસુમ—બસ મુઝે યકીન આ ગયા.

શાએર.

    પ્યાર મુઝપર નહીં હય કમ તેરા
    જીતેજી મંય બરંગી દમ તેરા

(બહેરામ ગુલામ જેલાની અકબરી અરબન વગયરાકા કમરેસે
બાહિર આના).

ગુલામ—મંય આપકા બહોત એહસાન મન્દ હુ કે આપને મેરી
    લડકીકી પરવરિશ અપની લડકીકી તરહકી.

દુલ્હા—ઔર મંય આપકા શુકર ગુજારહું કે મંયને આપકે નામસે
    ઇજ્જત પાઇ.

ગુલામ—ભાઇ ક્યા મંય ઔર ક્યા મેરા નામ, યેહતો ઇન્કી ખુબી ઔર આપકા ઇખલાક હય તમામ.

બહેરામ—ઇન્કા ઇખલાકતો હમારે ખાન્દાન અરકે લીયે જીવન બુટી સાબીત હો ચુકા હય.

દુલ્હા—ઔર મંય દોનો સાહબકા ગુનેહગાર હું ઇસ લીયે મ આપીકા ઉમ્મીદવાર હું.

ગુલામ—મેરે ગુનેહગાર.

દુલ્હા—જી હાં સરકાર કયું કે હમીદ ઔર અકબરીકો અપના બેટા ઔર અપનીહી બેટી સમઝકર નિકાહ કર દીયા હય.

બહેરામ—કર દીયા ?

દુલ્હા—જી હાં કર દીયા !

બહેરામ—તો બહોતહી ખુબ કીયા યેહ મેરી ખુશ નસીબી હય કે અકબરી જયસી દુલ્હન ઔર મેરે ઘરકા ચિરાગ હય.

ગુલામ—ઔર યેહ મેરી ખુશ નસીબી હય કે હમીદ જયસા સઆદત મન્દ લડકા ઔર રિસ્તએ ફરજન્દી.

બહેરામ—ડાકટર સાહબ મેરા ઇરાદા હય કે કુલ્સુમકા દુસરા નિકાહ કરદું અગર યેહ રાજી હોં તો ઇનસે બઢકર કૌન મિલેગા.

ગુલામ—તો આપ કુલસુમસે દરિયાફ્ત કરેં મંય ઉન્કા દિલ ટટોલતા હું.

દુલ્હા—(ખુદસે) દિલ ટટોલતા હું ટટોલતા હું (એકાએક ચલા જાતા હય.)

કુલસુમ—મંય આપસે કયા કહું આપ ખુદ મુખતાર હંય.

બહેરામ—શાબાશ ખુદા તુમકો ખુશ રખે.

દુલ્હા—મંય આપકા એહસાન મન્દ હોકર ઇન્કાર કરૂં મેરી કયા મજાલ હય. (કુલ્સુમો દુલ્હાંકા નિકાહ કરના,)

ગુલામ—તો બીસમે પસંદ કરદી.

કુલસુમ—જી હાં.

દુલ્હા—પસન્દ કરદમ.

ગુલામ— શએર.

ફીર ગુલો બુલબુલકી યક જાઇ હુઇ
અબ ન મહેશર તક ફીરેગી પુર બહાર આઇ હુઇ.

બહેરામ—અજી હજરત જરા મેરા વહમ તો દુર કીજિયે ડાકટર સાહબકા કઇ ઇરતે અમાલમે આના ઔર ફીર ડાકટર

સા.હબકા યહાયક આના દસ બરસકા .ગુસ્સા દુર હોજાના
યહે ક્યા બાત હય.

દુલ્હા— યહે સબ ફિરસતમેં .અર્જ કરૂંગા

શા.એર.

અબ જાનેદો ગઈ ગુ.જરી કહાનીકો
અબ આનેદો .જમાંપે ન.ગમ હાએ શાદમાનીકો.

ગાના.

સબ—હિલકર મિલકર સબ એક દિલકર હાં ગાવો મુબારકબાદ
હમભી રા.જી તુમભી રા.જી હોં સબ હરદમ દિલ શાદ
ઉલઝન સુલઝન સબ કુછ ગુ.જરી હય ચક્કરકી ફર્યાદ
શાદી .ખાના આબાદીસે .ગમ બરબાદ
ઘુમ ધામસે પ.ડેગી આજ બધાઇ, બધાઇ બધાઇ બધાઈ
બારી ભેદકી .ખુબ હોગઇ સફાઇ હાંરે હાંરે શિકવે સારે
આપસકે—

(જાના સબકા)

બાબ તીસરા. પરદા પાંચવાં.

દરબારે .આમ.

(સુલતાને અવધ, વ.જીર, ફરેબી નવાબ; આરીશ, નાહરસિંગ, સલીમ, અ.જી.જ, અકબર. બહેરામ.ખાન, વ. દીગર
દરબારી વ.ગયરાકા બયઠે હુવે .નજર આના)

સુલતાન—આજકે દરબારકા મનશા .જાહિર કીયા જાય.

વ.જીર—.હુજુર સુલતાનમો .અ.જ.જમ જીસ રો.જસે પટનામેં રોન.ક
અફરો.જ હુવે હંય સદહા .અર.જીયાં બિદા સીકી શીકા-
યતમેં ગુમનામ વસુલ હુઇ હંય લિહા.જા અબ તમામ
ઇજા.જત હય કે હર્દ .મ્વાહ અપના દુખ બીલા .ખૌફ
નવ્વાબ પટનાકે .હુજુરમેં .હા.જીર હોકર બયાન કરેં.

(નાહરસિંગકા મુંહપર બુરકા.અ ડાલકર સામને આના)
ખ.ડે હંય મુદ.ઇ કિતનેહી યમર બસ્તા
મુબારિકહો અગર ખુલ જાએં : પહેલેરા.જ સરબસ્તા

વ.જીર—નહીં .જેબા એ બુ.ર્કએ સુલગ ઇ.જહાર કે મુંહપર કહો
મુંહ ખોલકર કહેનાહો જો સરકાર કે મુંહપર

સુલતાન—તુમ કૌન હો?

નાહર—મંય ચોરેકે લિયે ચોર હલાકુ કે લિયે હલાકુ બાતિનમે યાસીન બીને બા.કર .જાહિરમેં નાહરસિંગડાકુ.

નવાબ—ક્યી નાહરસિંગ ડાકુ યહી હય? મુઝે .ખાના .ખરાબ કરનેવાલા મુઝે .અ.જાબ દેનેવાલા.

નાહર—.હુજુર પટનાકે નવાબસે દરિયાફ્ત કીયા જાય કે મંયને ઇન પર ક્યા ક્યા .અ.જાબ કાયા હય, .ખાના ખરાબ કીયા હય.

નવાબ—.ખુદાવન્દ ઇસને કઇ મરતબા મેરા .ખજાના લુટા, અસ્તબલસે ઘો.ડે ચુરાએ, .કયદ.ખાનેસે .કયદી ભગાએ, યહાંતક કે મેરે બેટેકા .કાતિલો.ખુનીકોભી ઇસને ભગાયા.

સુલતાન—અય શ.ખ્સ ક્યા યેહે સચ હય?

.નાહર—એક એક લ.ફ્જ ઝુઠ ન ઇનકા કોઇ .ખ.જાના હય. ન મંયને લુટા હય. અફ્સોસ! મુરદા ગોસ્તકે છીંછડ.પે ચીલ કોવાંકી તર.ફ ટુટને વલે. રાસ્તેમેં રહે, ભોલે આકા. મુસાફિરકો લુટને વાલે નવાબ કહે લાએં, ઓર અપને બાપકા માલ ઇસ્તે અમાલમે લાને વાલે ડાકુ મશહુર કીયે જાએ. .હુજુર યેહે અપને બેટેકા સરકટના બયાન કરતે હંય અગર ઉસકે સરકા એક બાલભી કટાહો તો મંય અપના સર કટાનેકો તૈયાર હું. ઇરશાદહો તો મંય લડકેકો .હાજિર કરસક્તા હું.

શુલતાન—બેશક અગર લ.ડકેકો યહાં લાવગે, તો ઇન્સાફ કે રાસ્તે મેંસે એક બ.ડા પથ્થર હટાવગે. ક્યું નવાબ સાહબ યેહે મુમકિન હય.

નવાબ—હરગિ.જ નહીં હય.

શ.એર.

મિલેગા ક્યા હમારા લાલ તુમસે
ફીરા હય કોઇભી મુલ્કે .અદમસે

(.અ.જી.જ લ.ડકેકો પેશ કરતા હય.)

.અ.જીજ—દેખો તો યેહે કૌન હય.

.કમર—[દો.ડ કરકે ચિટા ચાહતા હય] અબ્બાજાન.

નવાબ—(.કમરકો ધક્કા દેકર) દુર હો શયતાન! કીસકો બનાતા હય અબ્બાજાન. .હુજુર યેહે નસ્તર પર છુરા હય સબ સ.બક પઢાય હુવા હય.

નાહર—સબ સબ.ક પઢાયા!

નવાબ—હાં સબ સબ.ક પઢા.યા !

નાહર—હુ.જુર યેહે સાબિ.ક વ.જીર પટના નવાબ સા.હબકે .ખુસર મૌજુદ હય ઉન્સે હલ.ફન દરિયાફત કીયા જાય કે યેહે લ.ડકા ઇન્કા નવાસા હય યા નહીં !

બહેરામ— શ.એર.

સાથ જા સકતા નહીં મેરે જવાબ ગોરમેં
પાઉં ફયલાના નહીં મુજકો પરાઇ ગોરમેં
બેશક યેહે મેરા નવાસા હય.

નવાબ—હુ.જુર ! નવાસેકે સદમેને ઇન્હે મ.હબુતુલ.હવાસ કરા દીયા હય ઇસ વાસ્તે જીસ લ.ડકેકો દેખતે હંય આપનાહી નવાસા ગરદાનતે હંય.

નાહર—દર્દ ગુસ્તર નવાબ સા.હબસે દરિયફત કીયા જાય કે કોઇ .ખુરશીદ નામકી ઇન્કે યહાં હય.

નવાબ—જીહાં ! એક કની.જથી તો ઉસેભી શાયદ યહી ભગાકર લેગયા હય કયું કે વાહથી .જરા અવારા મિ.જાજ.

(ખુરશીદકા આના)

.ખુરશીદ—એશમેંકિ સરતાજ કોનથી અવરા મિ.જાજ ? જીસ પાક દામનીને અપને બચ્ચેકે .ખુનકો અપને દામનકી .ઇ.જ્જ.ત બનાયા ઉસકો સરે બા.જાર આવારા બનાયા. ફા.હિશાહી દૈલતો .ઇ.જ.જત લાત પર લાત માર કર. ખુદકો એસરો સામાન કરતી હંય. અવારા મિ.જાજહી અપની .કિસમત પર ઓલાદ .કુરબાન કરતી હંય.

સુલતાન—યેહે કોન હય ?

નાહર—જી યેહે વહી .ખુરશીદ હય.

નવાબ—કોન ? .ખુરશીદ ? જુઠ ! યેહે વોહ .ખુરશીદહી નહીં હય.

નાહર—તુમને ઇસકો .કયદ .ખાનેમેં .કયદ .કરકે રખાથા યા નહીં.

નવાબ—.કયદ ? કીસે ? ઇસે.

શ.એર

ઇસ્સે કુછભી રૂશનાસાઇ નહીં
.ખ્વાબમેંભી મેરે યેહે સુરત કભી આઇ નહીં

નાહર—બુ.જુર્ગ .જા.ઇ.ફ .ખુરશીદ યેહે હય યા નહીં ?

બહેરામ—જી હુ.જુર યહી હય.

નવાબ— શએર.

જુઠ .કીબલા હંય મગર કીસ કામકે.
સેંકડો હોતે હંય એક એક નામકે.

નાહર—હુજુર ઇન્સેભી દરિયાફ્ત કીયા જાય કે વ.જીર શરીફ઼કા .ખુન કિસ્ને કીયા ?

નવાબ—મ્હે તો હુ.જુર તમામ પટના જાનતા હય કે ઉસકે .ખુ-નકા બા.એસ ઉસકી બદ ચલન બેટી નાજાય.જ .અયશમેં જબ અપને શૌહરકો મો.ખિલ પાયા તો જો કુછ જીમે આયા ઉલટા સીધા સમઝાયા મગર જબ કુછ કાબુ ન પાયા તો મેરે બેટેકા .ખુન કરકે ઉસ બે ચારે સલીમકો .કયદ .ખાનેમેં ફંસાયા અબ રહા એક બાપ રોકનેવાલા ટોકનેવાલા તો ઉસેભી અપને આશનાસે મરવાડાલા.

(મામુનાકા આના)

મામુના—ઓ બે .હયા .ખબરદાર અગર કોઇ બેજા લ.ફ્.જ મુંહસે નિકાલા .જમાનેકા રિ.જાલા ઓર ય્હે .હિલાહવાલા બોલ સચ્ચેકા બોલ બાલા ઓર ઝુઠેકા મુંહ કાલા .હુ.જુર ! મેરે રોબાહ ખિસાલ બાપકા ક.ાતિલ ય્હે શેરે ખુદા હય ઓર .ખુરશીદકે બચ્ચેકા ક.ાતિલ ય્હે બે.હયા નવાબ જીસકો .ખતે ન.ફ્સકે આગે દુનિયાકી કોઇ ચી.જ .અ.જી.જ નહીં બહુ બેટી તક તમી.જ નહીં.

સુલતાન—તો ક્યા .ખુરશીદકે બચ્ચેકો નવાબ સા.હબને મારા

મામુના—જી હાં ! બલકે ઉસકે સાથ કનીજોંકે .હલક.મેં .ખંજર ઉતારા. અગર .કિસમત મેરી હીમ્મત ન બંધાતી તો મંયભી ઉન્કે બરાબર સુલાઇ જાતી ઇસી જુર.અતકી સ.જામે મેરા બાપ મુઝે મારતાથા તો મંય બેહુશ હો ગઇ.

સુલતાન—તો ક્યા નવાબ સા.હબ ય્હે .ખુરશીદ નહીં ?

નવાબ—જી હરગિ.જ નહીં ચાહુતો (.આરીશકે તર્ફ ઇશારા કરકે) આપસ દરિયા.ફ્ત કીજીયે ના

આરીસ—જી હાં .હુ.જુર ય્હે વોહ .ખુરશીદ નહીં .ખુદા મા.અ-લુમ કોન ?

સુલતાન—ઓર ય્હે લંડકાભી આપકા નહીં.

નવાબ—જી હરગિ.જ નહીં.

નાહર—.હુ.જુર બચ્ચેકીમાં બચ્ચેકા બ.ખુબી પહેચાનેગી.

સુલતાન—બેશક.

નવાબ—જી નહીં ઉસ્કી બાત ક.ાબિલે એ.અતેબાર નહીં હય ક્યું કે વોહ બચ્ચેકે .ગમમે દીવાની હો ગઇ હય

સુલતાન—જઇ.દ બુ.જુર્ગ આપકી બેટી મેરી બહનકે બરાબર હય ઇસલીયે મંય ચાહતાહું કે આપ ઇન્કો યહાં લાકર ઇન્સા-ફ઼મેં આસાનીકા .જરી.આ પયદા કરેં.

બહેરામ—જો હુકમે હુઝુર (બેગમકો સેનેકે લિયે જાના નાહર ઔર કૈયુમકા આના.)

નાહર—યેહ કોન હય ઇસે પહેચાનતે હો?

નવાબ—કોન કૈયુમ? આગએ બાઇ આબો હવા બદલકર આગએ આવ ઝયઠ જાવ બાઇ.

કૈયુમ—જી હાં આ ગયા આબો હવા કે સાથ કીસીમ બદલા બદલ ગયા અપના ચલન બદલ ગયા.

નાહર—કૈયુમ કુછ હોશકી બાતેં કરો.

કૈયુમ—જી હાં હોશકી બોલે

શેઅર.

હમીદ બુએ ગુલથી એક ઢાકકે પત્તેમેં
શહદ સમઝતાથા જમ્બુર કે છત્તેમેં

નવાબ—દોખયે હુઝુર

શેઅર.

સબકી ઝબાંસે મેરહી શીકવે ગિલેહુવે
ઝાહિર હય સાફ સાફ કે સબ હંય મિલે હુવે.

સુલતાન—(બેગમકો દેખકે) બહેન અપની રાસ્તા બાઝીકા સદકા ઇસ મુકદમેકે તારિક પહેલું પર રોશની ડાલ ક્યા ઉસ લડકીકો પયચાનતી હો?

બેગમ—જી હાં

સુલતાન—ઇસકા ક્યા નામ હય?

બેગમ—ખુરશીદ

સુલતાન—ઇશકી શાદી હો ગઇ!

બેગમ—જી હાં હો ગઇ

સુલતાન—કિસને કી હય?

બેગમ—મેરે વાલિદને

સુલતાન—યહાં ભુલકર પહોંચી?

બેગમ—જીહાં બાલિગ હોનેપર મયને પહોંચાદીથી.

સુલતાન—વહાં પહોંચાનેકા સબબ?

બેગમ—કુછ નહીં.

સુલતાન—આખિર?

બેગમ—યુંહી

સુલતાન—નહીં ઇન્સાફ કે રોશન ચહેરેકો ખુશી કે ગુબારસે ધુંધલા ન કરો.

બેગમ—વ્હે ગ્રહાં .ડરા કરતીથી
સુલતાન—કયું ડરતીથી.
બેગમ—સિને ખુલુ ગતકો પહોંચ ગઇથી.
નવાબ—દેખો .હુ.જુર હંય ન દિવાને પનકી બાતેં
સુલતાન—નહીં દિવાને પનકી કોઇ બાત નહીં હય શરીફ ઘરાનેકી
બહુ બેટીયાં ઇસસે .જીયાદા નહીં કહે સકતી હંય બહેન
ઇસ લડકેકો પયચાનતી હો.
બેગમ—(ગૌરસે દેખ) કોન મેરા લાલ!
.કમર—કૌન અમ્માંજાન!
સુલતાન—કયું નવાબ સા.હબ કોઇ ઔર શહાદત ચાહિયે?
નવાબ—નહીં

રૂબા.ઇ.

અબ કોઇ શહાદત નહીં દરકાર હમેં
અપને ગુનાહોંકા હય ઇ.કરાર હમેં
દરગાહે .ખુદામેં સર નુગું હોનેકો
કરતી હય પસેમાનીયાં લાચાર હમેં

.ખુરશીદ—કયા શયતાનકો સરપર શયતાન ચ.ઢાનેવાલે દિલોલે ઘટ
ગયે કયા મેરે દામને .ઇસમતકી ધજજીયાં ઉ.ડાનેવાલે ના
ખુન કર ગએ.

રૂબા.ઇ.

અબ શર્મ હોતો ફરિયાદ કરો જોરો જફા કે આગે
સર કીજીયે .ખમ હિર્સો હવાકે આગે
નફતરસે જીસે કહેતેથે .બે-દાલ-અલેફ
ગરદન ન ઝુકાવો ઉસ .ખુદાકે આગે

નવાબ—નહીં

રૂબા.ઇ

સત્તાર હય .ગું.ફ.ફાર હય .બે-દાલ-અલે.ફ
ઔર માલિકો .મુખ્તાર હય .બે-દાલ-અલે.ફ
આયા ન.જર અબ બ.ડે બ.ડે .ફ.કીમેં
સિજદેકે સ.જાવાર હય .બે-દાલ-અલેફ

સુલતાન—વ્હે તોબા ઔર ઇસ્તે.ગ.ફાર આઇન્દ જીન્દગીકે લીયે હય
મગર અબતક જો બે ગુનાહોંકે દિલ ઔર જીગર પર ચરકે
દીયે હંય .ઉસકા .ખમીઆ.જા કોન ઉઠાયગા. ગિરફતાર
કરો ઇન દોનો નેકાકારોંકો ઔર હાથીકે પયરમેં બાંધ કર
શહેરમેં તશહીર કરાવ તાકે અહેલે શહેરકો .ઇબરતહો.

અશ.આર.

.જેબા નહીં ય્હે તાજ હય ઇસ બદ ગોહરકો
.જહરી હય ય્હ સાંપ ઇસકે કુમલદો સરકો
સચ્ચેકો જમાનેમેં નદામત ક્યું હો,
જુઠેકે લિયે ફ.ખ્રે ફ.જિલ્લત ક્યું હો.
કરતે હંય મુસીબતમેં .ખુદાકો સબ યાદ
રા.હતમેં કરે યાદ તો ફિ.રે મુસીબત ક્યું હો.

લેજાવ ઇન નેકોકારોકો. (લેજાના) નાહરસિંગ ય્હે પટનકા સુબા તુમ્હારી મીરાસ હય કલ ય્હે બા.કી માન્દા મિલકીય તુમ્હારે .કબ.જેમેં દીજાએગી ઔર રસ્મે તાજ પોશી અદા કી જાએગી.

નાહર—.હુ.જુર મંયને જો હાથ પાઉં મારે હંય વોહ તખ્.તો તાજકે લીયે નહીં બલ્કે એક .જહરી સાંપકા .જહર નિચો દેનેકે વાસ્તે.

શ.એર.

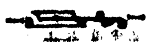
બિસકી સરગરમી સિતમથી સર્દ મહેરી સાંપકી
રુઈ કરનીથી ફ.ક્ત પુનકાર જહરી સાંપકી.

મેરી .ખુશી ય્હે હય કે ઇસ .ઇ.જ.જતસે મેરે છોટે બાઇ સલીમકો સરફ્રા.જ કીયા જાય.

સુલતાન—મં.જુર હય શહરમે સલીમકી તાજપોશીકા ડંકા બજવા દીયા જાય. (જાના સબકા)

બાબ તીસરા પરદા છઠ્ઠા

પરસ્તાન.

(સબકા સામાને તાજ પોશી વ.ગયરા લેકર આના ઔર સલીમકો તાજ પહેનાના)

સુલતાન— શ.એર.

અબી હો ન શરમીન્દા ય્હે ખિ.દમતગારકે સરપર
રહે એક તમકિનતસી જુલ્વેગર .હ.કદારકે સરપર

સબ—મુબારિક મુબારિક આમીન.

નાહર—હ.જુર મેરી આર.જુ હય કે દો પોશીદા તમનાએં ઔર બર આએં.

સુલતાન—કહો શૌ.કસે કહો.

નાહર—હુજુર અકબરકે ફતેજીગર અજીજકા દિલ ચંબેલીસે બે ઇન્તિહા માનુસ હય ઔર મુજકો દોનોંકે વારિસ હોનેકા એઅજાજ હાસિલ હય ઇસલીયે મંય ચાહતાંહુ કે દોનોં મોતીયોંકો રિસ્તએ નિકાહમેં પિરો દિયા જાય.

સુલતાન—ખુશીસે ક્યું અકબરખાન ક્યા તુમ યેહ રિસ્તા પસંદ કરતે હો ?

અકબર—હુજુર સિર્ફ પસંદહી નહીં બલ્કે અપની ખુશનસીબી સમઝતાહું

સુલતાન—તો બિસમિલ્લાહ !

શએર.

યા ઇલાહિ બાગે આલમમેં યેહ પૌદે હમ તક ફુલેં ફલે
હો ન કુછ ખટકા ખિજાંકા બે ધડક ફુલેં ફલેં

નાહર—હુજુર અયસી ખુશીકે મૌકેપર નાચ રંગકે જલસે તો અકસર હુવા કરતે હંય મગર ચંબેલીને દોચાર શોઅબદોંકી મશક કી હય અગર ઇજાજતહો તો બતૌર નજરાના હુજુરમેં પેશ કરે.

સુલતાન—અચ્છા મન્જુર હય

(ચંબેલીકા આકર ચંદ શોઅબદેં દિખલાના તમાશેકા ઇખ્તેતામપાના.)

એક હજાર અને એક રાતની અદ્દભૂત વાર્તાઓનો ભંડાર.

અરેબિયન નાઇટ્સ.

દુનિયાંની બધી ભાષાઓમાં તેનાં ભાષાન્તર થયાં છે.

આ પુસ્તક માટે મહાપુરૂષ ગ્લેડસ્ટન પણ કહે છે કે-"જો કોઇ સારામાં સારાં એકસો પુસ્તકો ચુંટી કહાડવાનું કહે તો તેમાં હું કદી પણ અરેબિયન નાઇટ્સને મૂક્યા વગર નહી રહું." કહો આથી વધારે સારૂં સર્ટીફીકેટ કયું જોઇએ !

એકવાર હાથમાં વાંચવા લેતાજ તમારા મનને જીતી લેનારૂં ખરેખરૂં જાદુઇ પુસ્તક, વાર્તાના રસનો મહાસાગર અને બુદ્ધિનો ભંડાર અરેબિયન નાઇટ્સ છે. અદ્દભૂત ઉત્તમ વાર્તાઓ, રોયલ આઠ પેજી પૃષ્ટ ૬૦૦ દળદાર ગ્રંથ જેમાં સંપૂર્ણ મૂળ ગ્રંથનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. ગ્લેજ ચીકણા કાગળ, સોનેરી પુંઠું કીંમત ૨-૦-૦ પો ૦-૬-૦, રફ કાગળ સોનેરી પુંઠું કીંમત ૧-૮-૦ પો. ૦-૫-૦.

---**---

તૈયાર થાઓ ! લુંટાલુંટ !! મોટી ધમાલ !!!

છ માસમાં ન આવડે તો રૂ. ૧૦૦ ઈનામ.

આજ લગી આ જાતની બહાર પડેલી તમામ બુકોમાં મ્હોટામાં મ્હોટી, નવામાં નવી, સારામાં સારી અને સોંઘામાં સોંઘી ચોપડી આજ છે.

સેલ્ફ ઇંગ્લીશ ઇન્સ્ટ્રક્ટર.

(રાજભાષા.)

ઘેર બેઠાં જો તમારે વગર માસ્તરે રીતસરે ઇંગ્રેજી શીખવું હોય તો સેલ્ફ ઇંગ્લીશ ઇન્સ્ટ્રક્ટર જરૂર ખરીદજો. લોભીયા પુસ્તક પ્રકટ કરનારાઓની માફક આ પુસ્તકના વધુ ભાગો જુદા છપાવ્યા નથી. પણ તે બાર ભાગમાં પુરૂં કરી એકજ પુસ્તક બહાર પાડ્યું છે.

અક્ષરજ્ઞાન, વાંચતાં, લખતાં, બોલતાં, કાગલ લખતાં, તાર વાંચતાં વગેરે શીખવવા માટે આ પુસ્તક એક ઉત્તમ સાધન છે. અને એના જેવી સમજ બીજા કોઇ પુસ્તકમાં નથી. સુપર રોયલ ૧૬ પેજી (પૃષ્ઠ ૩૬૪) કિંમત ૧-૪-૦ પોસ્ટેજ માફ.

પ્રવીણસાગર.

ગુજરાતી ટીકા સહિત.

આ ગ્રંથ એટલી બધી ચતુરાઇથી ભરપુર છે કે તેણે ભાષાના નામાંકિત અને ચતુર કવીશ્વરોનાં મન હરિ લીધાં છે. આખો ગ્રંથ આશુક માશુકની ખરેખરી પ્રેમ મહીમાથીજ વર્ણવેલો છે; તેમજ અશ્વપરીક્ષા, શુકનાવળી, રણસંગ્રામની પંડિતાઇ, રાજનીતિ અને વિદ્યા, રાગ, તેની ઉત્પત્તિ, વિરહલાપ, ઇશ્વરભક્તિ, અષ્ટાંગયોગનું નાનાવિધ અલંકારથી રસમય વાણીવડે સવૈયા, કવિત, છપ્પા, આદિ અનેક છંદથી વર્ણવેલું છે. પ્રવીણ તે રાજકુંવરી રંજાબાઇ અને સાગર તે રાજકોટના ઠાકોર મહેરામણજી છે, સંપુર્ણ ૮૪ લહેરો, ૧૦૪ ચિત્રકાવ્ય સહિત, પુષ્ઠ ૮૭૬, સોનેરી ગીલ્ટના પુઠા સહિત.

પંદરલાખપર પાણી.

મુંબાઇના એક શ્રીમંત ગૃહસ્થે પોતાના દીકરાને આપેલો પંદર લાખ રૂપીઆનો વારસો બે વરસના અરસામાં કેવી રીતે ઉડાવી નાંખે છે તેનો અસરકારક અને આબેહુબ ચિતાર આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યો છે. સિવાય પૈસાદારના પૈસાનું પાણી કરવા સ્વાર્થી, લુચ્ચા, ઠગારા, વ્યસની, મશ્કરી કરનારા દોસ્તો આ જીવના જાદુખોરીઆ જમાનામાં કેવી રચના રચે છે તથા પૈસાદારો પણ કેવા ખરાબ છંદમાં મશગુલ બની કોઇની શીખામણ કાને ન ધરતાં દુષ્ટ દોસ્તોના હાથમાં રમકડા થઇ પૈસાનું પાણી કરી મ્હોતને માગી લીધું તે વાતનો આબેહુબ ચિતાર, સોનેરી ગીલ્ટીંગનું બાઇન્ડીંગ છતાં કીં. ૧-૦-૦, પોસ્ટેજ ૦-૨-૦

સતિ ચરિત્ર સંગ્રહ.

ભારતવાસી બાલા અને ભગિનિયો ? જો આપને બુદ્ધિ ચાતુર્યતામાં એક્કા બનવું હોય, જો આ આપને સતી સુંદરીઓના સતીત્વ ગૌરવની મહીમા તથા આર્ય-રમણિઓનાં સત્ ચરિત્ર, ધીર વીરતાદિની અંતઃકરણમાં ઉંડી છાપ છપાવવી હોય. જો આપને આર્ય ધર્મ નીતિ, રાજ્યલક્ષણ, રજપૂત વીરોનું વીરત્વ, સાહસ ધર્મચુસ્તપણાદિનો ખ્યાલ ખડો કરવા હોય, જો આપને આર્યવર્તની ઉન્નતિ રૂપ કેવી માતાઓ, સંતાનો અને કેટવાં સાધનોની જરૂર છે તેની તાલીમ લેવી હોય. તો તો એકવાર એકાગ્રહ ચિતથી આ પુસ્તકમાં આવેલાં એકંદર ૮૩ અભિનવ સતીનાં અસરકારક વૃત્તાન્તો છે. પુસ્તકનું કદ રોયલ ૧૨ પેજી પૃષ્ઠ ૪૮૦, ઉત્તમ ગ્લેજ કાગળ સોનેરી પુઠું કિંમત રૂ. ૨-૦-૦ રફ કાગળ કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ ૦-૫-૦

લોકપ્રયોગી વૈદક ગ્રંથો ગુજરાતી.

મેટીરીયા મેડીકા—(ગુજરાતી ભાષાન્તર આવૃત્તિ બીજી પૃષ્ઠ) ૮૦૨ કીંમત રૂ. ૬—૦—૦

ગર્ભાધાન વિધિ—કીંમત રૂ. ૦—૮—૦.

પશુ વૈદક શાસ્ત્ર—કીંમત રૂ. ૨—૮—૦.

અમૃતસાગર અથવા પ્રતાપસાગર (સુધારા વધારા સાથે આવૃત્તિ બીજી.) આ આવૃત્તિમાં ઔષધિકોષ તથા શરીરનાં ચિત્રો વધારેલાં છે. ખરેજ આ અમૃતસાગર અમૃતના સાગર સમાન છે, જેમ સાગરમાં અનેક તરંગો હોય છે તેમ આ અમરૂતસાગર પણ ૨૫ તરંગો સહિત છે. સાગરમાં અનેક રત્નરૂપ વિવિધ ઓસડો છે. સાગરમાં સ્વચ્છતા, જગત્ જીવનપણું અને પાપ પખાળવાદિ ગુણો છે, તેમ અમૃત સાગરમાં સ્વચ્છ ગ્રન્થોનાં પ્રમાણુસહ નિદાન તથા ચિકિત્સાઓ છે. જગત્ જનોના રોગો મટાડી જીવન આપનાર છે. અને જેમાં શરીર મળને પખાળવાદિ ઉત્તમ ગુણો વિદ્યમાન છે-વિશેષ શું કહીએ, પણ આ ગ્રન્થ ખાસ ખરીદવા યોગ્ય છે. ગીલ્ટનું સોનેરી સોનેરી બાઇન્ડીંગવાળું મોટા કદના પાના ૪૪૦ છતાં કીં. ૨-૦-૦

ઔષધિકોષ—વૈદક ઔષધિઓનાં ગુજરાતી, મરાઠી, હીંદી, સંસ્કૃત, ઇંગ્રેજી, લેટીન વગેરે જુદી જુદી બાર ભાષાઓનાં નામ, તથા તેમનો ઉપયોગ, ઉત્પત્તિ વગેરે ઉપયોગ હકીકત હકીકત આ ગ્રંથમાં આપવામાં આવી છે. કીંમત ૧-૮-૦

આર્ય ઔષધ—ડાકટર વીરજી ઝીણા એલ. એમ. એન્ડ એમ. નું બનાવેલું આ પુસ્તક વૈદકમાં બહુજ સારૂ છે. **કીંમત ૩-૦-૦**

ઘરવૈદુ—(ફેમિલી મેડિસિન) આવૃત્તિ બીજી (વૈદ. જ. લી.) કીંમત ૩-૦-૦.

જંગલની જડીબુટ્ટી—એ વાત તો સૌ કોઇ જાણે છે કે મોટા મોટા વૈદ્યોની નામાંકિત માત્રાઓ અગર તો સર્જનોનાં અમોઘ અસ્ત્રશસ્ત્રો પણ જેના ઉપર નિષ્ફળ જાય છે તેવાં જડ ઘાલી બેઠેલાં અસાધ્ય દરદો પણ માત્ર જંગલની જડીબુટ્ટીથી એવી ચમત્કારીક રીતે સારાં થાય છે, કે જે જોઇ આશ્ચર્યમાં ગરક થઇએ છીએ, પરંતુ એવી જડીબુટ્ટી જાણનારા માત્ર કોઇ વિરલા હોય છે એમ ધારી તેની શોધખોળ દ્વારા અને સંતસાધુ મહાત્માઓની સેવા કરતાં તે સંબંધી જે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તેનો અનેક વખત અનુભવ લેતાં જે જે બુટ્ટીઓ અતિ ચમત્કારી હોઇ, દરેક સ્થળે મળી શકે એવી જણાઇ તેજ માત્ર જંગલની જડીબુટ્ટીઓનો સંગ્રહનુ આ પુસ્તક કીંમત ૮-૦-૦.

ખાસ ઇસલામી બીરાદરોંકી ખીદમતમેં સેહરનુમા તો.હફા.

અલફ લયેલા.

યા અની

એક હ.જાર ઓર એક રાતકા બેબહા. ખ.જાના શાયકીન! મશહુર અલફ લયેલાકે નામસે શાયદહી કોઇ બે ખબર હોગા વ્હે વોહ કિતાબ હય જીસકી સાની આજ જમાને ભરમે મીલના મુશ્કીલ હય, રંજીદા દિલકો આરામ દેનેવાલા યહી એક :નુસખા હય, દિલકો ખીંચને વાલા સહરનુમા કિસ્સોંકા મોજેં મારતા સમંદર જીસકેલીયે મશહુર ઇંગ્રેજ ગ્લેડસ્ટન કહેતા હય કે :" જો કોઇ બહોતહી ઉમદા કિતાબોંકા અ.ખ્જ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહે તો કભીભી મેં અલફ લયેલાહે રખે બગયર ન રહું " જીસમે ન દેખી ઉસકેસા કમનશીબ કોઇ ન હોગાકી અહજદ ઉમ્દા હોનેકે સાથ કીમત બહોત કમ રખનેમેં આઇ હય. કિંમત સીર્ફ ૨-૮-૦, તસવીર વાલી ૩-૦-૦, ટપાલ ખર્ચ ૦-૬-૦.

કીસ્સા ઉર્દુ જબાન ઓર ગુજરાતી હરફોમાં.

નસીરૂદ્દીન—એક રસીલી ઇસ્લામી નોવેલ ઘણો દિલ ચસ્પ ઉઠાવ! રમુજી પ્લોટ! વાંચવા લીધા પછી પૂરી કર્યા વિના હાથમાંથી છોડવી ગમે તેમ નથી. કિંમત ૦-૮-૦.

નામ.	કિંમત રૂ. આ. પૈ.
દાસ્તાને અમીર હમઝા—સોનેરી પુઠું	૧ ૦-૦.
હાતમતાઇનો કીસ્સો—ચિત્રો સહિત... ...	૦-૪-૦.
ચહાર દુરવેશ કીસ્સો	૦-૪-૦.
ફસાને અજાયબ કીસ્સો	૦-૪-૦.
મલેક મોહમદગેતી અફરોજ કીસ્સો	૦-૩-૦.
શાહજાદાં શાહપરી વ રોશન ઝોહલ કીસ્સો. ...	૦-૨-૦.
ઝેતુન ઓર મોહમ્મદ હનીફ કીસ્સો	૦-૨-૦.
તમીમ અનસારી કીસ્સો	૦-૨-૦.
શાહેરમહા કીસ્સા	૦-૧-૬.
શાહે યમનકા કીસ્સા	૦-૧-૦.
નાજની પઠાનનો કીસ્સો	૦-૦-૬

લેલી મજનુનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
બીબી મરીયમકા કીસ્સા ... ... ૦—૨—૦
સીકંદર ઝુલકરન ... ... ૦—૧—૦
દાસ્તાન રોશનશાએ સીપાઇ ઝાદા ... ... ૦—૪—૦
યુસુફઝુ લેખા ... ... ૦—૮—૦
તંબોલન જવાનકા કીસ્સા... ... ... ૦—૧—૦
તોતા કહાની કીસ્સા ... ... ૦—૮—૦
કીસ્સે દાઇહિલીમાં ... ... ૦—૧—૦
ગુલે બકાવલીકા કીસ્સા ... ... ૦—૮—૦
હાજી મંગરોલી શાહનો કીસ્સો ... ... ૦—૨—૦
ઓરત દક્ષા કીસ્સો ... ... ૦—૧—૬
ગુલજારે અલહાર ઉર્ફે કીસ્સે મીરાદાતાર ... ૦—૨—૦
છબીલી ભઠીયારીનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૬
સીપાઇ ઝાદાનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
બીરૂલ આલમનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
લાલ વ ગૌહરનો કીસ્સો ... ... ૦—૨—૦
યુસફ ફુસાની કીસ્સો ... ... ૦—૪—૦
જમજમકી કોપરી કીસ્સા ... ... ૦—૧—૦
શાહે ઝકુમનો કીસ્સો ... ... ૦—૨—૦
મીરા સૈયદઅલીનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
યુહાબીલીનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
સોદાગર બચ્ચાનો કીસ્સો ... ... ૦—૧—૦
ટાકી વ ગૈરી ઓર ચારબાગ રંગીનકા કીસ્સા ... ૦—૧—૦

નિમાજી ઉપયોગી ઉર્દુ જબાન ગુજરાતી હરફોમાં.

રૂ. આ. પા.

કોરઆને મજીદ—ગુજરાતી તરજુમા તફસીર સાથે કોરઆન મજીદનો તરજુમો બે વોલ્યુમમાં કરવામાં આવ્યો છે. અસલ કીમત રૂ. ૮) હતી તે ઘટાડી થોડા વખત માટે ... ... ૫—૮—૦

કુરાને શરીફ માંહેલા જવાહિરો ... ... ૦—૮—૦

ફુતુહુશશામ—ઇસ્લામી તવારીખની ઉમદા બીના...

આ પુસ્તક દરેક ઇસ્લામી ભાઇના ઘરમાં હોવુંજ જોઇએ. એમાં ઇસ્લામી મઝહબની અનેક ખુબી-ઓ સમાયેલી છે... ... ... ૧—૦—૦

હઝરત મોહમ્મદ સાહેબનું ટુંક જીવન વૃત્તાંત... ૦—૮—૦

હદીયતુલ મુસ્લમીન,—પંજ બીનાયે ઇસલામ તથા પાસીપારા વાળી... ... ... ૦—૫—૦

ઝીકરૂશ શહાદતેન ઇમામોની તવારીખ નોહા વીગેરેની. ૦—૪—૦

મીલાદે રસુલ, હઝરત સલનું બ્યાનમાં રીવાયનો કા-સીદાવાળી. ... ... ૦—૪—

તજકેરતુલ અંબીયા પયગંબરો મશહુર અસહાબોની તવારીખ. ... ... ૦—૬—૦

મનબેઉલ અહજાન—વફાતનામું હઝરત સલનું સહી રીવાયતોનું ... ... ૦—૨—૦

મસાયેલે મુદત હૈયેરાહ—હયરત મસલાઓનો ખજાનો ૦—૪—૦

તોફતુલ બરકાત—હજનાં અરકાન અને મક્કા, મદી-નાનું બ્યાન. ... ... ૦—૪—૦

જંગનામાં હજરત અલી કીસ્સાંમકાતિલ કન્દુરી. ૦—૪—૦

તારીખુલ ખુલફા—હઝરત સલ, નાં ચારે ખલીફ સાહેબની તવારીખ. ... ... ૦—૬—૦

મજમુઆ હજાર મસાયેલ ઇસ્લામી બાબતોના ઉ-મદા મસાલાઓ... ... ... ૦—૪—૦

ગુલઝારે પંજતન યાને ઝહકએ પંજતન. ... ૦—૩—૦

સખાવત નામુ—હજરત અલીનું... ... ... ૦—૧—૦

શાદીનામાએ ફાતુમતુજહરો. ... ... ૦—૧—૦

હુજજતુલ ઇસલામ. ... ... ૦—૧—૦

મજમુએ મરશીયા. ... ... ૦—૧—૦

મદેનબી યાને બાગે રસુલ કામીલ ... ... ૦—૨—૦

સબીલ ઇમામ હુસનકી... ... ... ૦—૦—૬

ઝવાજીર હિંદી યાને ઇબલીશનામાં ... ... ૦—૬—૦

કશફુને ખુલાસા ... ... ૦—૬—૦

મળવાનું ઠેકાણું,

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

ઉર્દુ નાટકો જબાની સાથે (ગુજરાતી હરફોમાં.)

અમૃત	૦—૬	ગુલશને અફ્રૂત	૦—૬
અલ્લાઉદ્દીન	૦—૬	ચતરે બકાવલી	૦—૬
ઇંદ્રસભા	૦—૨	ધુપ—છાંવ	૦—૬
ઇન્તેકામ	૦—૬	ભુલભુલામાં	૦—૬
કતલે નઝીર	૦—૬	શહીદેનાઝ	૦—૬
સુનેરી ખંજર	૦—૬	સુનેરી ફરેબ	૦—૬
મીઠા ઝહર	૦—૬	દુશમને ઇમાન	૦—૬

અલીબાબા ઔર ચાલીસ ચોર	૦—૬
અસીરેહીરસ—શેરીડનકે મશહુર પ્લે પીજારો પરસે.	૦—૬
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત	૦—૪
કસોટી ઉર્ફે દોરંગી દુન્યા	૦—૬
કાલીનાગન ઉર્ફે જમશેદ	૦—૬
ખ્વાબેહસ્તી ઉર્ફે ઝેરીલા સાંપ	૦—૬
ખુબસુરતબલા—સાદી	૦—૫
ખુબસુરતબલા—તસબીરવાલી	૦—૬
ખુશરૂહસીનાં	૦—૬
ખુનેનાહક—શેકસપીયરકે મશહુર હેમલેટ પરસે	૦—૬
ગુલરૂ ઝરીના ઉર્ફે ઉલફતકા નગીનાં	૦—૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦—૬
જહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાભર ખુન	૦—૬
દાગેહશરત—જાનીસાર ઉર્ફે શરીફરહાદ	૦—૬
દીલફરોશ—મરચન્ટ ઑફ વેનીસ પરસે	૦—૬
નેક નીયત યાને ચંદ્રાવલી	૦—૬
સયદે હવસ—શેકસ્પીયરકે ધી કીંગરીચર્ડકા ડ્રામા	૦—૬
સિલ્વર—કીંગ—ઉર્ફે સુબહે ઉમ્મીદ	૦—૬
સુફેદ ખુન—શેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે	૦—૬